The Latvian Newspaper for Canada and U. S. A.
Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi".
EDITOR-IN-CHIEF: Mr. JĀNIS GRINBLATS. Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephones — EM 8-0792, EM 8-3239.
OFFICE IN USA: Mr. ERIKS VENTS, 11 Irma Ave, Port Washington, L.I., N.Y. PHONES: PO 7-6696 and PO 7-6519.
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA.
SATURDAY, JUNE 3, 1961.

LATVIJA
AMERIKA

Nr. 44. SESTDIEN, 1961. GADA 3. JŪNIJĀ 11. GADS.

Latviešu laikraksts Amerikā
iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi".
REDAKTORS: JĀNIS GRINBLATS.
Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telefoni: redakcijai — EM 8-3239, kantorim — EM 8-0792.
LAIKRAKSTA PĀRSTĀVIS SAV. VALSTIS: ERIKS VENTS, 11 Irma Ave., Port Washington, L. I., N.Y. Telefoni: PO 7-6696, PO 7-6519

A. KALNS

DZIMTENE UN „SOCIĀLISTISKĀ DZIMTENE'

Žurnālisti Austrumberlīnē un Rīgā neapnikuši pārmet trimdas latviešiem, un it īpaši žurnālistiem, ka tie „nopeļot savu dzimteni", „izplatot melus", „noliedzot „dzimtenes augšupeju" u. t. t. To darot, tie nebūt nedomā par mūsu dzimteni, bet gan par t. s. „sociālistisko dzimteni" vai „sociālistisko tēvzemi". Viņi arī labi zina, ka neviens trimdas latvietis nav nopēlis, nonicinājis, vai kaut kā citādi mēģinājis kaitēt savai dzimtenei, bet gan viss lielais trimdinieku vairums nostājies pret mūsu dzimtenes tagadējo okupantu censānos sevi identificēt ar „latviešu tautu" un dzimtenes jēdzienu paplašināt līdz „varenplašās dzimtās zemes jēdzienam", lai attaisnotu padomju imperiālistu kliedzošos noziegumus pret tik daudzām agrāk patstāvīgām tautām.

Jau pazīstamajā „Komūnistu manifestā" Markss un Engels skaidri pateikuši, ka „strādniekam nav tēvijas". Tas tomēr netraucēja 1928. gadā Komūnistu internacionālei, starp citu, deklarēt, ka „PSRS pasaules proletāriāts pirmoreiz ieguvis zemi, kas ir viņa paša . . ." Tas, protams, uzliek par pienākumu visu zemju „proletāriešiem" aizstāvēt „sociālistisko tēviju" un visus tos pienākumus, kādus valstis uzliek saviem pavalstniekiem. Tā ne var būt reizē savas un „sociālistiskās tēvzemes" lojāls pilsonis, tad „apzinīgam proletārietim" atliek tikai būt savas tautas un tēvzemes nodevējam, lai kalpotu „sociālistiskajai tēvzemei"! To apstiprina arī sestajā komūnistu internacionāles pasaules kongresā (1928. g. 1. septembrī) pieņemtie atzinumi, ka „uzbrukuma gadījumā Padomju Savienībai, komūnistiem imperiālistiskās zemēs jāpūlās izraisīt sacelšanos vai atbrīvošanas karus . . . Ņemot vērā, ka „ienaidnieks" šādā karā ir Padomju Savienība, t. i. internacionālā proletāriāta tēvzeme . . . proletāriātam imperiālistiskās zemēs ne tikai jācīnās par pašu valdības sakāvi . . . bet aktīvi jācenšās nodrošināt Padomju Savienības uzvaru."

Komūnistu ideologi apgalvo, ka Padomju Savienība pat ir vēl kas vairāk nekā „pasaules proletāriāta tēvzeme". Tā esot ne tikai proletāriāta, t. i. rūpniecības strādnieku, bet „visu strādājošo" un „visu apspiesto tautu" vadone. Padomju Savienība esot ne tikai strādnieku, bet visāda veida darba ļaužu vienīgā cerība!

G. Dimitrovs 1935. g. 20. augustā savā septītā komūnistu internacionāles kongresa noslēguma runā izteicās: „Sociālisma uzvara Padomju Savienībā stiprina mieru tautu starpā . . . Tā saceļ kājās visā pasaulē ne tikai strādniekus, kas arvien vairāk un vairāk pievēršas komūnismam, bet arī miljonus zemnieku un lauksaimnieku, smagi strādājošos pilsētu sīkpilsoņus, daļu intellektuāļu un verdzinātās koloniju tautas. Tā iedvesmo cīņai, palielina piekeršanos lielajai visu strādājošo tēvzemei, stiprina apņēmību atbalstīt un aizsargāt proletāriešu valsti pret visiem tās ienaidniekiem." Protams, Padomju Savienībai un komūnistu partijai piešķirta neapšaubāmas autoritātes loma šinī „sociālistiskā nometnē" un to apstiprina rezolūcija, ko minētais kongress pieņēmis sakarā ar Dimitrova runu: „Tālākā padomju zemes konsolidācija, pasaules proletāriāta pulcēšanās ap to un Padomju Savienības komūnistu partijas starptautiskās autoritātes varenais pieaugums . . . paātrina un paātrinās pasaules sociālistiskās revolūcijas attīstību."

Raugoties no šādas komūnistu ideoloģijas viedokļa, mēs varēsim izprast īstās domas, kas vada žurnālistus Austrumberlīnē, kad tie neapnikuši nelietīgi velti valkā svēto vārdu dzimtene, lai gan patiesībā domā par savu „sociālistisko dzimteni", bet nevis par latviešu tautas dzimteni. Visi pieminētie pārmetumi brīvās pasaules latviešiem domāti tikai lētticīgo trimdinieku mulsināšanai un kūdīšanai, lai vājinātu to nostāju savas dzimtenes brīvības atgūšanas prasībās un veicinātu „sociālistiskās tēvzemes" imperiālistisko spēku konsolidāciju. Trimdiniekiem par godu jāsaka, ka pārsteidzoši mazs ir to skaits, kas tic Austrumberlīnes apgalvojumiem un vilinājumiem kā arī vēl mazāks ir to skaits, kas, sekojot šiem vilinājumiem, ir „atgriezušies dzimtenē."

TORONTO LATV. SESTDIENAS ĢIMNAZIJAS 5. IZLAIDUMA ABITURIENTI, SKOLAS VADĪBA UN SKOLOTĀJI. No kreisās: Mudīte Korba, Vita Urpēna, Rasma Jankovska, Asna Alberinga; 2. rindā: O. Upenieka, L. Pilpe, māc. A. Briedis, inspektrise V. Slavieša, direktors prof. V. Burkēvics, O. Bāliņa, H. Meres, E. Zuntaka, E. Ezera; 3. rindā: Baiba Glebova, Inese Dobele, Aivars Skranda, K. Priedītis, M. Bērziņa, A. Sudmalis, Pauls Andersons, Astrīda Vanaga, Māra Brīvkalne. (Foto J.A.K.)

„AUKSTAIS KARŠ" SADBERIJĀ

SVARĪGAS LATVIEŠU IECEĻOTĀJU PROBLĒMAS KANADĀ

Presē daudzinātais aukstais karš nav tikai augstākajā politikā, bet ar to saistītie lokālie kariņi maniti šur un tur. Varbūt nedaudziem būs zināms, ka Sadberijā šādu karu izkaro Mine, Mille and Smelter Worker's Union telpās legāli, un nelegāli ārpus tām — ar akmeņiem, skrejlapiņām un pat sprāgstvielām. Nesen kādam vēlēšanu komitejas loceklim naktī saspridzināja auto. Vainīgais gan nav noķerts, bet aizdomas ir uz komūnistiski noskaņotiem arodbiedrības biedriem.

Kad pirms 11 gadiem daudz latviešu Sadberijā sāka darbu niķeļa rūpniecībā, sāpīgi un neizprotami likās, ka līdz ar drošo darbu jāiestājās minētajā komūnistiskajā arodbiedrībā. Bet izejas nebija — šī arodbiedrība bija līgumu slēdzēja un biedru mēnešmaksas iekasēja no sabiedrības. Šāda kārtība pastāv jau kopš arodbiedrības noorganizēšanas — 17 gadus.

Jaunie iebraucēji, neprazdami valodu, arodbiedrības lietās nepiedalījās, un noskaņotā vadība rīkojās kā patika.

1958. g. streiks Sadberijā daudz ko mainīja. Pirmā neapmierinātība sākās ar streika pabalstu sadali, jo izrādījās, ka arodbiedrības kasē naudas maz. Streiks beidzās, arodbiedrība „seju" paturēja, bet iegūts netika nekas. Strādnieki zaudēja iekrātos līdzekļus un ar 3-gadīgo kontraktu un pieliktajiem dažiem centiem zaudēto nav atguvuši.

Tādos apstākļos notika jaunas vēlēšanas un ievēlēja jaunu valdi. Arodbiedrības Kanadas valde jau no pirmās dienas neslēpa, ka noticis pārpratums un biedri nav ievēlējuši īstos. Bet ievēlētie pārgāja paši uzbrukumā, revidēja vecus papīrus un atklāja daudz nepatīkamu lietu.

No sēžu protokolu izrakstiem, sākot ar 1943. g. — 1960. g, redzams, ka Sadberijas nodaļas valde nodarbojusies mazāk ar strādnieku lietām, bet vairāk ar naudas līdzekļu piešķiršanu dažādām komūnistu organizācijām. Lielās summas izmaksātas komūnistu vai to aģentu legālai aizstāvēšanai tiesās. Arodbiedrības vadītāji vismaz reizi gadā ceļojuši uz Padomju Savienību. Laikraksti Moscow News un Peking Review nodaļai piesūtīti regulāri u. t. t. Līdzekļi visam šim izdarībām ņemti no kases. Jāpiezīmē, ka nodaļa normāli Kanadas valdei 4 gadu laikā maksā vairāk kā miljonu dolaru [illegible] tiesīga spriest.

Fakts, ka arodbiedrības nodaļas valde savā laikā atteikusies atbalstīt valdību un kanadiešu karavīrus Korejā atļauj secināt, kurā pusē viņi nostātos komūnistu invāzijas gadījumā Kanadā. Nav šaubu, ka Kanadas arodbiedrības valdei legālā ceļā makšu saraksts biedru naudas nepietiek un to izlieto visus līdzekļus, lai tiktu pie varas nodaļā. Tā nākamajās vēlēšanās pats Kanadas valdes prezidents atkāpās no amata, lai varētu kandidēt Sadberijā, bet bija jau par vēlu. Ievēlēja līdzšinējo valdi ar Don Gillis [illegible] vai- [illegible] pusē, [illegible] varas [illegible] satura lapiņas ceļo no darba vietas uz darba vietu, pa starpām telefoniski draudi u. t. t.

Š. g. aprīļa beigās Sadberijā notika delegātu pilnsapulce. Vajadzēja apspriest daudz strādniekiem svarīgu lietu, kā arī pārrunāt rudenī slēdzamo jauno kontraktu. Bet neiznāca nekas, jo kad Sadberijas delegāts pieprasīja nolasīt tā saucamo mazākuma ziņojumu, pilnsapulces vadītājs Solskis (bijušais nodaļas priekšsēdis 7 gadi un Padomju [illegible] gināja šo ziņojumu atlikt. Sadberijas nodaļas delegāti tam nepiekrita (no 149 iespējamām balsīm Sadberijai bija 100), tā neauglīgās debatēs pagāja piecas dienas un pilnsapulci atlika uz nenoteik-

(Nobeigums 8 lpp.).

PREZIDENTS KENEDIJS PARĪZĒ

KANADĀ PIEDZĪVOTAIS TRIUMFS ATKĀRTOJAS FRANCIJAS GALVASPILSĒTĀ

P a r ī z ē. Maija pēdējā dienā Parīzē uz sarunām ar Francijas prezidentu ģen. de Gollu ieradās Sav. Valstu prezidents Kenedijs. Pēdējais Parīzē uzturēsies divas dienas, lai pēc tam dotos uz Vīni un jaunā demokratu prezidenta lielāko politisko pārbaudi — konferenci ar Padomju Savienības premjēru Chruščevu.

Prezidenta Kenedija sagaidīšana Parīzē bija tikpat lieliska kā uzņemšana viņa pirmajā ārvalstu vizītē Otavā. Jau ierašanās dienā Sav. Valstu prezidents divreiz sastapās ar ģen. de Gollu, abiem valstsvīriem par galveno sarunu punktu izvēloties Berlīnes jautājumu. Temats ir visai saprotams jo nesenās Ziemeļatlantijas organizācijas ārlietu ministru konferences laikā padomju premjērs Chruščevs no jauna brīdināja, ka Maskava gatavojas parakstīt atsevišķu miera līgumu ar Austrumvācijas komūnistu valdību, kas apdraudētu sabiedroto pievedceļu drošību uz Rietumberlīni. Kopš Ziemeļatlantijas organizācijas ārlietu ministru konferences prezidentam de Gollam bija īsa sastapšanās ar Rietumvācijas kancleru Ādenaueru. Un tā kā tagad Berlīnes jautājumu de Golls pārrunā ar prezidentu Kenediju, tad ir skaidri redzams, ka pēdējais, tiekoties ar Chruščevu, šai lietā būs labi informēts.

Pirmās dienas sesijas ar Francijas prezidentu noslēdzās ļoti draudzīgā atmosfairā, Kenedijam deklarējot, ka Sav. Valstu drošība ir lielā mērā atkarīga no Francijas resp., ka tikmēr, kamēr Francija paliek brīva un neatkarīga, un militāri stipra, Sav. Valstu drošība Eiropā paliek līdzšinējā.

BADS KOMŪNISTU ĶĪNĀ

Pekingas valdībai jāpaļaujas uz pārtikas importu no ārpasaules.

P e k i n g ā. Komūnistu Ķīnas prese spiesta atzīt, ka lauksaimniecībā no Maotsetunga izbazūnētā „lielā lēciena uz priekšu" arī šogad nekas nav sagaidāms. Visa Ķīnas rietumu daļa cieš no ārkārtīga sausuma. Kamēr valsts vidienā un dienvidos sagaida normālu ražu, rietumos plaši apgabali vispār nav apsēti.

Tāpat kā agrāk, tā arī tagad simtiem miljonu ķīniešu pabdināšana balstīsies uz citu valstu pleciem. Pārtikas laukā Ķīnai visplašākie līgumi ir ar Padomju Savienību un Kanadu. No pēdējās ķīnieši iepērk graudus, kamer krieviem ķīnieši ir graudus un rīsu parādā — par Padomju Savienības piegādātajām lauksaimniecības mašīnām, palīdzību rūpniecībā un kaŗa materiāliem. Ar to labību, ko komūnistu Ķīna iepērk Kanadā, tā nevar pabaŗot nedz savus bada cietējus, nedz atlīdzināt parādu Padomju Savienībai. Vislielākais potenciālais tirgus, kāds komūnistu Ķīnai varētu būt pārtikas piegādes laukā, ir Sav. Valstis. Bet pēdējā vēl tirdznieciskos darījumos.

TAUTAS SKAITĪŠANA KANADĀ SĀKUSIES

1. jūnija rītā apm. 30.000 skaitītāji uzsāka darbu, lai, dodoties no mājas uz māju, noskaidrotu Kanadas iedzīvotājus un viņu dzīves apstākļus. Federālais statistikas birojs vēlreiz atgādina, ka sakopotās ziņas netiks izmantotas citiem nolūkiem, kā vienīgi statistikai. Atteikšanās ziņas sniegt ir sodāms nodarījums.

IGAUŅU GLOBĀLAI ORGANIZĀCIJAI JAUNS PRIEKŠSĒDIS

Igauņu pasaules organizācijas gadskārtējā sapulce notika 20. maijā Ņujorkā. Par organizācijas jauno priekšsēdi ievēlēts Olevs Pīrsalu. Sapulcē pārrunāti aktuālie jautājumi [illegible] viešiem un lietuviešiem.

LANKAŠĪRAS MIGLA MŪS NEAPĒD

(VĒSTULE NO ANGLIJAS)

Kad 1954. gada 10. un 11. jūlijā Free Trade aulā Mančesterā - kokvilnas rūpniecības centrā - notika 4. Anglijas dziesmu svētki, pesimisti rezignēja: gulbja dziesma.

Tiesa, daži jau bija ceļā jūtīs uz jauno pasauli, un manāms skaits sekoja vēlākajos gados.

Svētdienas skola dila un izbeidzās, teātrim un „Dzintarzemes" korim radās robi, sabiedriskā dzīve saplaka un, mūžīgā mierā aizejot draudzes mācītājam P. Namgaudam, paguruma posms piemeklēja draudzi.

Bet tā tomēr nebija gulbja dziesma!

Jo pērn „Dzintarzeme" klausītāju pārpilnā zālē sniedza savas desmitās gadskārtas koncertu, rudenī archibīskapa vietnieks prāv. E. Bergs Mančesteras draudzei ordinēja jaunu mācītāju K. Zuiku — pazīstamā diriģenta Roberta Zuikas brāli, — un apsīkušās vienas skolas vietā pirmo mācības gadu šinīs dienās beigs 4 latviešu skoliņas: Ročdēlē, Stokportā, Boltonā un Mančesterā. Lai stokportieši (Češīra) neļaunojas, ka pieskaitu viņus saviešiem, jo Mančestera galu galā ir mūsu kopējs centrs.

Maija otrajā svētdienā šo skolu bērni krāšņā un daudzpusīgā ģimenes dienas sniegumā Mančesterā iepriecināja ap simts labvēļu, dziesmās, dzejā un mūzikā daudzinot tēvu un māmuliņu.

Boltonas teātŗa kopa, viegli pasirgusi, rosīgi atspirga un savu pēdējo jauniestudējumu — J. Lejiņa „Bij man vienas rozes dēļ" rādījusi gan savās mājās, gan Bredfordā, Lesterē un Koventrijā.

Vecajām vanagu nodaļām: Boltonā, Mančesterā, Ročdēlē un Stokportā pievenojās jauna — Prestonas nodaļa, un biedru skaits visām audzis tieši pēdējos gados.

Ja jorkšīriešus un lankašīriešus reiz naidoja Baltās un sarkanās rozes kaŗš, tad sarkanbaltā krāsa šoreiz aicināja un vienoja visus Anglijas latviešus 7. dziesmu dienās Jorkšīras lielpilsētā Bredfordā, un māsa Lankašīra sava diriģenta A. Pommera vadībā atsaucās gan ar „Dzintarzemes" vīru, gan atsevišķām kopkoristu balsīm, līdzbraukšanai jūsminot pāri par divi simti dziesmu draugu.

Mūs, lankašīriešus, šajos svētkos sevišķi iepriecināja sveicieni no Piča un Rutas, ko pāri Atlantikam no Toronto bija atnesusi Sarmīte Enzeliņa — kādreizējā Līdsas „Kamoliņa" dejotāja.

Varbūt, ka viņa bija vienīgā aizjūras bezdelīga, bet, kā simboliska epizode, viņas līdzdalība demonstrēja kalpošanas garu latviešu dziesmai, kas — Londonas Avīzes redaktora J. Andrupa vārdiem — jāsarga no mēma klusuma laikā, kad zobens izņemts kaŗavīram no rokām.

Viņa un citi ciemiņi no Zviedrijas, Vācijas un Dānijas apliecināja dziesmas varu, ka mums, lankašīriešiem, atliek tikai rezonēt: gara mantas neēd rūsa, nedz migla.

V. Mellakauls.

Prof. V. Burkēvics pasniedz trim abitūrientiem ar labākajām atzīmēm liecībās Latviešu Saimniecisko darbinieku apvienības Kanadā dāvātās Latviešu bankas krājgrāmatiņas ar samaksātu akciju un mazu noguldījumu, ko saņem Vita Urpēna. Uldis Amoliņš un Māra Brīvkalne. (Foto J.A.K.)

Domas par Toronto latviešu namu

JAUTĀJUMS: VAI KOPĪGS NAMS TORONTO LATVIEŠIEM VAJADZĪGS? KĀDAM TAM VAJADZĒTU BŪT?

Egīls Tannis (architekts): „Protams, ka mums viens kopīgs nams nepieciešams. Es ieteicu celt apaļu celtni ar divām zālēm — vienu augšā, otru apakšā. Varbūt jūs interesē, kādēļ iesaku celt tieši apaļu celtni. Atbilde ir pavisam vienkārša: lai neviena no Toronto pastāvošajām latviešu organizācijām nejustos iespiesta stūrī. Saprotams, riņķveidīgā celtne pēc uzcelšanas būtu sadalāma pa atsevišķiem nodalījumiem ar atsevišķām ieejas durvīm. Kaut visi praktiski tādā gadījumā būtu nošķirti, idejiskā kopība tomēr eksistētu, jeb citiem vārdiem izsakoties, — būtu radīta kopības izjūta."

Pēteris Broks (techniskais inspicents): „Jau sen mums bija vajadzīgs t. s. tautas nams, kur var sapulcēties Toronto latvieši, nešķiŗojot piederību organizācijām, atsevišķām grupām vai reliģiskiem novirzieniem. Visām organizācijām nama celšana jāatbalsta līdzekļiem. Mans priekšlikums: turpmāk, kuŗā pilsētā tiek rīkoti dziesmu svētki, to financiālo atlikumu nodot kopīga nama vajadzībām. Būtu jāziedo summas arī no citiem sarīkojumiem, īpaši ar nolūku kultūras telpu iekārtošanai minētajā namā. Celtnei jābūt pilsētas centrā, lai katram tā būtu pieejama. Pēdējais laiks būtu sākt kaut ko darīt šajā lietā, jo ar vārdiem vien nebūs iespējams namu uzcelt."

Vilnis Bija (kasieris): „Ideja par latviešu nama pirkšanu un celšanu apsveicama. Tā saucamie tautas nami ceļami tikai lielākos centros, kur vismaz 5.000 latviešu. Toronto latviešiem nams būtu jāpērk ar visu organizāciju atbalstu. Gadījumā, ja nams tiktu celts, tā projekts būtu jāizstrādā kādam latviešu architektam. Tā kā ēka zināmā mērā būtu ne tikai praktiskiem, bet arī reprezentācijas nolūkiem, tad to vajadzētu celt modernā stilā, tomēr pamatstruktūrā paturot latvisko elementu. Pats galvenais — namam jābūt lielam, izskatīgam un arī praktiskam. Vēlu iniciātoriem vislabākās sekmes."

Žanis Zentiņš (sekretārs YMCA's org.): „Nams mums visiem nepieciešams, un to pērkot, nebūtu jābaidās no parādiem, jo latviešu sabiedrība var uzņemties nest šo lielo upuri. Celšana vai pirkšana nav izšķirošais faktors. Tāpat par vietu nav jābēdājas. Ievērojot, ka Toronto ir augoša pilsēta, namu var iegādāties arī neizskatīgā vietā. Tādā gadījumā zemes gabals maksās daudz lētāk. Patlaban var būt runa tikai par to, vai mēs gribam vai negribam kopīgu namu, nevis par to, — vai varam, vai nevaram. Visvairāk jāuzmanās no tā, ka paši sev neizrakstām mazvērtības apliecību.

LATVIJA

Nr. 44. SESTDIEN, 1961. GADA 3. JŪNIJĀ

Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par mēn. $ 1.50; 3 mēn. $ 4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $ 16.00.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $ 1.60; tekstā $ 3.20 — $ 6.40 par vienu collas slejas telpu.

Redakcija patur tiesības manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var neatbilst redakcijas viedoklim.

Draugi grib mūs asimilēt,
Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.
Archibīskaps T. GRĪNBERGS.

KANADĀ

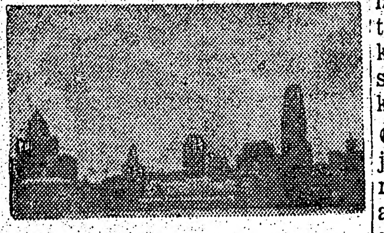

TORONTO

● Toronto latviešu b-bas sestdienas skolas 11. darba gada nobeiguma un 10. izlaiduma akts svētdien, 4. jūnijā, plkst. 6 vak. skolas telpās, Sv. Andreja baznīca. Skolas saime cer svinīgajā aktā sagaidīt ierodamies visus savus draugus un labvēļus.

● Jaunatnes iesvētīšanas dievkalpojums Sv. Jāņa draudzē 9. jūlijā, plkst 2.00 p.p. Jāņa baznīcā. Lūgums, piešķirt iesvētes dievkalpojumam Deer Park baznīcu, diemžēl, noraidīts, jo šajā baznīcā vasaras mēnešos notikšot remonti.

● Dieva mierā aizvadīta Bille Burvis. Dzimusi 1897. g. 8. febr., Priekulē. Mirusi Toronto, 23. maijā. 26. maijā guldīta latviešu kapu nodalījumā, York kapos. Aizgājēja ilgāku laiku slimoja ar vēzi. Radu vai ģimenes locekļu Kanadā viņai nav. Vienīgā māsa — dzimtenē.

● Dr. Laila Tūtere pieņem pacientus 602 Sherbourne St., ar iepriekšēju pieteikšanos. Tālr. WA 3-1071.

● [illegible] jaunatnes iesvētes dievkalpojumā Ročestras ev. - lut. draudzē (ASV), teicot sprediķi. Iesvētīja 11 jauniešus.

● Pirmdien, 5. jūnijā, Prestonā (Ont.) notiks Kanadas sinodes gadskārtējā sapulce, kurā piedalīsies Toronto Pirmās ev. - lut. draudzes māc. A. Čops un delegāts — draudzes pr-ks R. Roze.

● Katoļu vienības valde sirsnīgi aicina dalībniekus Mežciema talkās sestdien, 3. jūnijā. Tuvojas arī Līgo svētki, kādēļ nepieciešami izraudzīt vietu svinībām un to pienācīgi uzpost, lai nepiedzīvotu nepatīkamu aplīgošanu . . . Vēl nobeidzami sabiedriskās mājas pēdējie darbi, krāsošanā u. c., kā arī jāuzlabo ceļi, ierīkojamas labierīcības u. t. t., kas viss prasa palīdzīgas rokas. Bez kopīgiem spēkiem lauku īpašumu nevarēs padarīt par patīkamu atpūtas vietu vasaras nedēļu nogalēm, sarīkojumiem, atvaļinājumiem u.t.t. Tādēļ sagaida ierodamies jo kuplu skaitu talciniekų. Zvanīt M. Miklaševicam, tel. RO 7-8580.

Līgo svētkiem Mežciemā rosīgi gatavojas arī katoļu apv. koris, dirig. A. Gertmaņa vadībā.

● Izstādē jaunatnes klasē katram dalībniekam jāizstāda 6 albuma lapas ar Latvijas markām. Maksimālais vecums noteikts uz 18 g. Tos iedalīs vecuma grupās. Pieteikuma veidlapas pieprasāmas R. Noritim, 18 Murellen Cresc., Toronto 16, Ont., Canada, un tādas jāiesūta līdz 15. jūnijam.

● TLB sestdienas skolas izlaiduma akts svētdien, 4. jūnijā, pl. 6 vak. Sv. Andreja b-cas zālē. Svētbrīdi vadīs māc. A. Čops. Būs absolventu priekšnesumi.

● Latviešu filatelistu apv. jauniešu pastmarku krājēju 1961. g. sacensības apvienotas ar līdzdalību pastmarku izstādē, ko izkārto filat. kopa Toronto dziesmu svētku laikā Kanadā.

● Toronto filatelistu kopas sanāksme svētdien, 4. jūnijā, pl. 1 p.p., pie A. Dzintara, 118 Hilsdale Ave. (telef. HU 1-2353).

● Pārpratumu novēršanai R. Noritis lūdz paskaidrot, ka izdotās propagandas markas nav vis Dziesmu svētku, bet filatelistu izstādes propagandas markas un tās nav izdevusi Dziesmu svētku rīcības komteja, bet gan šo svētku filatelijas izstādes rīcības komiteja.

● Ceturtdien visām Birutām bija vārda diena. Šinī sakarībā Toronto literātu un preses saime apciemoja Birutu Senkēviču, sveicot to ziediem un sirsnīgiem rokas spiedieniem. Cilājot pa spēkglāzītei, viesi pavadīja omulīgu vakaru.

PATEICĪBA

Fotografs B. Savickis, Niagara Falls, Ont, paziņojis, ka ziedo „Latv. Amerikā" nopelnīto honorāru DV Kanadas valdei. Izsakam ziedotājam sirsnīgu pateicību.

DV. Kanadas valde.

VINIPEGA

● 21. maijā Daugavas Vanagu teātra trupa deva V. Kārkliņa joku lugas — Indīgā efeja — otru izrādi, viesojoties Dāfinā (Dauphin). Pirms izrādes nodaļas pr-ks J. Standžs iepazīstināja dāfiniešus ar DV organizāciju un sniedza īsu lugas saturu. Angliski katra cēliena saturu īsumā sniedza O. Šmits.

Lugā rakstnieks labi tvēris latviešu dzīves negatīvās parādības trimdā. Māja un auto ir mērķis, kas stāv pāri visām garīgām interesēm.

Dāfinieši spēli uzņēma atsaucīgi. Tas režisora T. Minkēvica un spēlētāju nopelns. No dāfiniešiem [illegible] izrādes noorganizēšanu Dāfinā DV nodaļa pateicās Līcēnu ģimenei, par naktsmājām un izrādīto pretimnākšanu teātra trupai un līdzbraucējiem nodaļas sirsnīgs paldies Teriņa, Fišmeistara un Zuzēna ģimenēm.

Svētīga bija domu izmaiņa ar Dāfinas latviešu farmeriem, kas Kanadā ieradušies dažādos laikos.

● Makšķerēšanas sezonai sākoties, DV mednieku un makšķerēšanas sekcijas dalībnieki pulcējās savā otrā sanāksmē Adolfa Kēlera mājā. Par sekcijas vadītāja palīgu ievēlēja Valteru Konošonoku, sekretāru Teodoru Minkēvicu. Sekcijas vadītājs iepazīstināja klātesošos ar oficiālajiem medīšanas un makšķerēšanas noteikumiem Manitobas provincē.

Makšķerniekiem, kas vēlas piedalīties sacensībā, jāizņem dalības zīme pie sekcijas vadītāja Armanda Kēlera. Uzņēma 12 jaunus biedrus.

Klātesošos patīkami iepriecināja J. Beķeris, rādīdams krāsu filmā skatus par latviešu makšķerniekiem, kā arī dažādas epizodes no saviem ceļojumiem, apmeklējot draugus.

HAMILTONA

● Latviešu biedrības koris 23. maijā pulcējās savā vakarā. Dziedātājus un viesus apsveica priekšnieks V. Rudzītis, aicinot pielikt visus spēkus, kuplinot 3. latviešu dziesmu svētkus septembrī Toronto. Diriģentam komp. Imantam Saksam pasniedza ziedus. Kori uzrunāja arī biedrības priekšnieks R. Kreišmanis, ierosinot kāda Sav. Valstu latv. koŗa uzņemšanu Hamiltonas Latviešu namā pēc dziesmu svētku koncerta. Dziedātāji priekšlikumu apsveica un ieteica koŗa vadībai aicināt ciemos Konektikutas latv. kori „Rota". Sekoja vakariņas un saviesīgs vakars ar pašu dziedātāju priekšnesumiem un kopīgi skandinātām tautas dziesmām.

● Latviešu namā, sākot ar 2. jūniju, katru piektdienas vakaru notiks dejošana. Rīkotāja H.L.B. šos vakarus nodēvējusi par „kabarē". Jaunais pasākums domāts galvenokart jaunatnei. Viesu ērtībai ierīko skaņu sistēmu, telpu vēsinātāju, atsevišķus galdiņus un piemērotu gaismas iekārtojumu. Domāts arī par atspirdzinājumiem un programmu. Ieeja nebūs brīva, bet par ļoti zemu atlīdzību. Ierosinājums šādu vakaru rīkošanai izvirzījies sakarā ar jaunatnes žēlošanos laikrakstos par vietu trūkumu, kur pulcēties. Vakari kalpos savstarpējai iepazīšanai un augšanai latviskā garā.

● H.L.B. grāmatnīca pasākusi apkārtrakstus visiem latviešiem Hamiltonā un apkārtnē, populārizējot jaunizdevumus. Lai segtu izdevumus, grāmatnīca aicina apgādus, organizācijas un latviešu saimnieciskos pasākumus nodot sludinājumus, reizē piesūtot par tiem ziedojumu, kā mazu kompensāciju, pēc sludinājumu devē- [illegible] Hamilton, Ont. Nākamais apkārtraksts iznāks augusta vidū.

MONTREĀLA

● 12. maijā ar konsula V. Tomsona referātu par tematu „Pasaules politiskie notikumi latviešu skatījumā", Montreālas latviešu biedrība noslēdza diskusiju vakaru sezonu. Savā referātā konsuls vispusīgi izskaidroja notikumus un apstākļus, kādēļ pasaule nonākusi tai strupceļā, kur tā atrodas šodien. Viņš sīkāk pakavējās pie krievu un amerikāņu gaisa iekaŗošanas sacensības nozīmes un panākumiem. Runājot par pašreizējo saspīlēto stāvokli, konsuls nāca pie atzinuma, ka tāds nevar ilgstoši vilkties un agrāk vai vēlāk tam jābeidzas ar karu.

Referātam sekoja dzīvas debates, kurās izskanēja interesantas domas un priekšlikumi. Rakstisku ierosinājumu bija sagatavojis M. Ikvilds. Debatēs piedalījās arī jaunatnes pārstāvis J. Mazutis. Daži runātāji nosodīja visus kaŗus principā, bet māc. A. Voitkus norādīja, ka visi kaŗi nav nosodāmi, piem., karš, aizstāvot savu dzimto zemi, kas mums ir Dieva dota un tādēļ sargājama. Vakaru beidzot biedrības pr-ks Em. Mazutis pateicās runātājiem un dāmām, kuras klātesošos pacienāja. Vakars notika mājīgās Trīsvienības draudzes telpās.

Jācer, ka rudenī Latviešu biedrība atradīs iespēju svētīgo pasākumu turpināt. M. O.

EDGARS ŠMERLIS ieguvis maģistra grādu Toronto universitātes mežkopības fakultātē. Strādā Kanadas mežkopības ministrijas Entomoloģijas un patoloģijas nodaļā. Studijas turpinās doktora grada iegūšanai.

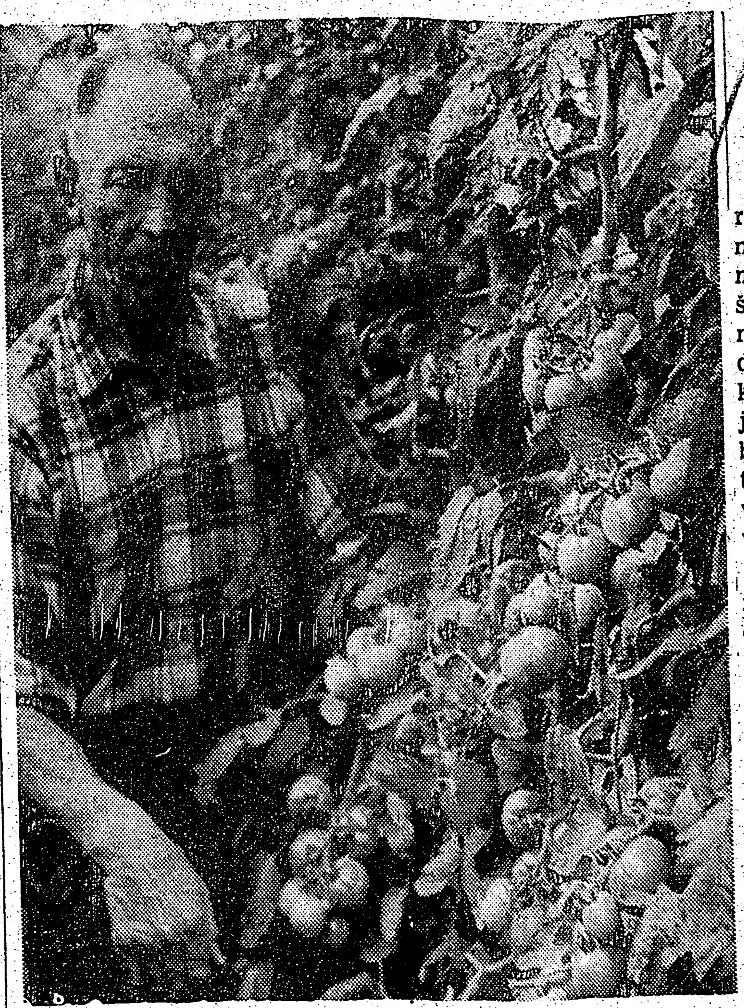

Fricis Sirmais savā siltumnīcā Stamfordā. J. Ligera uzņ.

DARBS ZEM STIKLA JUMTIEM

SARUNA AR LATVIEŠU DĀRZKOPI TOMĀTU RINDĀS. NESKATOTIES UZ AUKSTO PAVASARI, GAIDĀMA LABA AUGĻU RAŽA

Iegriežoties Stamfordā, mūsu dārzkopības „vecmeistara" Friča Sirmā siltumnīcās, atrodu tautieti lielā darba steigā.

„Esmu jau vienmēr vai nu dārzā vai siltumnīcās," paskaidro kādreizējais Madonas apriņķa dārzkopības inspektors, kas jau 10 gadus „raujas" pa savu uzņēmumu — „tāpēc jau mani pa tālruni grūti sazvanīt. Bet pašreiz jau manā darba nozarē ir „siena laiks" — kā paši redzat, nepārtraukti kāds iegriežas gan pēc tomātu, puķu vai citiem stādiem. Ar katru tāpat savs vārds jāapmaina, un jāpastāsta labākie paņēmieni audzēšanai, pareiza stādu baŗošana ar dažādiem mākslīgajiem mēsliem, kuŗu saiņojumu veikalu plauktos ir tik daudz, ka pircējam grūti izprast, ko lai ņem."

Mūsu saruna notiek dārzā, kur aizvijas augļu kociņu rindas, kas skatu noslēdz ar vīnogu laukiem, kuŗu audzēšanai Fr. Sirmais velti lielu vērību.

Pēdējo trīs gadu laikā Fr. S. paplašinājis savas siltumnīcas un visu to paveicis pašā spēkiem. [illegible] tomātiem siltumnīcās. Darbs, ko sāku janvārī, no sēkliņām izaudzējot stādus nu ir tik tālu, ka tomāti nākošajā nedēļā sāks ceļojumu lielajos pārtikas preču veikalos" — pastāsta tautietis.

Sejā iesitas mikls siltums. Pašreizējā platība zem stikla jumtiem atļaujot audzēt 2500 — 3000 stādu. Temperātūra jātūrot naktīs ap 70, bet dienās līdz 80° F., sildīšanai lietojot gāzi, kur apkures cauruļu sistēmu pēc vajadzības ieslēdzot un izslēdzot termostati. Laistīšanas notiekot atkarībā no saules dienām, parasti katru dienu. Sakarā ar šī pavasaŗa miglainajām un tumšajām dienām, stādi siltumnīcā bijuši arī vairākas reizes jāmiglo, lai apkaŗotu sēnīšu slimības.

Noskaidroju, ka tomātu cena svārstoties ap 40 centu mārciņā un katrs stāds ienesot ap 8 mārciņas tomātu. Tie tomāti groziņos, kas pašreiz veikalos, nākot no Vindzoras apkārtnes siltumnīcām; tās katru gadu pirmās metot tirgū kā siltumnīcu, tā agro dārza tomātu ražu.

Fr. Sirmā siltumnīcās darbs ar tomātiem turpināšoties līdz 1. augustam, kamēr parādīšoties gatavi pirmie tomāti dārzos.

Tomātu audzēšana neesot pats ienesīgākais darbs, bet gan vienkāršākā kultūra, kuŗu viegli audzēt un ražu viegli laist tirgū.

Stādu un puķu audzēšana dotu labāku atlikumu, bet ja pašam neesot sava veikala pilsētā un [illegible], tad bieži gadoties, ka neesot kur [illegible]

Atvadoties noprasu vai vēlīnais pavasaris un aukstais laiks maija, nebūs nodarījis pāri augļu dārziem un nākošai ražai?

F. Sirmais apgalvo, ka raža būšot laba, jo ziedonis ar auksto laiku tik ilgi aizturēts, ka viss uzplaucis un noziedējis kāpinātā tempā — neuznākot salam un ziedus neskaŗot. Atliekot vēl tikai cerēt, lai vasaras beigās, kamēr augļi gatavojas, neuznāktu vētras — tad viss būtu labākajā kārtībā! J. Ligers.

LATVIETĪBAS SĒKLU SĒJOT

LATVIEŠU SKOLAS MONTREĀLĀ 10 GADU ATCERES AKTS

27. maijā Latviešu skola Montreālā atskatījās uz 10 pastāvēšanas gadiem. Šī ir viena no nozīmīgākajām jubilejām, ko esam šeit svinējuši, jo, liekas, neviens neapšaubīs, ka latviešu skolas darbs gan uz ārpusi visklusākais, bet būtībā pats svētīgākais, jo tas visvairāk sekmējis mūsu bērnu palikšanu pie savas tautas, veicinājis mīlestību uz tēvu zemi un mīļās, skaistās mātes valodas saglabāšanu.

Vakaru ievadot skolas vadītājs inž. K. Deksnis iepazīstināja klātesošos ar skolas vēsturi, atzīmējot, ka pēdējā laikā skola ieguvusi lielāku atbalstu no organizācijām, draudzēm un atsevišķām personām un ka darbu darīt daudz vieglāk, ja to atzīst un novērtē. Lai gan skolnieku skaits pašreiz iepriecinošs, 73 bērni, viņš vēlas, lai nākotnē šis skaits vēl dubultotos. Šogad skolu beidz 6 jaunieši, kuŗiem Deksnis pasniedz skolas nozīmi un grāmatas. Beigušie: Pēteris Brauns (kā piecdesmitais absolvents), Edvards Deksnis, Andris Ķesteris, Kristīne Miķelsone, Pēteris Miķelsons un Māris Šulcs.

Klases audzinātāja E. Rudzīte uzrunā norāda, ka valoda ir katras tautas būtības pazīme un tauta pastāv tik ilgi, cik ilgi pastāv viņas valoda. Novēl absolventiem palikt uzticīgiem latvietībai. Vecāku vārdā inž. Šulcs pateicas skolotājiem par pašaizliedzīgo un nesavtīgo darbu un kā atzinību pasniedz Rudzītei tautisko šķīvi un Deksnim grāmatu, kā arī visiem skolotājiem ziedus.

Kā pirmais skolu un tās darbiniekus sveica konsuls V. Tomsons, tālāk Montreālas latviešu b-bas p-rks E. Mazutis, no Trīsvienības draudzes p-rks A. Spūrmanis, katoļu draudzes — P. Casno, DV Montreālas nod. — plkv. K. Tirzītis, Sv. Pāvila draudzes — S. Miķelsons. Bija daudz balvu. Ārsts J. Mauriņš apsolījis izdarīt skolēniem veselības pārbaudi reizi gadā par brīvu. Oficiālo daļu noslēdza tautas lūgšana.

Priekšnesumu daļa bija vispusīga un ieilga vēlu naktī. Skolas koris, mazo tautu meitu vainagiem vizuļojot, uz nacionālo karogu un svaigiem bērziem rotātās skatuves dziedāja tautas dziesmas. Klavieru solo izpildīja E. Melderis un A. Gūtmanis, bet vijoli brīvmākslinieces Ritas Šēferes pavadībā spēlēja Ilze Garais.

Vakara galvenais priekšnesums bija A. Brigaderes „Sprīdītis", saīsināta izrāde, kurā piedalījās ap 30 tēlotāju. Izrādes iestudēšana K. Dekšņa vadībā prasījusi daudz pūļu, lai pirmie soļi uz skatuves dēļiem būtu droši un atraisīti. Jaunie tēlotāji turējās braši. P. Šulca Sprīdītis bija drošs un pārliecinošs, skaidri savu tekstu noskandēja un bez kļūmes savas lomas iznesa arī visi pārējie: R. Zeltiņa, E. Meldere, K. Miķelsone, I. Grinberga, I. Rakovska, E. Deksnis, M. Šulcs, P. Miķelsons, V. Miķelsons, kā arī galma kungi un galma dāmas, sulaiņi un bērni. Bez pašiem enerģiskajiem tēlotājiem, vislielākā atzinība pienākas B. Sprincis kundzei, kuŗa šai pasaku lugai bija uzbūrusi tik skais- [illegible] un krāšņus tērpus, tos vairākus mēnešus darinādama gluži bez atlīdzības. Tāpat mākslinieks J. Streņģe bija gatavojis bagātīgas un skaistas dekorācijas. Šis ārējais ietērps stipri cēla izrādes panākumus. Pie grimēšanas piepalīdzīgu roku sniedza Montreālas teātŗa vad. E. Skapsts un V. Dzirne. Apgaismotājs J. Tilga, suflēja A. Māldere.

Prieks redzēt panākumus svētīgajam darbam, ko klusi un neatlaidīgi veic latviešu skola Montreālā. Milda Ozola.

GENERALKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3-5861, 118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, Montreal, P. Q., 5310 VICTORIA AVE., APT. 16.

V. BEBRIS
APDROŠINĀŠANAS SPECIĀLISTS
41 PITCAIRN CRESC.
TORONTO. PL. 9-0266.

A. KĀNBERGA
RAKSTU BIROJS
65 Ferrier Ave.,
TORONTO 6, ONTARIO
Tel. HO 3-2667, Toronto.

LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA
LATVIAN (TORONTO) CREDIT UNION Limited
maksā 4% gadā par noguldījumiem un 3½% par depozitiem, izdara visas parastās banku operācijas.
Birojs atvērts divas reizes nedēļā no plkst. 8—10 vakarā.
Pirmdienās Sv. Andreja baznīcas telpās, Carlton un Jarvis ielu stūrī. Tel WA 4-0503; ceturtdienās 231 Roncesvalles Ave., Venus puķu veikalā, tel.: LE 4-4645.
Pasta adrese: 280 Wright Ave., Toronto, Ont.

LIDIJA RUDĀNE, kā vienīgā latviete beigusi Sv. Jāzepa slimnīcas 3-gadīgo māsas skolu ar uzslavu, saņemot atzinības balvu. Viņa iecerējusi darboties māsu skolā par skolotāju.

DV KANADAS VALDES LĒMUMI

DV Kanadas valdes sēdē pag. svētdien Toronto DV namā piedalījās pr-dis R. Epneris, pr-ka v. L. Līdums, valdes loc. A. Beitans, J. Ronis, A. Kvēps, P. Vītols, J. Celms, E. Breikšs un K. Bencons. Revīzijas kom. loc. A. Akmens un O. Kļavenieks, un DV apgāda bij. vad. V. Mukts.

Iepazīstoties ar ienākušiem rakstiem, valde aicināja L. Līdumu rūpēties par attiecīgas personas izraudzīšanu, kuŗa sakopotu Kanadas DV dzīves svarīgākos notikumus vārdos un skatos. Materiāli iesūtāmi DV centrālai valdei līdz š. g. 1. decembrim. Iepazinās ar DV centrālās valdes rakstu, kuŗā tā lūdz visu zemju DV organizācijas sniegt iespējamo atbalstu DV laikrakstam Kanadā. Linkolnas DV izdevumā iznāks M. Peniķa Latvijas atbrīvošanas kaŗa vēsture, ko DV biedri aicināti atbalstīt. Valde nolēma pasūtīt 500 eks. brošūru „Latvija", ko izdos Anglijā. Pievienojās DV Sadberijas nodaļas valdes lēmumam par kāda nod. biedra izslēgšanu no DV organizācijas sakarā ar viņa nepieņemamo nostāju.

Tuvojoties DV Toronto nod. 11. gada svētkiem, pievienojās nodaļas biedru apbalvošanai ar atzinības rakstiem par sekmīgu darbību DV organizācijā.

J. Ronis informēja par $200,- bēru fonda izmaksu Halifaksas kopas biedra ģimenes piederīgās (E. Andersones) miršanas gadījumā. Bēru fonda pārstrādāto statūtu projektu piesūtīs nodaļām.

A. Kvēps informēja par izsūtītām ziedojumu listēm pretkomūnisma cīņas sekmēšanai. Ziemassvētkiem paredzēts izdot 4000 komplektu (ā 10 gab.) kartīšu, cena $1,25. Domāts arī par DV sienas kalendāra izdošanu, ko uzņemsies DV Linkolnas apvienība. Nodaļas aicinātas piesūtīt uzņēmumus ievietošanai kalendārā līdz š. g. 20. jūnijam uz adresi: Mr. A. Kvēps, 176 Hopedale Ave., Toronto, Ont.

Informācijas daļas vad. P. Vītols izteicās par darba saskaņošanas nepieciešamību, aicinot DV biedrus ciešāk sadarboties un būt vienprātīgiem. Viņš neapmierināts ar atzinības rakstu un krūšu nozīmju piešķiršanas kārtību.

Biedrzinis un jaunatnes sporta daļas vad. E. Breikšs ziņoja, ka pārņēmis no iepriekšējā biedriziņa kartotēku un pārējos materiālus. Ierosina Kanadas DV šaušanas sacensības 16. septembrī Kičenerā. Valde tam piekrīt, un lūgs DV Kičeneras nodaļu uzņemties sacensību noorganizēšanu. Par galveno tiesnesi lūdz E. Breikšu. E. Breikšs informēja par Hamiltonas DV iegādāto filmu Mana Latvija, ko pret samaksu var īrēt citas DV nodaļas.

R. Epneris informēja par M. Vētras ziedojumu vākšanas akciju saslimušajam baletdejotājam E. Leščevskim un par apsolīto DV revīzijas līdzdalību norēķinu pārbaudē. Viņš arī norādīja, ka jūnijā paredzēta Vanadžu delegātu sanāksme, kuŗā, starp citu, kārtos tūrisma sekcijas iedzīvināšanu.

Valde aicina nodaļas iesūtīt ziņas par darbību, kā arī zīmīgākos foto ievietošanai DV mēnešrakstā, kas iznāk pa 2 mēn. reizi. Materiālus sūtīt O. Kļaveniekam, 254 Bain Ave., Toronto 6, Ont. Daudz laika aizņēma pārrunas par apgāda darbību. Jautājumu apsprieda slēgtā sēdē un labas sadarbības zīmē. Bij. apgāda vad. V. Mukts un viņa amata pārņēmējs K. Bencons parakstīja pārņemšanas dokumentus.

KRĀSOTĀJS
Zema cena — augsta kvalitāte.
CL 5-6451

HAMILTONAS LATVIEŠU TEICAMĀ SADARBĪBA

Nav daudz tādu latviešu centru Kanadā, kas varētu mēroties ar „dzelzs" pilsētu Hamiltonu. Vārds dzelzs radies lielo metalrūpniecības uzņēmumu iespaidā. Hamiltonas latviešu ev. - lut. draudze iepirkusi skaistu baznīcu turpat pilsētas centrā. Divām draudzēm apvienojoties, radusies viena spēcīga. Ir iemesls priecāties. Mednieku un makšķernieku klubs Hamiltonas pievārtē, upes krastā, kļuvis liela zemes gabala īpašnieks, izbūvējot tur šautuvi treniņiem. Rosībā tas nevēlas palikt iepakaļ Toronto klubam.

Kultūras vajadzībām kalpo pēc skaita trešais latviešu īpašums, saukts Hamiltonas latviešu nams, Queen ielas ziemeļos. Tā īpašnieks ir Hamiltonas latviešu nama fonds, kas nedarbojas vis uz komerciāliem pamatiem, bet ar mērķi dot mājvietu visām vietējām latviešu organizācijām. Nama uzturēšanai, paplašināšanai un iekārtošanai līdzekļus vāc pārdodot tā sauktās „fonda dalības zīmes" $10,- vērtībā. Pieņem arī ziedojumus naudā un mantās. Kaut arī pilsētā jūtams bezdarbs, fonds arvien atradis naudas devējus, lai segtu visus maksājumus. Sevišķi pirmais gads prasījis namā pārveidošanai lielas summas

Arī šogad paredzēti vairāki pārkārtojumi, ieskaitot telpu un inventāra remontus. Šim mērķim izsludināta jauna ziedojumu akcija. Akcijas ierosinātājs un vadītājs ir nama pārvaldnieks, kuŗš reizē ir nama dvēsele. Viņš arī sagaida sabiedrības atsaucību pašu latviešu lepnumam, kaut mazam, bet visu nepieciešamam.

DARBA PIEDĀVĀJUMS
Laikrakstam vajadzīgi
SLUDINĀJUMU VĀCĒJI
Tuvākai informācijai lūdzu zvanīt EM 8-0792.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

4. jūnijā Sestdienas skolas izlaiduma akts.

9. jūnijā — Centrālās YMCA's auditorijā — Ernas Ošiņas - Bērziņas baleta studijas audzēkņu vakars.

14. jūnijā Baltijas tautu federācijas — Aizvesto piemiņas 20 gadu atcere — International institute telpās, 709 College St., Toronto.

24. jūnijā — Sidrabenē — Tradicionālais Jāņu sarīkojums.

Ceturtdien, 29. jūnijā, — Veras Keišas baleta skolas desmitais gadskārtējais audzēkņu baleta vakars Eaton'a auditorijā.

HAMILTONA

10. jūnijā — Latviešu skolas Hamiltonā izlaiduma sarīkojums.

NIAGARĀ

... un 2. jūlijā — gadskārtējās draudzības un jaunatnes dienas.

AUGSTAS KVALITĀTES VILNAS AUDUMI (16 unces).
ANGLIJAS RAŽOJUMI
★ PAR ĻOTI MĒRENĀM CENĀM. ★
DAVID'S ECONOMY CENTRE,
231 QUEEN ST., W., (pie University Ave.),
TORONTO.

ĢENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3-5861,
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, Montreal, P. Q.,
5210 VICTORIA AVE., APT. 16.

V. BEBRIS
APDROŠINĀŠANAS
SPECIĀLISTS
41 PITCAIRN CRESC.
TORONTO. PL. 9-0266.

A. KĀNBERGA
RAKSTU BIROJS
65 Ferrier Ave.,
TORONTO 6, ONTARIO
Tel. HO 3-2667, Toronto.

LATVIEŠU
KREDITSABIEDRĪBA
LATVIAN (TORONTO)
CREDIT UNION Limited
maksā 4% gadā par noguldijumiem un 3½% par depozitiem, izdara visas parastās banku operācijas.
Birojs atvērts divas reizes nedēļā no plkst. 8—10 vakarā.
Pirmdienās Sv. Andreja baznīcas telpās, Carlton un Jarvis ielu stūrī. Tel WA 4-0503;
ceturtdienās 231 Roncesvalles Ave., Venus puķu veikalā, tel.: LE 4-4645.
Pasta adrese: 280 Wright Ave., Toronto, Ont.

LIDIJA RUDĀNE,
kā vienīgā latviete beigusi Sv. Jāzepa slimnīcas 3-gadīgo māsas skolu ar uzslavu, saņemot atzinības balvu. Viņa iecerējusi darboties māsu skolā par skolotāju.

[...]TONAS [...]MĀ SADARBĪBA

[...]tībā. Pieņem arī ziedojumus naudā un mantās. Kaut arī pilsētā jūtams bezdarbs, fonds arvien atradis naudas devējus, lai segtu visus maksājumus. Sevišķi pirmais gads prasījis nama pārveidošanai lielas summas.

Arī šogad paredzēti vairāki pārkārtojumi, ieskaitot telpu un inventāra remontus. Šim mērķim izsludināta jauna ziedojumu akcija. Akcijas ierosinātājs un vadītājs ir nama pārvaldnieks, kurš reizē ir nama dvēsele. Viņš arī sagaida sabiedrības atsaucību pašu latviešu lepnumam, kaut mazam, bet visu nepieciešamam.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

[...]. jūnijā Sestdienas skolas izlaiduma akts.
9. jūnijā — Centrālās YMCA's auditorijā — Ernas Ošiņas - Bērziņas baleta studijas audzēkņu vakars.
14. jūnijā Baltijas tautu federācijas — Aizvesto piemiņas 20 gadu atcere — International institute telpās, 709 College St., Toronto.
24. jūnijā — Sidrabenē — Tradicionālais Jāņu sarīkojums.
Ceturtdien, 29. jūnijā, — Veras Keišas baleta skolas desmitais gadskārtējais audzēkņu baleta vakars Eaton'a auditorijā.

HAMILTONA

10. jūnijā — Latviešu skolas Hamiltonā izlaiduma sarīkojums.

NIAGARĀ

[...] un 2. jūlijā — gadskārtējās draudzības un jaunatnes dienas.

E. OŠIŅAS - BĒRZIŅAS BALETSTUDIJAS 10 DARBA GADI

Sakarā ar tuvojošos Ernas Ošiņas - Bērziņas baleta studijas audzēkņu vakaru mūsu laikraksta līdzstrādniekam bija saruna ar studijas vadītāju. Studijas 10. sezonas audzēkņu vakars notiks piektdien, 9. jūnijā, pl. 7,30 vak. Centrālās YMCA's auditorijā, 40 College St. (College & Yonge). Programmā redzēsim jaunāko audzēkņu priekšnesumos bērnu baletu „Ziemas teika". Vidējās audzēkņu grupas priekšnesumos būs duetu un grupu dejas, vecākie audzēkņi uzstāsies ar solo, klasiskām, rakstura un stila dejām. Skatuves dekorātīvo ietērpu gatavo Kārlis Bērziņš, bet kostīmiem metus zīmējusi igauņu māksliniece Rita Nommik. Studijas pastāvīgā pianiste ir Edīte Timermane - Ozola.

Studiju tās darbības laikā apmeklējuši vairāki simti audzēkņu, un jūtams audzēkņu pieaugums studijā arī šai darbības gadā. Audzēkņu vairākums latvieši, bet ir vairāki igauņu, kanadiešu u. c. tautību adzēkņi, kas pārstāv pavisam 7 tautības.

Audzēkņi uzstājušies televīzijā, latviešu un igauņu sarīkojumos, kā arī snieguši programmu kanadiešiem, iegūstot atsaucību. Vecākās grupas audzēknes saņēmušas vairākus piedāvājumus šogad piedalīties programmu izpildījumos.

Studijas vadītāja Erna Ošiņa - Bērziņa ir bij. Nacionālās operas baleta soliste un pieder pie Kanadas deju skolotāju apvienības. Viņa vada arī studijas nodaļu Ziemeļtoronto.

Iepriekšējie audzēkņu vakari vienmēr bijuši labi apmeklēti. To arī studijas vadītāja un audzēknes sagaida studijas desmitās darbības sezonas vakarā, 9. jūnijā.

O. K.

RIITA HAMALAINENA,
Ošiņas - Bērziņas baleta studijas audzēkne. (Sakarā ar skolas vakaru š. g. 9. jūnijā).

EDVARTS TŪTERS

ĪSA UN SKAISTA BŪS NAKTS

Garas man izliekas dienas,
Pa svešumu klīstot;
Sausas un pelēkas dienas
Ar aizkaltušiem dārziem
Un manas dvēseles strautu,
Kur tikai no atmiņu rasas
Iekrīt pa siksīkai lāsei.

Garas man izliekas dienas,
Bet īsas ir naktis,
Jo tad pāri svešajām norām
Un jūrām, ar viļņu korām, —
Aizlaižas dvēsele mana
Ganībās citās un zaļās . . .
Tur vēl ķīvītes klaigā,
Un pāri tām — cīruļi zvana.

Kad es aizgājis esmu
Tur, pie birzīm un pļavām
Mīlotā Vidzemē manā, —
Skumjās svešuma naktis
Tiek tad īsas, tik īsas . . .
Īsas kā dzeguzes dziesma,
Kad sirds, aizturot elpu,
Skaita nolemtos gadus —
Bikluma pilna un trīsas . . .

— — — — — — — —

Garas, kad izliekas dienas,
Pa svešumu klīstot,
Tad es mierinu sevi:
Īsa un skaista būs nakts!

Romāns turpina uzpampt

TRIMDAS RAKSTNIECĪBA 1960. GADĀ (4.)

Mūsu rakstniecībā turpinās parādība, ko rakstniecības vērtētāji uzlūko par slimību, bet nezina zāļu, proti, romāna izplešanās. Šī parādība, kas pazīstama arī dažu citu tautu rakstniecībā, latviešiem ieviesusies trimdas vidus posmā. — 1938. gadā Latvijā 100 daiļliterātūras pirmiespiedumu vidū bija 20 romāni (20%). Trimdā latv. rakstniecība turpinājās stipri sašaurinātā apjomā vispirms Vācijā. 1947. g. iznāca tomēr jau 33 jaunas daiļliterātūras grāmatas. To starpā bija tikai 6 romāni (18%). Romāna izplešanās sākās gadus piecus vēlāk.

Kopš 1947. gada, romāna svars mūsu daiļliterātūrā dubultojies — trīs ceturtdaļas no rakstniecības ražas tagad izpaužas romānā. Ja tā turpināsies, tad pēc dažiem gadiem vairs nebūs ne stāstu, ne dzejoļu grāmatu, ne lugu.

Pārskatot 1960. gada 13 romānus var ievērot, ka 10 no tiem apstrādā atmiņu vielu. Gan tikai 3 no šiem romāniem stāstīti pirmajā personā (Grebzde, Mauriņa, Sarma), taču arī dažos citos autors, tikai nedaudz pārveidodamies, paslēpies personu vidū. Šie pārveidojumi var iet tik tālu, ka autoru vairs personu vidū saskatīt nevar, pašu pieredzes vielu savukārt ļoti deformē, izlokot ticamos vai neiespējamos sakaros (Klīdzējs), bet pieredzes vielas lietošana tomēr nepārprotama.

Rakstnieki nodarbojas ar pēdējo 20 gadu pieredzes dokumentēšanu. Pēc agrāko posmu izmantošanas ražīgākie autori tagad ievelk tēlošanā pēdējo desmitgadi.

Vai pret to varētu ko iebilst? Vai tad sava laika dokumentēšana nav rakstnieka pienākums? — Un kā vēl! Tomēr jautājums tik vienkārši atbildams nav. 1946./47. g., kad vairums rakstnieku sacerēja savas autobiografijas, tie noteikti izvairījās par kaļa un juku laika pieredzi runāt. V. Toma toreiz aizbildinājās vienkārši un patiesi: „Liels un baigs viss bija, un mute klusēja". Klīdzējs domāja, ka pieredzes priekšā ir „tikai iesācējs, kas tikai sācis mācīties redzēt un mazliet pazīt to, par ko īstī rakstniekam būtu jāraksta."

Bieži vien liekas, ka latviešu rakstnieki steidzas izmantot pieredzes vielu bez vajadzīgā mākslinieciskā pārkausējuma, ka viņu sniegumi līdz galam neapstrādāti pusfabrikāti. Tautsaimniecībā pusfabrikātiem ir vērtība tikai tad, ja kāds tos apstrādā tālāk . . .

☆

Autoru neērto stāvokli iepretī vielai atklāj viņu paskaidrojumi.

V. Toma: Ja kāds šai grāmatā saskata patiesu notikumu vai dzīvu cilvēku līdzību, tad tā ir maldīšanās. Viss šeit attēlotais ir variācija par kādas nosapņotas dzīves temu.

A. Niedra: Ja šai romānā kāds saskata it kā zināmas personas vai notikumus, tad tā ir tikai sagadīšanās, jo viss, par ko šeit rakstīts, ir tīrs izdomājums.

J. Klīdzējs: Šī romāna tēliem un raksturiem nav nekāda sakara ar kādām dzīvām vai dzīvojošām personām. Tie visi ir tikai autora izdomas radīti.

Saprotams, ka šie paskaidrojumi iespiesti pa Amerikas paradumam, lai juridiski nodrošinātos pret to personu prasībām, kas romānos varētu saskatīt savas sejas.

Be kādēļ šāda nodrošināšanās vispār vajadzīga? Ja visi notikumi un situācijas patiesi būtu tīrs izdomājums vai nosapņoti, tad arī nebūtu nekādas iespējas, ka citi tanīs saskata pašu reāli piedzīvoto. Ar šiem paskaidrojumiem autori atklāj, ka viņu darbi nav tīrā izdomā radušies, ka tie sevī slēpj mākslinieciski nepārkausētu pieredzes vielu.

Kā mainās gaumes un paradumi! — Simts gadus agrāk rakstnieki apzinājās, ka viņu darbi ir iztēles augļi, turpretī lasītājiem paskaidroja, ka tie ir „patiesi stāsti iz dzīves". Tagad rakstnieki steidzas pastāstīt šos patiesos stāstus iz dzīves, bet lasītājiem apgalvo, ka sekojuši tikai savai brīvajai iztēlei. Rakstnieki un lasītāji ir apmainījušies pozicijām. Rakstnieka tiesības tagad aizstāv lasītājs. Rakstnieks vispirms leģitimējas pie lasītāja kā rakstnieks.

Ikviens zina, ka dzīves notikumi un situācijas pārspēj ikkatru izdomu. Dzīve vienmēr rada visneticamākos un negaidītākos brīnumus, kamēr cilvēka iztēle, šķiet, nerada nekā, tikai pārkārto pieredzes materiālu, to bieži vien nivelēdama un ierastām klišejām pielāgodama. Šķiet, ka redzīgai acij dzīves reālitāte ir neizsmeļams literārs avots. To, ko rakstnieks pats pieredzējis un piedzīvojis, viņš ir arī vislabāk pārdzīvojis. Ja dzejas spēks slēpjas vielas iepriekšējā pārdzīvošanā, tad pieredzes vielai jābūt visderīgākai.

Bet mēģināsim šim jautājumam tuvoties no citas puses. —

Rakstniecības darbu spēks patiesībā slēpjas nevis vielas bagātībā, nevis pārdzīvojumā, un arī tēlojuma spilgtumā ne, bet gan problēmās, kas rakstnieku nodarbinājušas. Problēmu virziens nav tik svarīgs, tās var būt morāliskas, psīchologiskas, aistētiskas, socioloģiskas, reliģiskas; lieli mākslinieki var sekot reizē arī vairākām problēmām. Literārā darbā tomēr nav vajadzīga ne problēmu izteikšana, ne aprakstīšana. Problēmas vajadzīgas vielas mērķtiecīgai savākšanai un šķirošanai. Ja kāds, piem., noiet garu gabalu pa lielpilsētas ielu, visa redzētā masa viņam liksies atkārtojamies, pēc pusstundas kļūs garlaicīga, pēc tam vienkārši neuztveŗama. Tas nebūt nav redzes un uztveres asuma trūkums. Tā pati iela liksies ļoti dzīva tam, kas sekos architektūras stilu maiņai namu fasādēs. Un, ielu izstaigājis, viņš par to varēs pastāstīt spilgtu stāstu.

Literārā viela ir jāsavāc mērķtiecīgi, nevis jāsagrābj no atmiņu apcirkņiem kā ar liešķerēm.

Tagadējais latviešu romāns slimo ar literārās mērķtiecības trūkumu, un ar romānu slimo literātūra pati. ☆

Bet ar ko slimo romānu rakstītāji? — Ar ātrumu, ar pārliecīgu rakstīšanas ātrumu.

Nesen mirušais igauņu rakstnieks Gailits, kuŗa darbus bija ļoti iemīlējuši arī latviešu lasītāji, domāja, ka romāna sacerēšanai vajadzīgi 5 gadi. Saprotams, tas bija viņa temps, citi varētu rakstīt arī ātrāk. Pasaules rakstniecība jau sen pazīst daudzus ātrrakstītājus (piem., Dimā, Balzaks, Zolā, Valt. Skots), kuŗu slavai ātrā rakstīšana nav nekā kaitējusi. Bet gribētos tomēr domāt, ka rakstīšanas ātrumam ir savas robežas.

Palūkosimies, kāds tad īsti ir latviešu trimdas romānu rakstītāju temps. —

Aīda Niedra publicējusi 7 gadu laikā (1954. — 60.) 9 romānus (viens romāns apm. 9 mēnešos), I. Grebzde 6 romānus 9 gados (viens romāns 18 mēnešos), T. Zeltiņš 4 romānus 3 gados (1 romāns 9 mēnešos), A. Dziļums 5 romānus 8 gados (1 romāns 18 mēnešos), Anšl. Eglītis 5 romānus 6 gados (1 romāns 14 mēnešos), V. Kārkliņš 7 romānus 9 gados, bet īsti biezus (1 romāns 15 mēnešos).

Daļa rakstnieku, acīmredzot, grib skrieties ar laiku. Varētu notikt, ka viņu darbus arī izvērtē — ar chronometru . . .

Vitauts Kalve

TĒLOTĀJAS MĀKSLAS LIKTENIS DZIMTENĒ UN TRIMDĀ

JUŖA SOIKĀNA DOMAS PAR LATVIEŠU GLEZNIECĪBU

Bradfordas dziesmu svētku laikā Anglijā bija izdevība redzēt ne vien latvju vidējās paaudzes gleznotāja Juŗa Soikāna jaunāko darbu izstādi, bet arī noklausīties viņa referātu par latviešu tēlotājas mākslas likteņiem dzimtenē un trimdā. Šķiet, ka būs grūti patreiz atrast kompetentāku šo likteņu vērtētāju, jo referenta rīcībā bija plašs klāsts gleznu reprodukciju, kas jo spilgti raksturoja ne vien atsevišķus māksliniekus, bet sniedza arī liecību par to, kas palicis pāri no tiem gariem, kas dzimtenē savu dvēseli pārdevuši sociālistiskam reālismam.

Pēc gaŗākas ekskursijas mūsu tēlojošās mākslas pirmsākumos un nacionālās glezniecības pamatlicēju pieminēšanas, referents sniedza ļoti izsmeļošu ainu par glezniecības attīstības gaitu līdz pat mūsu dzimtenes okupācijai no boļševiku varas. Pieminēja daudzus desmitus visiem pazīstamu vārdu, kas ar savu gara daiļradi visi kopīgi kaldināījuši latviešu tēlojošās mākslas augsto līmeni, kas attīstībā pēkšņi apstājusies pēc dzimtenes nokļūšanas svešajā varā. Okupanti uzspieduši zīmogu arī mākslas izteiksmei, latviešu glezniecība vairs nevar brīvi attīstīties, jo jāglezno tā, kā partija to prasa. Mākslinieks dzimtenē tagad pārvērsts par partijas propagandistu. Ar vairākām gleznu reprodukcijām referents parādīja, ka mākslas darbi vairs nesatur personības iezīmes, jo sociālistiskais reālisms ir tas, kas personību nonivelē, izveidujusies it kā formula, kā jāglezno. Viss uzpūsts, nepārliecina. J. Soikāns uzsvēra, ka mākslinieks var attīstīties vienīgi tad, kad viņš, līdzīgi puķei, var brīvi plaukt un ziedēt. Daļa dzimtenē palikušo vecākās paaudzes mākslinieku pilnīgi pārdevušies soc. reālismam, un tāpēc nebrīnīsimies par tādiem gleznu nosaukumiem, kā „Mītiņš baznīcā", vai tādiem, par kuŗiem zobojas — jo vairāk sarkano karogu, jo labāk. Šajā sakarībā man personīgi nāk prātā kādas no dzimtenes sūtītas rindiņas. „Tagad jau tā „kleķē", un visi tikai stāv apkārt un slavē. Tas man rāda, kur meklējama īstā māksla."

Pēc Staļina kulta gāšanas groži gan it kā palaisti vaļīgāk, mazliet vieglāk varēja uzelpot tie, kas savā dvēselē bija vēl saglabājuši latviskumu. Visvieglāki to izpaust dabas ainavu glezniecībā, klusajā dabā. Dažos no šiem darbiem varam pat manīt it kā demonstrāciju pret pastāvošo režīmu. Ja tas tā nebūtu, tad taču kritika neuztrauktos un presē neparādītos daudzie raksti par buržuju laika mākslas „paliekām".

Noslēgumā referents pieskārās mūsu glezniecības attīstībai trimdā un konstatēja, ka, lai gan šeit jūtamies brīvi un mums visas durvis vaļā, tad tomēr mūsu mākslinieku jaunā paaudze aug un attīstās svešā vidē. Viņi mācās svešās skolās, svešu mākslinieku vadībā, un, kaut arī labi būdami, nevīļus aiziet prom no latviskā, nevīļus pieņem kaut ko no svešā, un tas atspoguļojas arī viņu darbos. Tā ir bēdīga parādība — garīga asimilācija.

Ar šādu pesimistiskas noskaņas stīgu J. Soikāns nobeidza mūsu daiļrades likteņu vērtējumu.

A. Pks.

IRĒNE ANDERSONE
ieguvusi B. A. gradu psīcholoģijā, Toronto universitātē. Viņa ir korporācijas Daugaviete locekle.

☆

Īpatnējam filmaktierim Montgomerijam Kliftam netīk sniegt intervijas, tāpēc viņu uzskata par presei visnaidīgāk noskaņoto. Tomēr, uz savā menedžera neatlaidīgiem lūgumiem, Mantijs nesen ļāva sevi intervēt. Reportieris ieradās, izvilka piezīmju bloku, sāka aizvien ātrāk un izmisīgāk čamdīties pa kabatām pēc zīmuļa. Beidzot, neatradis meklēto, viņš lūdza Kliftu tam izpalīdzēt. Lieki pieminēt, ka intervija nobeidzās, iekāms vēl bija sākusies.

SENS TAUTAS DZIESMU KRĀJUMS

PALCMARIEŠU DZIESMU KRĀJUMS. Sakārtojis Frīdrichs Dāvids Vārs, Palsmanes un Aumeisteru draudžu mācītājs; izdevis ar ievadu un piezīmēm Haralds Biezais; apgāds Senatne Upsalā, 1961. gadā; Ērika Šitca illustrācijas un vāks; 80 lpp.

Apgāds Senatne veic labu darbu, izdodot jaunizdevumos retas grāmatas, kas liecina par latviešiem agrākos gadsimtos un vispār par mūsu kultūras pausmēm. Tādējādi palīdz zinātniekiem ar materiālu un arī apmierina bibliofilu tieksmes ar gaumīgiem izdevumiem. To varam teikt tieši par šo izdevumu, kas iepriecinās katra grāmatu drauga sirdi. Kā skaista mākslinieciska piedeva šeit ir Ērika Šitca illustrācijas un vāka zīmējums, kas vienkāršā, bet piemērotā veidā izceļ grāmatas būtisko. Varētu pat teikt, ka šīs illustrācijas dubulto darba vērtību.

Palcmariešu dziesmu krājumu sakārtojis Palsmanes un Aumeisteru draudžu mācītājs Fr. D. Vārs, bet to izdevis G. Bergmanis 1808. gada vasarā un iespiedis savā mājas spiestuvē Rūjienas mācītāja mājā. Haralds Biezais nu šo reto izdevumu, kas sastopams tikai pāris eksemplāros, nodod mums jaunā izdevumā, sniedzot ievadu par krājuma kārtotāju un apskatot visu zināmo par šo krājumu. Izrādās, ka Vārs ir dzimis Valmierā, teoloģisko izglītību ieguvis Kaŗalaučos, 1770. gadā atgriezies Vidzemē un tur strādājis par mācītāju visu mūžu. Vārs, cik vērojams, labi prata latviski un rūpējies par zemnieku labklājību, jo uzrakstījis tiem pamācību par kartupeļu audzēšanu, un citādi atbalstījis viņu saimniecisko stāvokli. Šķiet, Herdera iespaidā Vārs sācis vākt latviešu tautas dziesmas, bet iespējams, ka viņš tās vācis tīri aistētiskas patikas dēļ, jo toreiz sākās tautas dziesmu izdošana.

Krājumā uzņemtas 413 tautas dziesmas, kaut gan Vāram krājumā bijušas ap 500 dziesmu. Paliek nezināms — kāpēc uzņemts tieši šāds skaits. Kr. Barons piemin šo krājumu, bet šīs dziesmas nav uzņēmis savās dainās. Tāpēc krājums gūst lielu vērtību, jo atrodam mūsu tautas dziesmas agrākā tautas dikcijā. Jāpieņem, ka uzrakstītājs tās tvēris tieši no tautas mutes. Protams, viņa rakstības veids mums dažkārt svešāds, bet tas var daudz dot valodas pētniekiem. Atzīstami, ka tas izdots negrozītā veidā, vienīgi pašreizējā latviešu rakstībā, jo citādi būtu grūti lasāms.

Krājumā uzņemtās dziesmas iedalītas lauku, dravinieku, talku, vedēju, kāzu, panāksnieku un raudu dziesmās. Tātad — samērā plaša izlase par tautas dzīvi un sadzīves īpatnībām. Daudzas dziesmas ir tik īpatnējas un svaigas Vāra rakstībā, ka jūtam pagājušo gadsimtu mūsu senču elpu sitamies sejā.

A. Spoģis.

EDUARDS FREIMANIS

MĪLESTĪBAS KRUSTA DANCIS

4. turpinājums.

„Ziniet, man nav jums nekādi norēķini jādod!"

Nu viņa skaidri dzirdēja direktora smieklus.

„Sakiet godīgi, uztrauktā dāma, vai jums tiešām rūp skolnieču morāle, vai patiesībā tas patīkamais students?"

Magdalēna nometa klausuli ar tādu skubu, ka tā atlēca no turētāja un palika karājoties vadā.

V

„Esmu daudz domājis par Magdalēnas Margas vientulīgo likteni," Jūlijs vēstīja, atkorķēdams pudeli ar koši izrotātu vēderu. „Ieminējos jau pagājušo trešdienu, ka viņa, manuprāt, aizies postā, ja nespēs drīz apprecēties. Ja sieviete nokavē īsto apvīrošanās laiku, tad viņas būtne līdzīga skudru pūznim. Nemiers tirda miesu un dvēseli. Vai esat ievērojuši, ka precēties kāras sievietes skrien, meklē kašķi, lielās un nopeļ, baumo, un pašas tic savām baumām? Mātišķībā, vai vismaz mātišķības cerībās, ir miers. Mātišķības alkas pamostas mazā skuķē, kad tas, acis ieplētis, skatās kaimiņu puisī — vairāk glūn, nekā skatās, ņirdz un ķiķinājas. Tās pašas alkas liek vecai jaunkundzei vai visu pasauli ienīst, jo tanī dzīvo un mīl visvisādi vīrieši, kas, diemžēl, bijuši par stulbiem, lai it visas sievietes godam apmīļotu."

„Un kā ir ar vecmāmuļām?" kāds viesis ievaicājās, kad Jūlijs pacēla glāzi.

„Par vecmāmuļām nav ko runāt, jo tās mums šobrīd nenozīmīgas . . . Mums jārīkojas drošmīgi un plānveidīgi, lai šo pavasari izprecinātu mūsu Magdalēnu. Citādi Skvērtaunas latviešu sabiedrībai nedienas vien paredzamas. Izcelsies īsti vandāļu kaŗi, kad cits citam metas matos, ir neprasot, kāpēc. Jūs visi labi zināt, kā mūsu dāma skrien no mājas uz māju, prātus jaukdama, asinis karsēdama, ērmus laizdama gaisā un mākoņus lāpīdama. Žēl nabaga žagatiņas — pārskriesies!"

„Mūsu sabiedriskā dzīve jau tik tālu, ka viens simtprocentīgais patriots līdis pa kaplodziņu manā istabā sarkano propagandu meklēt," Zilnis ierunājās.

„Ak, tik tālu gan?" cits atsaucās.

„Jā, jūs visi pazīstat Palaunadzi. Par viņa fakultātēm nav ko runāt — labi zināms, kāds tanīs stāvoklis. Viegli viņam piedot. Grūtāk atvainot Margas jaunkundzi par sakūdīšanu."

„Viņa ārstējama vienīgi ar mīlestību," Jūlijs pamācija, „īsta vīra karstumu! Klausaties, darīsim kaut ko tūliņ — krietnu tvaiku esam uzdzinuši. Brauksim, kamēr tas nav noslāpis!"

„Kurp ta' brauksim?"

„Tieši pie viņas! Šeit ir pieci vecpuiši — sarindošu jūs visus kā ķeizara priekšā, lai tad viņa izvēlas!"

„Viņa gribēs visus, bet piecvīrību likums neatļauj!"

„To tu neesi labi izdomājis, Jūlij."

„Un visi pieci Magdalēnu negribēs . . ."

„Visi pieci bēgs!"

„Saprotams! Tik piedzēruši vēl neesam, lai ar Magdalēnu apkankarētos. Ko tu par mums esi iedomājies, Jūlij?"

Beidzot viens ciemiņš zināja izeju: „Ja mēs uzņemtu Staņislavu savā pulkā, lieta tecētu kā pa diedziņu."

„Viņa Staņislavu negribot: vīram neesot ne skolas, nedz muskuļu — tikai salāpīta māga . . ."

„Vai tas izdēdenis spēs viņu vīrišķīgi mīlēt?"

„Paliks Magdalēna pusmīlēta, skries vēl nadzīgāk un stāstīs vēl lielākas blēņas."

„Ko tad mēs darīsim?"

„Būs nepatikšanu pilna sēta . . ."

„Jā, ko tad iesāksim? Mīlēšana nav kā mēslu vešana — var talkas rīkot, un kaimiņš kaimiņam palīdzēt . . ."

„Nez', vai mīlēt nevarētu ar talku? . . ."

„Varbūt varētu . . . Bet tas nav tik vienkārši. Es atsacītos!"

„Ai, nebūs tik ļauni! Ārsts salāpīja māgu, Magdalēna salāpīs pašu Staņislavu: uzskrūvēs jaunu galvu, uztrenēs muskuļus, norūdīs ādu biezu jo biezu . . . Iznāks tēviņš kā leopards!"

„Skaidrs, ka iznāks; mums tikai jāsaprecina!"

„Viņš uz viņu kārs kā uz zemeni . . ."

„Gan viņa arī samierināsies."

„Bez šaubām! Katra kāra sieviete sapņo par princi, bet laimīga par plukatu, ja labāks negadās."

„Norunāts," Jūlijs teica beigu vārdu. „Piezvanīšu Staņislavam, lai atnāk ciemos."

VI

Staņislavs brīnījās, cik ātri viņš iedzīvojās Jūlija Oļa draugu pulkā. Nevajadzīgi viņš bija zūdījies, ka vairums Skvērtaunas tautiešu viņam piedēvēja par daudz dziļu vienkāršību valodā un darbos. To viņš bija tikai iedomājies! Lūk, tagad viņš bija gaidīts viesis veiksmīgā rūpnieka Oļa mājā, kur ar viņu sadzēra pat kāds students un trīs valdības ierēdņi. Tur bija manītas arī glītās Oļa kundzes draudzenes. Viņas aizvien uzturējās namamātes rokdarbu istabā — laikam tādēļ, ka kundze bija tādā stāvoklī, kad lielākas sabiedrības izvairās.

Žēl, ka Magdalēna pie laipnajiem Oļiem nekad neiegriezās, Staņislavs pārvērpa vecu domu, brizdams pa pavasarīgo sniegu, kas, vakara vēsumam nolaižoties, bija kļuvis graudains. Oļi dzīvoja pilsētas nomalē. Staņislavam nebija braucamā, un tā viņam iznāca krietni ko pasoļot, ja negribēja maksāt taksometram. Nē, taksometra naudu kājas varēja ietaupīt! Par tiem pāris dolariem iznāca kadiķu degvīna pudelīte — mazais Mikiņš. Dzeŗamais bija nepieciešamība, viesojoties Oļu namā. Vai lai tukšā ietu kā skopulis. Uz citu rēķinu dzert var atļauties tikai sievietes un studenti.

. . . Ja Magdalēna atnāktu, varētu papļāpāt . . . Iepazītos labāk . . . Varbūt vēlāk varētu pat ciemos aiziet . . . Viņa dzīvojot pilsētas austrumu galā — baznīcu un krogu daļā. Pie viņas reti kāds ejot skarbās valodas dēļ. Cilvēkiem patīk lišķība; patiesība atbaida. Staņislavs gan mācētu vērtēt tikumus: čaklumu, atklātību, taupību . . . Magdalēna vairs nebija ziedoša, bet vēl braša. Un kas gan ir skaistums? Tēvs reiz bija mācījis: Skuķes glītumā ir apslēpts āķis, uz ko vientiesīgajam uzķerties pirms kāzām; pēc kāzām šis āķis kļūst elles dzelonis, kas samaitā sievas uzticību. Tāpēc Staņislavs allaž bija baidījies no skaistajām, — bet neglītās nebija jaudājis iemīļot. Laikam tēva mācības dēļ viņš bija palicis vecpuisī . . . Protams, pusmūža vīram Magdalēna bija labu labā: cilvēks, kam ausības vietā prāts jau ieaudzis.

Jau agrāk Staņislavs bija izlēmis, ka kādreiz — kad izdevība radīsies, — viņš savu bēdu pastāstīs Jūlijam. Draugam bija veicīga valoda, un padoma nekad netrūka. Varbūt Oļa kundze varētu Magdalēnu vismaz ciemos paaicināt? Tā, lai Staņislavs par to zinātu un varētu atnākt tai pašā laikā . . . Jā, tas bija atjautīgs plāns! Žēl, ka pagājušo piektdien viņš nebija paspējis par to ieminēties. Bet visi bijā mēļojuši, strīdējušies un baltus brīnumus stāstījuši tādā jucekli, ka svarīgām valodām nebija atlicis laika. Ir pagrūti valodu mutulī uzreiz sākt sirds klizmas klāstīt. Tādām lietām parasti izmeklē vietu, laiku un izdevību . . . Varbūt šovakar būs labākas iespējas . . . Viņš mēģinās pavilkt Jūliju kaut kur sāņus — vienatnē . . . Sacīs, ka grib redzēt viņa jauno veļas žāvētāju pagrabā. Bet, kas zina, varbūt citi arī ieinteresēsies un skries līdzi? Nu, tad Staņislavs ņemsies un izgudros citu plānu! . . . Lai nu kā — pārāk biklam neder taisīties: tas nav vīrišķīgi. Un Jūlija draugi ir lāga ļaudis. Tie neņirgs, ja kaut ko sadzirdēs; drīzāk gan palīdzēs . . . padomus dos un iedūšos . . .

Staņislavs bija pirmais ciemiņš. Tas bija mazliet nepatīkami, bet Jūlija laipnība bija tik noslīpēta, ka Staņislavs drīz nosprieda: viss bija teicamā kārtībā. Tagad būtu īstā reize savu bēdu pavēstīt, viņš iedomājās un sāka uztraukties. Jūlijs to pamanīja.

„Draugs, tevi kaut kas tirdī," viņš teica, rūpīgi novākdams no kafijas galdiņa būvniecības žurnālus un avīzes, lai būtu vieta cigāriem un glāzēm. „Tavu domu rieva starp uzacīm šovakar sevišķi asa. Ja pastāstīsi, līdzēšu tavu domu izdomāt."

Nu bija jārunā skaidra valoda! Brīnums, cik aši pienāca izdevība! It kā Jūlijs būtu izlasījis viņa domas un nu pats nāktu talkā. Staņislavs nokrekšķējās un ievilka elpu līdz pat plaušu dibenam. Vēlreiz apdomāties un vārdus meklēt vairs nebija laika.

„Man kāda sieviete prātā," viņš atzinās nopietni, gandrīz svinīgi. Tad, apmulsis par savu atklātību, viņš iegrūda pirkstus matos un sāka kasīt pakausi.

„Tā normāla situācija," Jūlijs nebija pārsteigts. „Man vienmēr sievietes prātā! Tāpēc nav jākļūst drūmam . . ."

„Nav nemaz tik vienkārši . . ."

„Lietas ar sievietēm vienmēr vienkāršas. Vīrieši tikai tās iedomājas sarežģītas, lai darīšanas iznāktu drāmatiskākas un vecuma dienās būtu ko atminēties un mazbērniem stāstīt, padomus dot un pamācīt. Redzi, Staņislav: sievietes mocās ar tām pašām problēmām, kas nokauj vīriešu miegu. Tas tāpat kā kad kaimiņi, kas grib sadzīvot, uzceltu augstu žogu tai vietā, kur viņu tīrumi satiekas. Pat pasveicināt viens otru vairs nevarētu, jo žogs aizsegtu skatu. Draudzība būtu aizliegta. Viņi peltu viens otru par žoga celšanu, staigātu pieliekdami pieres pret zemi, celtu filozofijas tik dziļas un melnas, ka tās sniegtos līdz ellei. Beidzot viņi tomēr apjēgtu, ka vajag tikai atdauzīt vienu dēli žogam, pasacīt kaimiņam labdienu un pasniegt roku . . ."

„Man ar sveicināšanu un rokas sniegšanu vien nepietiktu."

„O, viss cits nāktu kā pats no sevis. Paklausies, Staņislav: ja tu pats netiec uz priekšu — es tevi pagrūdīšu! Šovakar mums mazliet laika; mani parastie ciemiņi aizgāja uz Bartolomeju. Tu laikam nezini, ka tur katra mēneša pēdējā piektdienā sapulcējas Skvērtaunas latviešu alus dzērāji un sabiedriskie rosībnieki. Pats šoreiz paliku mājās — sieva sūdzas par veselību, un paredzēju, ka tu atnāksi. Gribēju papļāpāt ar tevi divatā . . . Tad nu pastāsti, Staņislav, kas tā tautu meita, kas tavu mieru parāvusi? Vai viņa lepna, vai tu par lēnu?"

(Nobeigums sekos).

Kārlis Pētersons

VĒRŠU CĪŅAS MAN NEPATĪK

SPĀŅU TAUTAS IZPRIECA LATVIEŠA SKATĪJUMĀ

Madride, kuras iedzīvotāju skaits strauji tuvojas 2 miljoniem, ir viena no jaunākām Eiropas valstu galvaspilsētām, kas šai godā nokļuva karaļa Filipa II no Habsburgu karaļnama valdīšanas laikā, 1561. gadā. Madridē nav pilsēta, kur iegūstams visipatnējākais un izteiksmīgākais no spāņu zemes, vēstures vai celtniecības, bet ja tūristu neinteresē tikai aizgājušie laiki vien, tad raksturīgo Spānijas vērojumu Madridē ik uz soļa.

Bulvāri, kas izdaudzināti jau ārpus spāņu zemes, Madridē ir krāšņi un lieliski. Prado, Castalana, Satelo, pieslēgdamies viens aiz otra iet cauri visai pilsētai. Bulvāri visā garumā sevi izveidojuši sešus milzu laukumus vai plazas ar strūklakām un cilvēku un zvēru figūrām. Dienās bulvāros, lielo koku paēnā var redzēt sievietes šujam un strādājam rokdarbus un tās nav nemaz gados vecas. Atspirdzināšanai kioski turpat lieliem burtiem reklamē Coca-cola, un tā kā ūdeni spāņu zemē tūristiem neieteic, tad pazīstamais salddzēriens ir labākais slāpju remdēšanai.

Savu vārdu bulvāris Prado dabūjis no slavenākā Spānijas mākslas mūzeja Prado, kas pēc Luvras ir otrs lielākais Eiropā. Šeit visspilgtāk un visbagātīgāk rādīta spāņu skolas attīstība un veidošanās, sākot ar 16. g. s. meistaru El Greko, 17. g. s. lielajiem Velaskezi un Murillo un beidzot ar Goju.

Interesanti vērot vecmeistaru un viņu skolnieku darbus un salīdzināt viņu stilu un īpatnējo apdari apstrādājot gluži līdzīgus reliģiskus tematus. Ļoti skumju iespaidu atstāj Gojas melnā laikmeta (gara aptumšošanās) darbi. Arī šai dzīves posmā pēc 75. dzīvības gada meistars bez gleznošanas nav varējis iztikt. Gleznotas figūras, kas atgādina it kā kropļus, kā ķēmus, kā spokainas būtes no ēnu valsts, viss pretīgs un atbaidošs. Veiksmīgais gleznotājs savā laikā bijis arī vēršu cīnītājs un dzejnieks. Viņš uzgleznojis pirmo ievērojamo spāņu skolas plikni Maju, kas skatāma ne tikai Prado, bet arī uz pastmarkām. Prado skatāmi arī daudzu flāmu un holandiešu lielmeistaru darbi.

Iespaidīga ir karaļa 200 gadus vecā pils, ko uzskata par baroka meistardarbu. Pēdējais karalis Alfons XIII šai pilī 1931. gadā parakstīja atteikšanos no troņa un devās trimdā uz Itāliju, cerībā ar to novērst pilsoņu karu. Tas viņam tomēr neizdevās.

Tagad karaļa pili sauc par nacionālo pili un tur notiek visi valsts svinīgi akti un ārzemju delegāciju pieņemšanas. Šais procesijās Franko nesēž troņa krēslā, bet stāv tam blakus.

Pats Franko dzīvo kādā mazā pilī Elpardo, 6 jūdzes no Madrides. Spānijai šodien ir arī savs likumīgais troņa pretendents, 23 g. v. Don Huāns, kas uzturas pa laikam Madridē un gaida sava karaliskā likteņa izlemšanu. Pretim pilij, aiz kāda parka, atrodas Madrides opera, kuru remontē jau 30 gadus, un darbi vēl nav pabeigti. Mēs teiktu, ka mākslas namā spāņi šodien nesteidzas. Lai gan Madridei ir savs pazemes Metro, tūristi to neizmanto, jo mazie taksometri, kas redzami ik uz soļa, ir lētākie visā Eiropā.

Kādā no pilsētas parkiem atrodas liela izmēra Servantesa piemineklis, kura pakājē dabīgā lielumā uz zirga un ēzeļa viņa slavas nesēji Don Kichots un Sančopančo. Aiz pieminekļa paceļas pirmie Madrides debesskrāpji — hotelis Plaza (28 stāvi) un biroja ēka Eiropas celtne (36 stāvi). Eiropas celtne reizē ir arī pirmais debesskrāpis Eiropā.

Nav šaubu, ka vislepnāki madridieši uz savu vēršu cīņu arēnu, kas ir lielākā pasaulē un spēj uzņemt 70.000 skatītāju. Parasti arēna pilna šī savdabīgi mežonīgās izpriecas sajūsmināto skatītāju. Pirms cīņām notiek parāde. Mūzikas skaņu pavadīti, arēnā iesoļo visi, kas piedalās cīņās. Pirmie iet matadori, greznos un dārgos tērpos, jo viņiem piekrīt cīņas svarīgākā daļa — nokausēto ar asinīm noplūdušo vērsi nodurt. Seko skaitā daudz vairāki toreadori, vērša veiksmīgā kaitinātāji, kam pēc savas veiklības parādīšanas, uzdevums ietriekt vērsim skaustā dažus kaļķes šķēpus. Aiz toreadoriem zirgos jāj pikadori, ar gariem šķēpiem rokās, kas gan paši, gan zirgi, ietērpti it kā viduslaiku bruņās. Pikadors visvairāk novājina vērsi, jo viņa uzdevums vērsim kaklu sabakstīt ar 4 collas garu iesmu, sēžot zirga mugurā. Pikadora šķēps atņem vērsim spēku, cīņas sparu un, protams, asinis. Aiz pikadoriem brauc zirgu trijjūgs ar zvārguļiem, tam uzdevums uzveikto vērsi izvilkt no arēnas un nodot pilsētas lopkautuves darbinieku rokās, kas turpat uz vietas veic savu pienākumu. Kad parāde beigusies, sākas cīņas, katru reizi sešas, kas ziemeļnieku izcelsmes tūristam svešas, varbūt pat nepatīkamas, un rada izbrīnu, vēl rotot skatītāju sajūsmu un visai skaļo aizrautību. Vēršu cīņas balstās uz šī mazliet spēcīgā lopa ierobežotību, — skriet pakaļ un notriekt kustīgus priekšmetus, bet nekustīgos neaiztikt. Tamdēļ arī matadors, kustinot sarkano lupatu, dzen vērsi ap sevi tik tuvu, ka vērša asiņainie sāni sasmērē viņa grezno tērpu. Tā, protams, ir liela varonības un drosmes demonstrēšana, un tūkstošiem skatītāju uzgavilē — olē — bravo. Bet reti gadās arī izņēmumi, kad vērsis negrib badīt tikai sarkano kustīgo lupatu, bet saskata savā priekšā arī mazkustīgo cilvēku, kā savu galveno pretinieku. Bija izdevība vērot šādu momentu, kad matadors, vērša triekts, iekrita arēnas smiltīs ar saplēstu grezno tērpu. Bet vērša dabā ir gulošu vairāk nesist, un tā viņš tikai ar purnu pabakstīja savu nāvīgo ienaidnieku. Dažu sekunžu laikā vairāki toreadori ar sarkanām lupatām ir nelaimes vietai klāt, un jo viegli aizmāna vērsi projām. Matadors pieceļas klibodams, satver zobenu un pie nākošās tikšanās nodur savu notriecēju. Pārsteidz vērša lielais spēks, kad viņš ar galvu pacēla un apgāza zirgu ar visu pikadoru, lai gan pēdējais bija vērša kaklā ietriecis garu šķēpa galu. Arī šo situāciju glāba toreadori.

Bija izdevība arī redzēt vērsi ar, teiksim, maigu dabu, bez dusmām un cīņas spara. Tas, izskrienot arēnā, netrako, nešņāc, nesper gaisā smiltis, bet pastaigājas, gaisu ostīdams, it kā zaļas ganības meklēdams. Pat sarkanā matadora lupata viņu neuztrauca. Bet nu bija reize ļoti uztraukties skatītājiem. Tie kliedza, svilpa un vicināja kabatas lakatiņus. Ar to šī labsirdīgā vērša liktenis bija izlemts, viņš nesaskārās ar saviem pretiniekiem — pikadoru, toreadoru un matadoru. Arēnā ielaida kādu rāmus vēršus ar zvaniem kaklos, kā no ganībām ejot, un tie cīņai noraidīto vērsi izveda no arēnas. Cīņām atlautie vērši visi ir trīsgadīgi un nāk no paaudzēm vecām cīņas vēršu audzētavām. Savā laikā cīņās laisti piecgadīgi vērši, bet tie, laikam, bijuši pārāk bīstami un neveiklajiem cīnītājiem. Blakus arēnai mūzejs, kur skatāmi visi šī sporta vai izpriecas favorīti no aizvadītajiem laikiem. Vēršu cīņas Spānijā sāktas pirms 600 gadiem, tātad jau mauru laikmeta pēdējā posmā. Tikai 200 gadus vēršu cīņas notiek speciālās arēnās. Agrāk tās notikušas pilsētas laukumos, un pat uz ielām. Atceroties tos laikus, vēl šodien notiek līdzīgas gan uzjautrinošas cīņas, reizi gadā uz divām nedēļām Spānijas ziemeļrietumu pilsētā Pamplonā. Tad vēršus palaiž brīvi pa ielām, un tie trenkā jaunešus un ziņkārīgo baru, kas izskrien viņiem priekšā. Šeit piedalās tikai vēršēni pusotra gada veci, un arī tad tiem ragu galos apsieti mīksti polsteri. Visslavenākās vēršu cīņu vietas Spānijā ir Sevilja un Barselona, tikai tad seko Madride.

Savdabīgs un svešs ir šis sports vai arī izprieca, kā viņu arī nosauktu, bet zemē, kur cilvēkiem karstas un straujas asinis, šādas nodarbības spēj aizraut un sajūsmināt.

KRIEVI ATRADUŠI JAUNU AVOTU PĀRLEJAMO ASIŅU IEGŪŠANAI

(g) Amerikāņu ārstu žurnāls ziņo, ka krievi ļoti ievērojamos vairumos savācot asinis savām asins bankām no piepeši mirušiem cilvēkiem un tādā kārtā papildinot savu banku krājumus. Krievu izdarības šinī laukā apraksta Dr. H. Swans, kas bijis Maskavā Sklifovoskly asins institūtā, kur novērojis, kā savāktas asinis no 67 g. v. krieva, kas pirms divām stundām bija miris apakšzemes dzelzceļa negadījumā. Viņš turēts slīpi ar galvu uz leju. Pēc Maskavas noteikumiem, visas personas, kas mirušas pēkšņā nāvē, kā auto sadursmēs u.t.t., vispirms jānogādā uz augstāk pieminēto asins klīniku, kur caurmērā no katra līķa iegūst divi līdz četri litri asiņu. Krievi asinis konservējot.

Dr. Swans paskaidro, ka no līķiem asinis var iegūt un tās ir derīgas pat 6 stundas pēc nāves. Šīs asinis iespējams uzglabāt un tās derīgas pārliešanai līdz 5 dienām.

SENČU GARS UN TIKUMS JĀUZTUR

Vēstule par plašo dziesmu svētku noslēgumu Bradfordā, Anglijā.

Bradfordas plašo dziesmu svētku ietvaros ietilpa arī Vasarsvētku dievkalpojumi. Romas katoļu dievkalpojumā piedalījās prāvests J. Savickis, bet ev. luteriešu — prāv. B. Feddars, māc. E. Bergmanis un E. Sarkanbārdis. Sirsnīgus sveicienus un novēlējumus svētku dalībniekiem bija sūtījis mūsu sirmais, bet garā aizvien vēl možais archibīskapa tēvs Dr. T. Grīnbergs. Viņa rindās starp citu lasām: „Latvieši trimdā ir paņēmuši no dzimtenes līdz vērtīgas garīgas mantas: dievbijību un mīlestību uz zinātni un mākslu. Vai sirds nepildās ar prieku, ka arī svešumā ir izveidojusies latviešu baznīca? Vai prieks nesaviļņo mūsu sirdis, ka zinātnes un mākslas laukā ir brieduši jauni augļi? Ka latvieši ir saglabājuši savu dziesmu garu, to atkal pierāda arī šie svētki. Par to priecājas katra īsta latvieša sirds."

Dievkalpojuma noslēguma daļā Paula Brīvkalne nodziedāja divas Br. Skultes komponētās dziesmas „Svētās nakts lūgšana" un „Prieki, bēdas", kas Anglijā atskanēja pirmo reizi.

Latviešu mūzikas koncerts

Svētku noslēguma dienā vēl klausījāmies plašā latviešu mūzikas klāstā — jaundarbu atskaņojumos. Arī šis koncerts bija pulcējis pāri par 600 apmeklētāju. Ievadam dzirdējām divas J. Mediņa dziesmas „Ceļš naktī" un „Ķīvītes", kam sekoja H. Pavasara „Andante sostenuto" no viņa vijoles koncerta, angļu vijolnieka Džeka Mekdugala izpildījumā. Komponista iecerei vēl piederēja 3 solo dziesmas — „Palicēji", „Noktirne" un „Velna skuķis" un plašā svīta flautai un klavierēm, flautistes Maijas Lielauses un A. Jēruma izpildījumā. Šī bija mākslinieces pirmā viesošanās Bradfordā. Noslēguma daļā dzirdējām 2 Ad. Ābeles solo dziesmas un pa trim T. Keniņa un A. Jēruma tautas dziesmu aranžējumiem. Kā otra soliste koncertā piedalījās agrākā bradfordiete, bet tagad Londonā rezidējošā Zigrida Pirvica. Manā uztverē latvju komponistu mūzikālais devums bija ciets rieksts ne vien progr. izpildītājiem, bet jo cietāks auditorijas vairākumam. Ja izpildītāji, kā jau erudīti mākslas kalpi, šim kodolam tika tuvāk, tad, šķiet, ka auditorija ne tik viegli spēja atšķetināt visas kompozīcijās apslēptās vērtības un problēmas, jo tās ir lietas, kas prasa lielāku iedziļināšanos un vairākkārtēju ieklausīšanos.

Latvju jaunatnes dižais sniegums

Garo sarīkojumu virkni noslēdza tautisko deju demonstrējumi, kuros savu māku pauda latvju jaunatne. Piedalījās gandrīz visas Anglijā pastāvošās deju kopas un, vērojot kuplo izpildītāju skaitu, priecājoties par viņu krāšņajiem tautas tērpiem un raito soli plašā un atbildīgā uzdevuma veikšanā, izgaisa bieži vien dzirdētie draudīgie vārdi par jaunatnes asimilāciju un novēršanos no latviskuma. Ar tādu prieku un sajūsmu nevar dejot aizlūzis vai atlūzis zars un, ja vien jaunatnes atsaucība latvisko tradiciju un tikumu glabāšanā būs tikpat liela, kā tā izpaudās plašo svētku noslēguma daļā, tad kļūs lieka vecākās paaudzes baiļošanās par mūsu jaunatnes nākotni un viņas latvisko stāju. Vēlēsim, kaut vairāk rastos mazo „Auseklīšu" un vairāk deju kopu pie latviešu skolām!

Sūtņa K. Zariņa noslēguma vārdi

Visas trīs svētku dienas sarīkojumiem aktīvi līdzi dzīvoja arī mūsu sūtnis K. Zariņš ar savas ģimenes locekļiem. Svinības noslēdzot, viņš vēl reizi ņēma vārdu, starp citu teicot: „Šie svētki nav bijuši dziesmu svētki vien, tie bija arī lieli stiprināšanās svētki. Mēs tagad esam kā bāra bērni svešumā, bet nezaudēsim ticību, ka reiz atkal nokļūsim savā dārgajā dzimtenē. Ikvienā svētku sniegumā izpaudās latvju senču gars un tikums, tās ir vērtības, kas mums jāuztur, jo bez tām mēs varbūt gan paliksim latvieši, bet nebūs latvju tautas."

Tā noslēdzās varenā latvju kultūras pausme Bradfordā.

Arvīds Paukuls

GRĀMATU APSKATS

Ella Andersone — „Garausis ceļ šūpoles", O. Krolla izdevums, Čikāgā, 1961.

Viena no latviešu tautas kultūras īpatnībām ir apstāklis, ka bērnu literatūra mūsu īsajā patstāvības laikā, kā arī pirms un pēc tam vienmēr atradusies it kā pabērna lomā. Sevišķi krasi un, teiksim atklāti, sāpīgi tas izjūtams trimdā.

Kā gan lai ievadām bērnus latviešu grāmatas pasaulē, ja viņu mazajiem gadiņiem piemēroto grāmatu tik gaužām maz, un tās nāk tik pieticīgos ietērpos, salīdzinot ar sveštautiešu krāšņo, vispusīgo, jaukām krāsainām ilustrācijām puškoto grāmatu klāstu?!

Tāpēc sirsnīgs paldies jāsaka katram latviešu rakstniekam, kas laiku pa laikam iepriecina mūsu mazos ar pasaku vai stāstu.

Šoreiz tā ir Ella Andersone, kuras stāstiņš Garausis ceļ šūpoles nesen iznācis.

Grāmatiņai 24 lpp., tā nepretencioza, vienkāršā, bērniem saprotamā valodā uzrakstīta. Ir arī maziem pilsētniekiem ko mācīties, — kā taisa slieces, ragavas, ceļ šūpoles, kas ir nēši u. c. Visumā labi izdevies, uz latviskām izdarībām mudinātājs stāstiņš.

Grāmata iespiesta uz laba papīra, liekas, ne latviešu spiestuvē. Vai šis apstāklis būtu vainojams daudzajās iespiedumkļūdās, kas traucē pieaugušo lasītāju?

Vāku un saturu rotā ļoti jauki un koši zīmējumi, kas nākuši no apdāvinātās, tikai 10 g. vecās Iriss Šīmanes spalvas.

Kā jau īsajā grāmatiņas ievadā teikts: . . . „ iznāk, ka bērns dod velti bērniem". Mazajiem lasītājiem nu tikai atliek to saņemt.

Pasaules raibumi

Vācijā kāda firma laidusi tirgū ierīci, kas brīdina autobraucējus no satiksmes policijas radara stacijām. Brīdinātājs - aparāts sver nepilnu pusmārciņu un ērti novietojams kabatā vai automašīnas piederumu skapītī. Tuvojoties radara kantroles stacijai uz 500 metriem, aparāts iedarbojas un ziņo par briesmām ar griezīgu svilpienu. Steidzīgajam autobraucējam vēl laika diezgan samazināt ātrumu un izvairīties no soda.

☆

Holandē, kādas kājnieku divīzijas menevros, kuru programmā ietilpa arī 100 km pārgājiens, trīs kareivji slepus bija noīrējuši taksometru, lai tanī ar ērtībām veiktu nepatīkamo distanci. Pirms kantrolpunktiem tie laikus izkāpa no mašīnas un braši nosoļoja garām reģistrētājiem, lai gabaliņu tālāk atkal omulīgi sēstos tur gaidošajā automobilī. Nelaimīgā kārtā, īsi pirms mērķa sasniegšanas, militārās policijas motorizētā sardze „gudriniekus" atklāja. Tagad tiem karatiesa neizbēgama.

☆

„Izcilam sportistam, kaut arī viņš būtu lielākais sliņķis un stulbenis, vienmēr atradīsies brīva vieta katrā ASV kolledžā. Apdāvinātam un čaklam jauneklim, kurš nesporto un nav pārāk turīgs, turpretim, grūti izlauzt ceļu uz universitāti," raksta Harvardas kolledžas direktors John U. Monroe.

☆

Dortmundā 26 g. vecs atslēdznieks no Utrechtas izdemolējis kāda mēteļu veikala logu. Pēc tam viņš mierīgi uzkavējies veikala tuvumā, gaidīdams, kad kaimiņi izsauks policiju. Iecirknī viņš paskaidrojis, ka nezinot, ko ar brīvību lai iesākot, jo esot jau vairākkārt sodīts, un tāpēc tagad atkal gribot atpakaļ cietumā.

☆

Adolfs Mārtiņš Bormanis, 31 g. v., bij. reichsleitera Martina Bormana dēls, kļuvis garīdznieks un Svētās Jēzus Sirds ordeņa uzdevumā devies uz Afriku, kur Kongo valstī darbosies kā misionārs un dvēseļu gans.

☆

Šlezvigā - Holšteinā nepienesīs mājās, kur atrodas nikni suņi, pastu. Šis rīkojums pamatots ar to, ka pag. gadā tanī rajonā suņi sakoduši pavisam 62 pastniekus tik stipri, ka tiem bijusi jāmeklē ārsta palīdzība.

☆

Ķelnes baznīcas laikraksta izdarītā aptaujā strādājošām precētām sievietēm, izrādījās, ka 25 proc strādā tikai tāpēc, lai varētu „uzturēt auto".

☆

Kāda S. Džonsona kundze Anglijā, Biglsvedā, lepojoties ar to, ka tai esot 94 pēcnācēji: 7 bērni, 27 bērnu bērnii un 60 bērnu bērnu bērni.

☆

Vidusfrancijā kāds vīrs turējis divus gadus savu sievu ieslēgtu tumšā istabā. 57 g. vecais francūzis atzinies, ka viņš devis sievai, un arī pats dzēris, pienu un kafiju, bet ēdis tikai ābolus. Kad policija ieslēgto no tumšās istabas atbrīvoja, viņa svēra tikai 50 mārciņas.

☆

Arī starp kabatas zagļiem ir pateicīgi cilvēki — to apliecina kāds vācu ārsts kurš kautkur ceļā pie Pasavas savā auto mašīnā uzņēmis kādu nepazīstamu kājām gājēju. Drīz ārstu par neatļauti ātru braukšanu aizturējusi policija un kārtības sargs ne vien pierakstījis auto numuru, bet, vāģī ieliecies, pārbaudījis arī mašīnas un braucēju dokumentus. Ceļu turpinot, svešais līdzbraucējs drīz kādā pilsētiņā lūdzis ļaut viņam izkāpt, un atvadoties kā pateicību, jo naudas viņam neesot, veikli iespiedis ārstam kabatā kādu priekšmetu. Pirms ārsts vēris muti, lai pateicību noraidītu, svešais bijis pazudis un ārstam pārbaudot atstāto priekšmetu, tas izrādījies par policista piezīmju grāmatiņu, kurā par ātru braukšanu bijis atzīmēts arī viņa auto numurs un citi dati.

ĀRZEMNIEKU LEĢIONA GALS

Mazas atzīmes par dažiem pēdējā laika notikumiem Francijā

Slava un gods Leģionam! Tādu ierakstu 1958. gada maijā baltās cepures algādžu — Ārzemnieku leģiona Zelta grāmatā atstājis ģenerālis de Golls. Bet tas bija toreiz, kad ar leģionāru netiešo atbalstu de Golls lika pamatus 5. republikai. Tagad, pēc izmisīgā un neveiksmīgā Alžīrijas ģenerāļu dumpja, kura gala mērķis bija de Golla likvidēšana un sestās republikas radīšana — Ārzemnieku leģions ir nolādēts, un tā 130. gada svētki 1961. gada 30. aprīlī uzskatāmi arī par „Legion etrangère" nāves dienu. Leģiona galvaspilsēta Sidi - bel - Abbes nu jau no baltās cepures algādžiem tukša, lielākā daļa leģionāru virsnieku atrodas apcietinājumā un, cik zināms, visi vervēšanas punkti, vismaz gar Francijas un Vācijas robežu slēgti. Zīmes rāda, ka Francijai kara algādžu, kuru devīze bija „Legio Patria Nostra", vismaz pagaidām nevajaga . . . Leģionāru atvadīšanās no Sidi - bel - Abbes bijusi aizkustinoša. Viņu aiziešanas ceļu klājuši ziedi un meiteņu asaras.

Asiņu, slavas, varonības, lāstu un paradoksu pilna ir 130 gadu vecā Ārzemnieku leģiona vēsture. Par to, droši vien, rakstīs vēl grāmatas. To svešo tautu piederīgo kopskaits, kuri atdevuši savas dzīvības Francijas slavai, šķiet, paliks mīkla. Indoķīnas karā, pie Dīnbīnfū vien, savas galvas nolikuši kādi 10.000 leģionāru. Pēc 1. pasaules kara baltās cepures algādžu rindās bijis liels skaits krievu emigrantu, īpaši no Deņikina un Vrangeļa vienībām; pēc Spānijas pilsoņu kara daži desmittūkstoši sarkano spāņu miliču atraduši patvērumu Ārzemnieku leģionā un cīnījušies pat pret komūnismu. Pēc 2. pasaules kara caurmērā vismaz 30 proc. no leģionāriem bijuši vācieši, un slavenajā Ārzemnieku leģiona 1. izplētņu lēcēju pulkā (kuram bija galvenā nozīme pēdējā Alžīrijas ģenerāļu dumpī), cik zināms, ir pat 80 proc. vāciešu.

Baltās cepures algādžu rindās dažnedažādo iemeslu dēļ atradušies arī latvieši. Viņu kopskaits, droši vien, paliks nenoskaidrots uz visiem laikiem, bet ir ziņu, ka daži no mūsbāliņiem izpelnījušies goda zīmes un sasnieguši virsnieku dienesta pakāpes. Šķiet, ka pats slavenākais no kādreizējiem baltās cepures algādžiem, kurš savu pieredzi varēja izlietot latviešu tautas labā, ir vēlākais Latviešu leģiona kapteinis un Bruņinieku krusta kavalieris Miervaldis Ādamsons, kurš savas dzīves gaitas beidzis kaut kur Krievzemes tundrās . . .

Grūti pateikt, kas notiks Alžīrijā (jauni nemieri un dumpji nav izslēgti), un kāds īsti būs turienes eksilvaldības sarunu rezultāts ar Francijas pārstāvjiem. Katrā ziņā tagad turienes arābi un eksilvaldība vēlas, lai Alžīrijas francūži paliktu pie viņiem, jo citādi tur sagaidāms ilgstošs saimnieciskais chaoss, kurā ieguvējs var būt tikai internacionālais komūnisms. Turienes francūži savukārt baidās, ka arābi viņus var vēlāk apkaut kā cāļus. Viņi vēlas tādēļ repatriēties uz Franciju.

Francijas caurmēra iedzīvotājs, kurš mīl labi paēst, vismaz 40% no saviem ienākumiem tagad izdod par ēdienu; 15% par dzīvokli; 14% par apģērbu, 8% izpriecām u. t. t. Tikai 9% no ienākumiem francūži caurmērā var ietaupīt un nolikt priekšdienām. Nav brīnums, ka daļa franču repatriantu meklē sev jaunu tēviju, un viņu pārstāvji tādu vēlas atrast Dienvidamerikā. Jaunās tēvijas vietraudžiem Urugvajā iepērkamā zeme bijusi par dārgu; Argentīnā politiskais stāvoklis par nestabilu; Brazīlijā piedāvātie zemes gabali slēgtai franču kolonijai (jo francūži uz paaudžu paaudzēm arī Dienvidamerikā vēlas palikt francūži...) bijuši par tālu no jūras. Visur atrasta kāda nelaime, un pagaidām par labāko jauno tēviju Francijas kādreizējie, visādi saviļņotie kolonisti atraduši Paragvajā, kur var iepirkt labu zemi slēgtai franču kolonijai par apmēram 15 frankiem hektārā. Uz turieni tad arī nu devušās 200 franču repatriantu ģimenes. Daudzi naudīgāki franču repatrianti no Ziemeļafrikas cenšās atrast jauno tēvzemi Rietumvācijā un pūlās steidzīgi iegūt arī vācu pavalstniecību.

V. As.

BĒRU NAMĀ

Ņikita: „Paciešaties, dārgie pavadītāji. Es tikai vēl aiznaglošu zārku, tad varēsit sākt atvadu runas."

(London Daily Express)

NU GRIBU MIRT...

HAMBURGAS TIESA NEATZĪST ŠVARCVALDĒ DZĪVOJOŠO ANNU ANDERSONI PAR PĒDĒJĀ KRIEVIJAS ĶEIZARA MEITU ANASTASIJU.

Kā zināms, vairākus gadu desmitus pa laikam samērā plašas sabiedrības prātus nodarbina tā sauktā, Anastāsijas lieta, jo kāda fiziski un, šķiet, arī garīgi slima sieviete ar mistisku un nekādi nenoskaidrojamu pagātni uzdodas par Nikolaja II meitu Anastāsiju. Viņai cara ģimenes iznīcināšanas brīdī esot izdevies izglābties. Tagad ar šo lietu, par kuru sarakstītas daudzas grāmatas, kādus četrus gadus nodarbojas vācu tiesas, un brīžiem šķita, ka Anna Andersone tiks likumīgi atzīta par Anastāsiju, jo par viņas neapšaubāmu piederību Romānovu dzimtai izteicās ne vien vairāki liecinieki, bet arī tiešās līdz šim neapšaubīti, slaveni vācu antropologi un grafologi.

Tā kā Andersone, kura ir slima, pati neieradās tiesā, neļāvās sevi izmeklēt no tiesas ārstiem un atteicās ļaut pārbaudīt savas krievu valodas zināšanas (kas pēc viņas uzskatiem neatbilstu Romānovu cieņai), tad Hamburgas tiesa š. g. maija vidū paziņoja savu lēmumu: Anna Andersone nav Anastāsija.

Tiesa tomēr atteicās Annu Andersoni (kura runā vācu un angļu valodā, bet krieviski atsakās runāt, jo šo valodu viņa tagad nīstot . . .) atzīt arī par blēdīgo poļu laukstrādnieci Francisku Šancovski, ko tik ļoti vēlējās panākt vācu un krievu aristokrātu aprindas. Vārdu sakot, leģendas par Anastāsiju turpināsies. Uzzinot tiesas lēmumu, Anna Andersone (kura savā no niknajiem suņiem apsargātajā Švarcvaldes mājiņā neielaiž nevienu svešnieku) ar savas galma dāmas baroneses Milticas starpniecību apkārtējiem žurnālistiem paziņoja, ka no Hamburgas tiesas citu lēmumu viņa patiesībā arī neesot gaidījusi un nu viņa varot arī mierīgi mirt . . .

LĒCIENS NĀVĒ

Šā gada maija vidū Berlīnē, oficiāli nekur neminot cēloni, tika paziņota tā sauktās DDR „vācu tautas armijas" dibinātāja un izveidotāja ģenerāļa Vincenta Millera (Müllers) nāve. Šis, 1894. g. Bavārijā dzimušais un jezuītu skolas apmeklējušais vācu virsnieks 2. pasaules kara laikā krita krievu gūstā un pēc „smadzeņu mazgāšanas", 1948. gadā atgriezies no gūsta, izveidoja „tautas policiju un tautas armiju" beidzot kļūstot Vācijas krievu okupācijas zonas aizsardzības ministrs. Pēc smagām nesaskaņām ar krievu un vācu komūnistiem, Milleru 1958. g. atstādināja no visiem amatiem. Kā tagad apliecina acu liecinieki, ģen. Millers izdarījis pašnāvību, izlēcot caur logu, jo redzējis pie mājas piebraucot savus apcietinātājus. Līdzīgā nāvē, lai izbēgtu mocībām, cik zināms, kādreiz Maskavā nāvē devās arī PSRS tagad slavenās kara aviācijas izveidotājs — latviešu izcelsmes ģenerālis Alksnis . . .

Aks

ATKLĀTS AUGIJA STALLIS

Nelaiķis senātors Mc Kartijs savā laikā apgalvoja, ka valsts iestādēs papilnam komūnistiski noskaņotu ierēdņu, kā arī homoseksuāļu, kas, ar šo nedabīgo īpašību saistītā dzīves veida dēļ, padoti izspiešanām un provokācijām, kādēļ uzskatāmi kā risks valsts drošībai. Mc Kartiju apklusināja, bet viņa teiktais sāk izrādīties par rūgtu patiesību. To lieku reizi apstiprina kāds valdības pārskats, ko tikko saņēmis kongresa loceklis John's J. Rooney's (dem., N. Y.), par dienesta personām, kuras nevar baudīt uzticību. 1960. gada bilance: 18 iesnieguši atlūgumos, no tiem 16 homoseksuāļi, viens garīgi nenormāls un viens atklāti deklarējis savas simpatijas komūnistiem. 11 no šīs „izcilās sabiedrības" ieņēmuši atbildīgus posteņus ārlietu ministrijas dienestā visā pasaulē, resp. ASV sūtniecībās.

Vai pie šādiem faktiem vēl kāds varētu šaubīties, ka eksistē kaut kur galvgalā slepeni nodevēji, kas šāda tipa ļaudis iefiltrē valsts aparātā, lai atvieglotu darbu komūnistu spiegiem. — Žēl, ka Misisipi atrodas tik tālu no Vašingtonas, jo, liekas, ka tā vienīgā būtu pietiekami plata, lai ar savu spēcīgo straumi aizskalotu šos Augija stallus.

sp.

25 GADI AR DIE[...]

Mācītājam Osvaldam Gulbim šovasar piepildās 25 gadi, kopš sācis strādāt par mācītāju. Tā kā šinī pat laikā arī Ņujorkas latviešu ev. - lut. draudzes Port Vašingtonas kopa atzīmē 10 gadu pastāvēšanu, tad abas svinības apvienos š. g. 4. jūnijā ar dievkalpojumu un sarīkojumu Port Vašingtonas baznīcā.

Pēc klasiskās ģimnazijas beigšanas Jelgavā Osvalds Gulbis studē teoloģiju Latvijas universitātē, ko beidz 1936. gadā. Ordinēts par mācītāju 1936. gada 12. jūlijā Rīgas Doma baznīcā, vienu gadu strādājis kā skolotājs Jelgavā pasta un telegrafa arodskolā un klasiskā ģimnazijā. Gadu vēlāk aicināts par mācītāju Jelgavas Trīsvienības draudzē, kurai, tāpat kā tagadējai Ņujorkas draudzei, nav savas baznīcas, bet to īrē no Reformātu draudzes. Īsā laikā draudzes locekļu skaits pieaug no gandrīz nekā līdz 1000. Seko trimdas laiks Vācijā, tad māc. O. Gulbis pārceļas uz dzīvi ASV un 5 mēnešus ir mācītājs amerikāņu draudzē Akronā, Ohaio. Viņu aicina izdot latviešiem reliģiskus rakstus, un 6 gadus viņš vada Mājas Draugu. Tad pārceļas uz Ņufaundlendu Kanadā, kur trīs gadus sprediķo latviski, angliski un vāciski, līdz lielā Ņujorkas draudze viņu aicina par trešo mācītāju ar uzdevumu aprūpēt Longailendu. Te jaunajam garīdzniekam sākās darba posms, kur daudz jābraukā, jo „salieši" (kā Ņujorkā latvieši sauc Longailendu) dzīvo izkaisīti, un, ja svētdienās gadās divi dievkalpojumi, tad jābrauc vismaz 50 jūdzes.

Longailendā latviešiem nav savas baznīcas vai cita sabiedriska īpašuma, bet dievkalpojumi notiek īrētās baznīcās Port Vašingtonā, Friportā un Beišorā. Pēdējā laikā nodibināts īpašuma fonds, kas rūpēsies par līdzekļu sagādi un piemērota īpašuma atrašanu.

Slimību gadījumos, vai arī vēloties apskatīt, kā dzīvo viņa rajona draudzes locekļi, māc. O. Gulbis apciemo tos mājās. Tāpēc ir grūti mācītāju satikt mājās, un viņu piezvanīt viņam tikai ir pirms pusnakts piektdienas vakarā, lai sarunātu interviju.

Audzināt jaunatni kristīgā latviskā garā ir mācītāja O. Gulbja otrs uzdevums. Jau trešo gadu viņš vada Ņujorkas draudzes bērnu vasaras nometni Elka parkā Katskilu kalnos; ir iemīļojis šo uzdevumu un labprāt vēlētos vairāk bērnu vasaras nometnē, ne tikai no Ņujorkas draudzes, bet arī citurienes.

Mācītājs O. Gulbis ir labs sprediķotājs ar īpatnēju pieeju svētrunai, kas nav gara, bet bagāta piemēriem no dzīves vai literatūras.

Mācītāja O. Gulbja personā [...]

SODS PAR IZBĒGŠA[...] ,TAUTU CIETU[...]

Savā laikā t. s. „progresīvās aprindas", pie kurām sevi pieskaitīja arī tā laika krievu sociāldemokrati, kas vēl nebija sašķēlušies „lieliniekos" un „maziniekos", mēdza cara Krieviju saukt par „tautu cietumu", pasvītrojot ar to nekrievu tautu beztiesīgo stāvokli lielajā daudzu tautu impērijā. Ir tiešām likteņa ironija, ka šo „progresīvo aprindu" pēctečiem, kas sagrāba politisko varu agrākajā cara impērijā, nekautrīgi sagraujot pirmos krievu demokratisma asnus līdz ar vājo Kerenska laika demokratisko Krievijas republiku, nerēķinoties pavisam ar daudzināto tautas gribu, kas Krievijas satversmes sapulces vēlēšanās izteicās pret „lieliniekiem", resp. komūnistu padomju režīmu, ievēlot tikai niecīgu skaitu komūnistu deputātu, ir pilnīgi trūcis jebkādas radošas administratīvas idejas un tie nav varējuši neko citu „izdomāt", kā atjaunot to pašu nopelto „tautu cietuma" administratīvo iekārtu, verdziski atdarinot visos sīkumos ne tikai cara Krievijas administratīvos paņēmienus, bet vēl tos papildinot. Dažreiz pat liekas, ka komūnisti vienkārši kopē agrākos cara laika paņēmienus.

Tagad par bēgšanu no „tautu cietuma", kā to liecina nesenais aizmuguriskais spriedums Mazulāna lietā, piespriež daudz bargākus sodus, nekā savā laikā cara [...]

LATVIJAS AMERIKĀ pārstāvis KLIVLENDĀ

pieņem jaunus abonentus, kārto abonementu pagarinājumus un sniedz informāciju.

J. Ezergailis, 12102 Milles Ave. Cleveland 5, Ohio, USA.

LEĢIONA

...notikumiem Francijā

...ru. Pēc 1. pasaules kaŗa baltās cepures algādžu rindās bijis liels skaits krievu emigrantu, īpaši no Deņikina un Vrangeļa vienībām; pēc Spānijas pilsoņu kaŗa daži desmittūkstoši sarkano spāņu milīču atraduši patvērumu Ārzemnieku leģionā un cīnījušies pat pret komūnismu. Pēc 2. pasaules kaŗa caurmērā vismaz 30 proc. no leģionāriem bijuši vācieši, un slavenajā Ārzemnieku leģiona 1. izplētņu lēcēju pulkā (kuŗam bija galvenā nozīme pēdējā Alžīrijas ģenerāļu dumpī), cik zināms, ir pat 80 proc. vāciešu.

Baltās cepures algādžu rindās dažnedažādo iemeslu dēļ atradušies arī latvieši. Viņu kopskaits, droši vien, paliks nenoskaidrots uz visiem laikiem, bet ir ziņu, ka daži no mūsbāliņiem izpelnījušies goda zīmes un sasnieguši virsnieku dienesta pakāpes. Šķiet, ka pats slavenākais no kādreizējiem baltās cepures algādžiem, kuŗš savu pieredzi varēja izlietot latviešu tautas labā, ir vēlākais Latviešu leģiona kapteinis un Bruņinieku krusta kavalieris Mierväldis Ādamsons, kuŗš savas dzīves gaitas beidzis kaut kur Krievzemes tundrās . . .

Grūti pateikt, kas notiks Alžīrijā (jauni nemieri un dumpji nav izslēgti), un kāds īsti būs turienes eksilvaldības sarunu rezultāts ar Francijas pārstāvjiem. Katrā ziņā tagad turienes arābi un eksilvaldība vēlas, lai Alžīrijas francūži paliktu pie viņiem, jo citādi tur sagaidāms ilgstošs saimnieciskais chaoss, kuŗā ieguvējs var būt tikai internacionālais komūnisms. Turienes francūži savukārt baidās, ka arābi viņus var vēlāk apkaut kā cāļus. Viņi vēlas tādēļ repatriēties uz Franciju.

Francijas caurmēra iedzīvotājs, kuŗš mīl labi paēst, vismaz 40% no saviem ienākumiem tagad izdod par ēdienu; 15% par dzīvokli; 14% par apģērbu, 8% izpriecām u. t. t. Tikai 9% no ienākumiem francūži caurmērā var ietaupīt un nolikt priekšdienām. Nav brīnums, ka daļa franču repatriantu meklē sev jaunu tēviju, un viņu pārstāvji tādu vēlas atrast Dienvidamerikā. Jaunās tēvijas vietraudžiem Urugvajā iepērkamā zeme bijusi par dārgu; Argentīnā politiskais stāvoklis par nestabilu; Brazilijā piedāvātie zemes gabali slēgtai franču kolonijai (jo francūži uz paaudžu paaudzēm arī Dienvidamerikā vēlas palikt francūži...) bijuši par tālu no jūras. Visur atrasta kāda nelaime, un pagaidām par labāko jauno tēviju Francijas kādreizējie, visādi saviļņotie kolonisti atraduši Paragvajā, kur var iepirkt labu zemi slēgtai franču kolonijai par apmēram 15 frankiem hektārā. Uz turieni tad arī nu devušās 200 franču repatriantu ģimenes. Daudzi naudīgāki franču repatrianti no Ziemeļafrikas cenšās atrast jauno tēvzemi Rietumvācijā un pūlās steidzīgi iegūt arī vācu pavalstniecību.

V. As.

ATKLĀTS AUGIJA STALLIS

Nelaiķis senātors Mc Kartijs savā laikā apgalvoja, ka valsts iestādēs papilnam komūnistiski noskaņotu ierēdņu, kā arī homoseksuāļu, kas, ar šo nedabīgo īpašību saistītā dzīves veida dēļ, padoti izspiešanām un provokācijām, kādēļ uzskatāmi kā risks valsts drošībai. Mc Kartiju apklusināja, bet viņa teiktais sāk izrādīties par rūgtu patiesību. To lieku reizi apstiprina kāds valdības pārskats, ko tikko saņēmis kongresa loceklis John's J. Rooney's (dem., N. Y.), par dienesta personām, kuŗas nevar baudīt uzticību. 1960. gada bilance: 18 iesnieguši atlūgumos, no tiem 16 homoseksuāļi, viens garīgi nenormāls un viens atklāti deklarējis savas simpatijas komūnistiem. 11 no šīs „izcilās sabiedrības" ieņēmuši atbildīgus posteņus ārlietu ministrijas dienestā visā pasaulē, resp. ASV sūtniecībās.

Vai pie šādiem faktiem vēl kāds varētu šaubīties, ka eksistē kaut kur galvgalā slepeni nodevēji, kas šāda tipa ļaudis iefiltrē valsts aparātā, lai atvieglotu darbu komūnistu spiegiem. — Žēl, ka Misisipi atrodas tik tālu no Vašingtonas, jo, liekas, ka tā vienīgā būtu pietiekami plata, lai ar savu spēcīgo straumi aizskalotu šos Augija staļļus.

sp.

25 GADI AR DIEVU

Mācītājam Osvaldam Gulbim šovasar piepildās 25 gadi, kopš sācis strādāt par mācītāju. Tā kā šinī pat laikā arī Ņujorkas latviešu ev. - lut. draudzes Port Vašingtonas kopa atzīmē 10 gadu pastāvēšanu, tad abas svinības apvienos š. g. 4. jūnijā ar dievkalpojumu un sarīkojumu Port Vašingtonas baznīcā.

Pēc klasiskās ģimnazijas beigšanas Jelgavā Osvalds Gulbis studē teoloģiju Latvijas universitātē, ko beidz 1936. gadā. Ordinēts par mācītāju 1936. gada 12. jūlijā Rīgas Doma baznīcā, vienu gadu strādājis kā skolotājs Jelgavā pasta un telegrafa arodskolā un klasiskā ģimnazijā. Gadu vēlāk aicināts par mācītāju Jelgavas Trīsvienības draudzē, kuŗai, tāpat kā tagadējai Ņujorkas draudzei, nav savas baznīcas, bet to īrē no Reformātu draudzes. Īsā laikā draudzes locekļu skaits pieaug no gandrīz nekā līdz 1000. Seko trimdas laiks Vācijā, tad māc. O. Gulbis pārceļas uz dzīvi ASV un 5 mēnešus ir mācītājs amerikāņu draudzē Akronā, Ohaio. Viņu aicina izdot latviešiem reliģiskus rakstus, un 6 gadus viņš vada Mājas Draugu. Tad pārceļas uz Ņufaundlendu Kanadā, kur trīs gadus sprediķo latviski, angliski un vāciski, līdz lielā Ņujorkas draudze viņu aicina par trešo mācītāju ar uzdevumu aprūpēt Longailendu. Te jaunajam garīdzniekam sākās darba posms, kur daudz jābraukā, jo „salieši" (kā Ņujorkā latvieši sauc Longailendu) dzīvo izkaisīti, un, ja svētdienās gadās divi dievkalpojumi, tad jābrauc vismaz 50 jūdzes.

Longailendā latviešiem nav savas baznīcas vai cita sabiedriska īpašuma, bet dievkalpojumi notiek īrētās baznīcās Port Vašingtonā, Frīportā un Beišorā. Pēdējā laikā nodibināts īpašuma fonds, kas rūpēsies par līdzekļu sagādi un piemērota īpašuma atrašanu.

Slimību gadījumos, vai arī vēloties apskatīt, kā dzīvo viņa rajona draudzes locekļi, māc. O. Gulbis apciemo tos mājās. Tāpēc ir grūti mācītāju satikt mājās, un varu piezvanīt viņam tikai īsi pirms pusnakts piektdienas vakarā, lai sarunātu interviju.

Audzināt jaunatni kristīgā latviskā garā ir mācītāja O. Gulbja otrs uzdevums. Jau trešo gadu viņš vadīs Ņujorkas draudzes bērnu vasaras nometni Elka parkā Katskilu kalnos; ir iemīļojis šo uzdevumu un labprāt vēlētos vairāk bērnu vasaras nometnē, ne tikai no Ņujorkas draudzes, bet arī citurienes.

Mācītājs O. Gulbis ir labs sprediķotājs ar īpatnēju pieeju svētrunai, kas nav gaŗa, bet bagāta piemēriem no dzīves vai literātūras.

Mācītāja O. Gulbja personā Ņujorkas draudze ieguvusi enerģisku ganu, kas daudz palīdzējis Ņujorkas tālākā rajona aktīvitāšu celšanā. No vidēja lieluma skolas Frīportā radusies šogad lielākā Ņujorkas skola, rajons domā par īpašuma iegādi, notiek izbraukumi un dāmu komiteju sarīkojumi, radusies arī lielāka interese kopīgajā draudzes darbā.

V. I.

SODS PAR IZBĒGŠANU NO ‚TAUTU CIETUMA'

Savā laikā t. s. „progresīvās aprindas", pie kuŗām sevi pieskaitīja arī tā laika krievu sociāldemokrati, kas vēl nebija sašķēlušies „lieliniekos" un „maziniekos", mēdza cara Krieviju saukt par „tautu cietumu", pasvītrojot ar to nekrievu tautu beztiesīgo stāvokli lielajā daudzu tautu impērijā. Ir tiešām likteņa ironija, ka šo „progresīvo aprindu" pēctečiem, kas sagrāba politisko varu agrākajā cara impērijā, nekautrīgi sagraujot pirmos krievu demokratisma asnus līdz ar vājo Kerenska laika demokratisko Krievijas republiku, nerēķinoties pavisam ar daudzināto tautas gribu, kas Krievijas satversmes sapulces vēlēšanās izteicās pret „lielinieku", resp. komūnistu padomju režīmu, ievēlot tikai niecīgu skaitu komūnistu deputātu, ir pilnīgi trūcis jebkādas radošas administrātīvas idejas un tie nav varējuši neko citu izdomāt, kā atjaunot to pašu nopelto „tautu cietuma" administrātīvo iekārtu, verdziski atdarinot visos sīkumos ne tikai cara Krievijas administrātīvos paņēmienus, bet vēl tos papildinot. Dažreiz pat liekas, ka komūnisti vienkārši kopē agrākos cara laika paņēmienus.

Tagad par bēgšanu no „tautu cietuma", kā to liecina nesenais aizmuguriskais spriedums Mazulāna lietā, piespriež daudz bargākus sodus, nekā savā laikā cara Krievijā. Kā ziņo no Zviedrijas, Mazulāns sodīts ar 15 gadiem spaidu darbos. Rakstītājam nav palicis atmiņā, kāds bija soda mērs cara laikā par nelegālu, resp. bez pases izbrauca uz ārzemēm. Tomēr nekādā gadījumā tas tik bargs nevarēja būt, jo daudzi 1905. gada politiskie bēgļi, iesākot ar „lielinieku" un „mazinieku" vadoņiem, resp. komūnistu, pēc revolūcijas apspiešanas drīz vien atgriezās netraucēti savās agrākajās dzīves vietās, nesaņemot nekādus vai tikai niecīgus sodus.

Nevienā civilizētā valstī nesoda par valsts robežu atstāšanu bez valdības īpašas atļaujas. Pat sodi par izlaušanos vai izbēgšanu no cietuma tur ir trīsreiz vieglāki nekā Padomju Savienības sodi par „aizbēgšanu no dzimtenes"! Tā, piemēram, Kanadas jaunais sodu likuma kodeks (124. pantā) paredz tikai 5 g. cietuma sodu tiem, kas izlaužas vai izbēg no cietuma, un 2 gadu cietuma sodu (125. p.) tiem, kas „nelikumīgi atrodas brīvībā", ja pamet drošības naudu, kas iemaksāta, lai nodrošinātu vainīgā ierašanos tiesā.

Grūti būtu iedomāties skaidrākus un neapšaubāmākus pierādījumus, kas liecinātu par „brīvību", kādā valda Padomju impērija, par šiem turienes sodu likumiem, kas paredz 15 gadu cietuma sodu par „bēgšanu no dzimtenes", un pat nekaunīgi šādus spriedumus noklausoties „vainīgajam", kas atrodas ārzemēs un sarāvuši saites ar „varenplašo dzimteni". Diemžēl, brīvo rietumu lielajai presei nav ne telpu, nedz gribas šādus materiālus izmantot, lai nostādītu „padomju brīvību" tās īstajā gaismā.

LATVIJAS AMERIKĀ
pārstāvis
KLĪVLENDĀ
pieņem jaunus abonentus, kārto abonementu pagarinājumus un sniedz informāciju.
J. Ezergailis, 12102 Milles Ave. Cleveland 5, Ohio, USA.

GRAND RAPIDU LATVIEŠU KATOĻU DRAUDZEI JAUNS DIEVNAMS

Latviešu biedrībai līdzīgu likteni piedzīvo Grand Rapidu latviešu katoļu draudzei piederošā Sv. Aglonas Dievmātes baznīca. Tā atrodas jaunbūvējamā satiksmes maģistrāles ceļā, un tādēļ jau tuvākā laikā tiks uzsākti tās nojaukšanas darbi. Latviešu katoļu draudzei baznīca un pārējās telpas bija jāatbrīvo līdz 1. jūnijam un Vasarsvētkos notika pēdējais atvadu dievkalpojums. Draudzes komiteja, pārējās amatpersonas un mācītājs pag. gada beigās un šī gada pirmajos mēnešos enerģiski meklēja citu piemērotu objektu, kas varētu apmierināt visāda veida kulta vajadzības. Tādu tagad izdevies atrast, un draudze savā īpašumā ieguvusi līdzšinējo misijas baznīcu pilsētas vakara daļā, Brodway ielā. Šī vieta samērā ērti sasniedzama, un nav tālu no līdzšinējā dievnama. Baznīca ir mūŗa celtne ar torni, zvanu un plašām sanāksmes telpām. Baznīca celta pirms apm. 60 gadiem, un nekādi sevišķi remonti vai pārbūves nav nepieciešamas. Uz jauno baznīcu parvedīs ērģeles un citus piederumus no līdzšinējās baznīcas, bet pilnīgā lietošanā latviešu draudze to pārņems pēc trīs mēnešiem. Sevišķu atsaucību, iepērkot jauno baznīcu, izrādījusi vietējā katoļu kūrija, bīskaps H. Bobcoks u. c. amerikāņu katoļu garīdznieki un amatpersonas. Nevar nepieminēt arī bīskapu J. Rancānu, kuŗš dzīvi sekojis visām latviešu draudzes vajadzībām un to atbalstījis, tāpat draudzes mācītājs prāv. St. Matiss ar lielu dedzību iestājies, lai latviešu katoļu draudzei atkal būtu savs miteklis. Interesanti atzīmēt, ka, izbūvējot jauno satiksmes ceļa maģistrāli, Grand Rapidu pilsētas robežās vēl tiek nojauktas desmit citas baznīcas.

DESMIT GADU JUBILEJAS KONCERTS FILADELFIJĀ

Kad līdz ar pirmo pavasaŗa putnu trimdā izplatījās vēsts, ka š. g. 27. maijā Filadelfijas latv. viru dubultkvartets brīvmākslinieka Jāņa Ūdra vadībā gatavojas sniegt savas 10 gadu jubilejas koncertu, negribējās nemaz ticēt, ka kopš tā laika, kad diriģents Pēteris Banders („aiz matiem") gājis jau tik gaŗš laika sprīdis. Tā tas tomēr ir. Viru koris gan nenoturējās diezcik ilgi un izjuka, kā jau daudzi cildeni pasākumi trimdā, ja tie nav dibināti uz naudas „bāzes", bet no izjukušā koŗa dziedātāju saujiņas izauga slavenā vokālā vienība, tagadējais Filadelfijas latviešu viru dubultkvartets. Tas noturējās un tagad jau nosvinēja 10 gadu jubileju.

Ne katra diena šai aiztecējušā laikā bijusi gaiša un saulaina, bet kas to visu lai jubilejas spožumā vairs atceras?

Svētku koncertam izvēlētās 18 turpat vai pašas jaukākās viru koŗa dziesmas un ievadam ņemta J. Vītola „Sveiciens dziesmu draugiem". Aizskan Alfrēds Kalniņš ar „Biķeris miroņu salā" un „Kaŗš", T. Keniņa jaukā „Dzelmju snauda". Kad nāk J. Vītola „Uguns milna", klausītāji jau tādā sajūsmā, ka šo varonības dziesmu nākas atkārtot.

Jauki aizskan J. Cirulja „Koklētājs" un Jāņa Kalniņa dzidri liego „Jūras spožums" dziedātā reiz. Aplausiem nav gala, kad klausītājus savā varā paņem J. Norviļa „Jāņu laiks", „Balsis", izsaucot dzejas autoru Jonāsu Miesnieku, un dubultkvarteta „šedevrs" — „Aglona", visas trīs atkārtojot.

Emīls Dārziņš ar „Nāc man līdz" un „Mirdzi kā zvaigzne" tā aizrauj dziesmu mīlotājus, ka abas nākas dziedāt vēlreiz.

K. Kažociņa „Jaunībai" un H. Pavasara „Vecie tēvi" katrā koncertā paņem klausītājus sirdī, tā arī šoreiz.

Programmas beigu daļā izvēlētas tautas dziesmas. V. Baštika „Gaŗa mane šī naksniņa" jāatkārto un autoram, tāpat kā iepriekš J. Miesniekam, jāiet klausītāju [illegible] saņemt aplausus un ziedu veltes no diriģenta. Patīkami aizkustina Jāzepa Mediņa „Ganiņš". V. Bērzkalna „Tumsa, tumsa" jāatkārto un autoram jāsaņem aplausi un ziedi. Jūsmai nav mēra, kad atskan J. Kalniņa draiskā „Es izvedu meitu mātī", kuŗu nākas dziedāt pa otram lāgam un „Šitā, zēni, dzīvodami". Vai nu bez piedevām?

Līdz jubilāri aplausi nerimstas, līdz jubilāri atskaņo vēl divas Jāzepa Vītola dziesmu pērles: „Nakts" un „Kalējs" (kaļu rotas līgavai: mīļai, dārgai Latvijai). Ziedi, ziedi, ziedi — vai katras jūsmīgas dziesmas galā, veseli klēpji, kas liecina, ka dziedātājiem plaša piekritēju saime, gan tepat Filadelfijā, gan arī visur tur, kur tie dziesmas skandinājuši: Lankasterā, Rēdingā, Kvēkertaunā, pat Bostonā u. c.

Apmeklētāju skaits sniedzās pāri par 300, kas, ievērojot jaukā pavasaŗa vilinājumus doties ārpus pilsētas, jāatzīst par krietni lielu, pie kam patīkami bija vērot, ka dziesmās noklausījās arī kuplā skaitā jaunā audze.

Ptā.

PĒC 333 GADIEM DIENAS GAISMĀ

IZCELTS GUSTAVA II ADOLFA KUĢIS „VAZA"

Pēc piecu gadu pūlēm, kur slīpā virzienā no jūras dibena līdz līmenim tika uzmanīts vai katrs centimetrs, stokholmieši piedzīvoja vēsturisku mirkli, kam bija pievērsta plaša uzmanība arī tālu ārpus Zviedrijas: virs jūras ūdeņiem spožā pavasaŗa saulē atkal iznira Gustava II Ādolfa laika kaŗa kuģis Vaza, kas bija gulējis dzelmē gandrīz veselus 333 gadus.

Šī slīkoņa traģēdijas iemesli pilnīgi nav noskaidroti. Tas bija 1628. gada 10. augustā, kad Vaza ar kaŗavīriem un kaŗa materiāliem Stokholmas krastmalā pacēla enkuru un devās jūrā savā pirmajā jeb „jaunavas braucienā". Taču jaunbūvētais kuģis paguva nopeldēt tikai dažus simtus metru, kad pēkšņi apgāzās un nogrima. Spriež, ka vaina bijusi kādā konstrukcijas kļūdā, bet [illegible] kārt steigā, klausot Gustava Ādolfa pavēlei, kuģis būvēts. Lai būtu kā būdams, Vazas pēkšņā nogrimšana toreiz bija gluži neapjaušama katastrofa ne vien Zviedrijas, bet pat visas pasaules navigācijas vēsturē, un pat vēl tagad varam iedomāties tās apmērus.

Vazas atrašanās vietu Stokholmas ūdeņos atklāja Anderss Franzēns 1956. gada vasarā. Zviedrijā sākās akcija par kuģa izcelšanu un atjaunošanu. Līdzekļus deva valsts, bet jo vairāk privātpersonu un uzņēmumu ziedojumi.

Radās īsta nacionālromantiska kustība, kas neparasts zviedru pašreizējai mentālitātei. Kad virs jūras līmeņa pacēlās [illegible] Franzēns un galvenais ūdenslīdējs Feltings, svinīgo notikumu noskatījās tūkstošiem un lielā [illegible] zviedru [illegible] un skaistais iemesls [illegible] kad pāri [illegible] vēdas [illegible] Zviedri[illegible].

Grūti būtu [illegible] izcelšanai [illegible] masām [illegible].

Līdz pilnīgai Vazas izcelšanai un atbrīvošanai no ūdens masām vēl būs jāgaida.

Vēl jo vairāk laika vajadzēs, kamēr pašlaik nožēlojamo vraku pilnīgi atjaunos un uzposīs, lai tas izskatītos tieši tāds pats, kāds bija 1628. g. 10. augustā, pirms devās savā pirmā un beidzamā braucienā.

VIŅI DZIEDĀS TORONTO

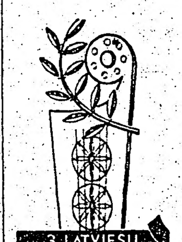

Hamiltonas latviešu b-bas koris ar apm. 65 dalībniekiem uzsāka darbību 1949. g. pavasarī I. Saksa vadībā un jau tā paša gada maijā Hamiltonā notika pirmais patstāvīgais konncerts. 1951. g. rudenī koŗa vadību pārņēma J. Cīrulis, kuŗa vadībā tika iestudētas 6 patstāvīgu koncertu programmas. Koris vairākkārt piedalījās dažādos sabiedriskos aktos un dievkalpojumos. Ārpus Hamiltonas koris dziedājis Montreālā, Toronto un Londonā (Ont.). Komp. J. Cīrulim pārceļoties uz Toronto, koŗa darbībā iestājas pārtraukums līdz 1959. g., kad koris atjauno darbību I. Saksa vadībā. 1959. un 1960. g. koris sadarbojas ar Kičeneras latviešu jaukto kori, kā arī ar Bramptonas latviešu jaukto kori, sniedzot vairākus dziesmu vakarus Hamiltonā un Kičenerā. 1960. g. koris piedalās plašajā Sidrabenes Jāņu svētku uzvedumā un koncertā. Pašreiz korī 21 dziedātājs. Koŗa priekšnieks ir Vilis Rudzītis.

HAMILTONAS LATV. B-BAS JAUKTS KORIS

1. rindā no kreisās: Milda Martinovs, Alma Vilks, Valerija Bernšteins, diriģents Imants Sakss, Ingrīda Baumanis, Elizabete Zarāns, Ināra Zariņš. 2. rindā no kreisās: Vera Šmits-Kalējs, Austra Sakss, Velta Melbārdis, Ilga Breikšs, Aleksandrs Geske, Ida Mežmalis, Daina Vītols, Ella Matīss, Oskars Vīksne, Lizete Kalvāns, Gundega Upīte, Leontīne Āboliņš. 3. rindā no kreisās: koŗa priekšnieks Vilis Rudzītis, Jānis Vilks, Pēteris Zariņš.

Savienotās VALSTIS

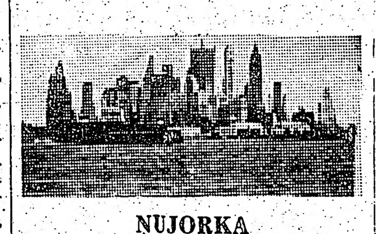

ŅUJORKA

● Bērnu svētkus Priedainē, Ņudžersijā, pag. svētdien ievadīja māc. Ž. Kristberga dievkalpojums un draudzes pr-ka R. Richtera uzruna. Ņuarkas skolas skolēni uzveda tautas dejas un pasaku drāmatizējumu, ko nobeidza visu dziedātā Dziedāj' tautu tīrumā. Bija reliģiskais, zīmēšanas un veidojumu, tautas gara mantu un Vai pazīsti Latviju stendi. Pēcpusdienā notika sporta sacensības.

● Ņujorkas latviešu ev.- lut. draudzes pr. v. A. Jūgs izveseļojies un ar 4. jūniju sāks strādāt.

● Ņujorkas svētdienas vidusskolu izlaidumā bija ieradies arī mācītājs A. Ernstsons no Sanfrancisko un sprediķoja izlaiduma dievkalpojumā.

● 28. maijā, pēc dievkalpojuma Betlēmes baznīcā kristīgā laulības kārtā iestājās Jānis Andersons un Liesma Bluķis; 4. jūnijā notiks Freda Bauera un Vijas Aisters laulības.

● Sestdien pazīstamais farmaceits un ALA's rev. kom. pr-dis V. Cerbulis ierunāja Madrides raidītājam skaņu lentu latviešu raidījumu programmā par padomju varas aizliegumu zāļu sūtīšanai.

● Jānis Roze miris 71 g. vecumā, Ņubransvikā, Ņudžersijā, apglabāts 27. maijā. Aizgājējs bija lauksaimnieks Taurupes pagastā, nodzīvoja 6 gadus Ņujorkā un 4 Ņubransvikā. Atstāj atraitni un 2 meitas.

● Ņujorkas svētdienas vidusskolas izlaidums, ko arī šogad rīkoja Bronksā kopā ar Bruklīnas vidusskolu, notika 28. maijā. Bruklīnas vidusskolu šogad apmeklējuši 18 jaunieši, no kuŗiem 9 beidza šogad. Bronksas vidusskolā bijuši 16 skolēni, no kuŗiem beidza 5, bet viens piedalījies kā brīvklausītājs un 2 neklātienes skolēni. Vidusskolas koris gatavojas Toronto dziesmu svētkiem; noticis šacha turnīrs, piedalījušies arī šacha simultanspēlē pret ASV bij. šacha jaunatnes meistaru E. Medni. Bruklīnas vidusskolas absolventes visas bija tautas tērpos. Abiturientus apsveica Ņujorkas org. padomes pr-dis K. Stankevics. Atvadoties no audzinātājiem, abituriente Maija Bībelniece no Bruklīnas apliecināja, ka latviešu kultūras vērtības, ko skola devusi, būs garīgais dzīves pamats tālākam ceļam, bet Jānis Račevskis no Bronksas atzinās, ka skolotājiem radies kāds sirms mats, pūloties mācīt augt latviskā garā. A. Ozoliņa no Bruklīnas pateicās skolotājiem abiturientu vecāku vārdā. Noslēgumā klases audzinātājs Nik. Kalniņš lika jauniešiem pie sirds, lai taka uz latvisko neaizaugtu.

Priekšnesumu daļā abituriente Zane Ozoliņa deklamēja savus trioletus par dzimteni, sekoja klavieŗu un deklamāciju priekšnesumi, noslēdzot ar Bruklīnas vidusskolas meiteņu koŗa un Bronksas zēnu kvinteta dziesmām.

Bruklīnas vidusskolu šogad beidz: kā labākā skolniece Zane Ozoliņa, tad Valda Ābols, Biruta Andersone, Inese Apele, Maija Bībelniece, Maruta Čakstiņa, Aija Gaile, Mārīte Liepa, Reinis Milleris, bet liecību par kursa apmeklēšanu saņēma Indulis Zariņš. Bronksas vidusskolu beidza: Gunta Grundmane, Juris Goba, Pēteris Jansons, Jānis Račevskis, Māris Lapiņš.

Sekoja kafija ar cienastu, ko bija gatavojuši vidusskolēnu vecāki, bet sarīkojumu noslēdza tautiskas dejas un rotaļas.

ČIKAGA

● Krolla Kultūras birojs sestdien, 27. maijā godināja grāmatas „Gaŗausis ceļ šūpoles" autori, Ellu Andersoni, kuŗu sanāksmes vietā ieveda biroja vadītājs. Ienākot, autori apsveica aplausiem, bet aktrise Ruta Eichenfelde pasniedza biroja vārdā sarkanu rožu pušķi. Biroja vadītājs apsveica Ellu Andersoni un izteica cerības, ka tā nebūs pēdējā viņas grāmata. Tāpat apsveica jauno mākslinieci Irisu Šīmani. Abām autorēm pasniedza autoru eksemplārus, bet Šīmaņa kundzei biroja jaunā aktrise Agita Strautnieks — sarkanus ziedus. Visi uz autoru veselībām tukšoja šampanieša glāzes. Atbildes runā Andersone izteica prieku par grāmatu. Visi ilgi kavējās pie biroja namamātes M. Linkevičas klātiem galdiem. Kā viešņa svinībās piedalījās dzejniece Janīna Babris ar savu laulāto draugu.

● Ciānas draudzes baznīcas skolas izlaiduma aktā māc. A. Rautenšilds bija izvēlējies Trīsvienības dienas tematu un spraigā runā izskaidroja to draudzes locekļiem. Skolas pr-ce A.. Lucs, kuŗa arī vadīja aktu, sniedza pārskatu par skolas darbu. Māc. J. Strautnieks novēlēja absolventiem neaiziet no Dieva un ievērot godīgumu. Sekoja apsveikumi; draudzes pr-ks O. Sāns pasniedza grāmatu veltes absolventiem, runāja H. Kreicers, Ciānas draudzes dāmu komitejas pr-ce Eglīte, O. Krolls (grāmatas), J. Reinerts, Ķevers u. c. Klašu vadītāji izdalīja skolniekiem apliecības. Absolventu vārdā runāja Maija Lācis. Sirsnīgiem vārdiem Olga Landovska atvadījās no saviem skolu beigušajiem audzēkņiem. Sekoja kupla skolēnu programma, kuŗā izpaudās latviskais gars. Skolu beidza: Visvaldis Kaspars, Dzintra Ķeveris, Maija Lācis, Andris Manoks, Valdis Mežainis un Biruta Šleijere. Dievkalpojumu jauki kuplināja tenors V. Salna. Viņu pavadīja pie ērģelēm V. Treimanis. Nobeigumā sekoja jo kuplas rožu veltes skolotājiem.

● Čikagas latviešu draudžu kopīgs Aizvesto piemiņas dienas dievkalpojums 14. jūnijā, plkst. 8 vakarā North Austin Engl. Luth. Church, 1500 N. Mason Ave. (5933 W.) Pošaties uz šo dienu!

— ro.

KALAMAZŪ

● Latviešu b-bas nama apakšējā zāle bija pilna publikas 27. maija vakarā, kad ģen. O. Dankera dzīvesbiedre runāja par tematu: „Mūsu problēmas". Pēc tam rādīja filmu „Mana Latvija". DV apvienības pr-ks R. Jankavs, vakaru atklājot, aizrādīja, ka šī sanāksme veltāma kā atcere Kurzemes kapitulācijai un latviešu karotājiem. Uzrunu teica arī Latv. b-bas pr-ks J. Grotēns. Vakara atlikumu nodeva ģen. O. Dankeram, acu operācijas izdevumu segšanai.

● Skautu un gaidu vecāku padomes pavasaŗa sarīkojums 28. maijā, pie Bass ezera, skautu pastāvīgās nometnes telpās, bija saistījis ap 200 lielu un mazu apmeklētāju. Ar svētbrīdi to ievadīja māc. A. Piebalgs, bet uzrunu teica ASV latv. skautu priekšnieks, vad. A. Artmanis. Priekšnesumu daļā bija gaidu un skautu priekšnesumi. Sarīkojumu noslēdza kopīgs launags un izloze.

● Mednieku - makšķernieku kluba pr-ka palīgs A. Tralmaks cietis nelaimes gadījumā, smagajai mašīnai slīdot, pret ēkas sienu saspiests. Ārstēšanai ievietots slimnīcā.

● Anna Ceriņa un Ieva Zadiņa no Kalamazū koledžas, studiju nolūkos komandētas uz Zalcburgu, Austrijā, kur tās uzturēsies apm. 3 mēnešus. Viņas cer apmeklēt arī Vāciju un Angliju. Izbraukšana paredzēta 7. jūnijā, šķērsojot okeanu ar kuģi.

GRAND RAPIDI (MICH.)

● Daugavas Vanadžu valdē darbojas: I. Dankere, V. Polis, E. Bruna, Z. Vēliņa un O. Jansone.

● Grand Rapidu mākslas galerijā iekārtota jauno un topošo mākslinieku gleznu un mākslas darbu skate. Tajā piedalās šo nozaŗu pārstāvji ar saviem darbiem no Mičigenas universitātes Ann Arborā un Grand Rapidu vietējām koledžām. Starp citu, tur reprezentējas latvieši Ģirts Puriņš un Ilze Šteina.

● Latviešu skolas izlaiduma akts notika 20. maijā Grand Rapidu ev. - lut. baznīcas sabiedriskajās telpās. Ievadījumā svētvārdus teica māc. Kr. Hermanis, runāja skolas pārzinis V. Lībants un klases audzinātājs Ed. Avots. Apliecības par skolas beigšanu saņēma: J. Tarbunas, A. Doniņš, A. Vaseris, J. Prūsis un E. Avots. Sveicinot abiturientus viņu goda dienā un panākumus izglītības gaitās amerikāņu skolās vēlēja A. Valdmanis (Gr. Rapidu un apkārtnes latv. dr.), K. Tālbergs (Korporāciju kopa), J. Rumbergs (Vienības dr.), G. Puriņš (Jaun. pulc. Pērse), V. Mežulis (skolas vecāku padome). Veltes saņēma skolu beigušie, kā arī skolas pārzinis, draudzes mācītājs, klases audzinātājs un vecāku padomes priekšsēdis, un skaisti pavasaŗa ziedi tika ikvienam, kas pielicis roku un sirdi latviešu skolas darbam. Kopīgo vakariņu laikā skanēja daudz latvisku dziesmu un netrūka sirsnības kuplajā viesu un jauniešu pulkā.

● 17. Skrundas gaidu vienības meitenes piedalījās amerikāņu lielās ielejas apgabala organizētajā starptautiskajā festivālā, 20. maija pēcpusdienā, Fultona ielas tirgus laukumā. Latv. gaidas bija noorganizējušas savu stendu, kurā bija redzamas prievītes, tautiskais tērps un citi latviski izstrādājumi. Lielu piekrišanu apmeklētājos guva pīrāgi un dažādi cepumi, kas tika iztirgoti ļoti ātri. Priekšnesumu daļā trīs tautas dejas sniedza E. Brūnes tautas deju kopa Ritenītis.

● Vienības draudzes baznīcā š. g. 4. jūnijā, plkst. 10 r. jauniešu dievkalpojums, kuŗā sprediķi teiks teoloģijas students Ivars Gaide, un paši jaunieši piedalīsies svēto rakstu lasīšanā. Viens tāds jauniešu dievkalpojums notika Klusajā nedēļā, darbdienas vakarā, un bija modinājis neparastu interesi jaunajā un vecajā paaudzē. Teoloģijas stud. I. Gaide pēc šī dievkalpojuma dodās uz Kaliforniju, kur savu prakses gadu kalpos Ziemeļkalifornijas latviešu draudzē.

V. Z.

VISĀ PASAULĒ

■ Alburijas, Austrālijā, laikraksta The Border Morning Mail vokālistu čempionātā balvu izcīnīja Vodongas 20 g. v. latviešu dziedonis Jānis Dzelde, kas ir mūsu tautietes Tijas Savickas audzēknis Alburijā.

■ Brisbenas komersantu kamera bija noorganizējusi īpašu kampaņu labāku satiksmes manieŗu kultivēšanai — t. s. nedēļu pieklājībai uz ceļiem. Šinī akcijā piedalījās arī laikraksts The Courier - Mail, kas katru dienu ar policijas palīgu pūlējās atrast pa vienam pieklājīgam braucējam. To tad apveltīja ar divi gineju balvu un bildi avīzē.

Atzinību izpelnījās jauniņā kājām gājēja — latviešu vidusskolniece Baiba Bite. Satiksmes policijas eksperts bija viņu noskatījis pa divi lāgi pārejam ļoti dzīvu ielu pa svītroto krustojumu, un 15 g. vecā meitene atzīta par prātīgāko un pieklājīgāko starp vairākiem simtiem gājēju. Baiba saņēma attiecīgo čeku.

■ Viens no visvecākajiem tautiešiem Velingtonā, Jaunzēlandē, ir ārsts Dr. Kārlis Gailis.

Viņš Latvijā strādāja par ārstu Saldū, bet DP laikā Vācijā bija nometnes ārsts Hallendorfā, kur iemītnieku sastāvu gandrīz simtprocentīgi veidoja no gūsta Beļģijā atbrīvotie mūsu kaŗavīri. Tie allaž ar pateicību atcerēsies Dr. K. Gaili.

Jaunzēlandē neatzīst Eiropas ārstu diplomus, kāpēc Dr. K.Gailis iztiku pelnījis dažādos darbos, kuŗos sapelnīti tādi līdzekļi, ka ārsts pirms dažiem gadiem Velingtonā nopirka skaistu ģimenes māju ar lielu zemi. Tur Dr. K. Gailis brīvajā laikā čakli nodarbojās ar dārzniecību.

■ Pēc sacīkšu turnejas Jaunzēlandē, atkal Adelaidē atgriezies izcilais basketbolists Turaids Tiliks, kas jaunzēlandiešu salās ciemojās Adelaides basketbolistu sastāvā.

■ Anita un Vilnis Apsīši atvēruši veikalu Adelaidē, netālu no galvenās stacijas, Bankielā 22. Veikals ļoti gaumīgi iekārtots un tirgojas ar importētām precēm Eiropas gaumē, kamdēļ izpelnījies daudzo immigrantu piekrišanu.

■ Morningtonā, Austrālijā, māc. A. Grosbachs salaulājis Aldoni Baueru un Aiju Brigitu Stokāni, bet Melburnā māc. E. Kociņš laulājis Andreju Zuteni ar Galinu Juganovu.

■ Lai gan E. Veikertes - Eglītes koncerts Adelaidē bija techn. labi noorganizēts, tomēr apmeklētāju šoreiz sanāca ļoti maz. Dziedone izpildīja latviešu komponistu ap 30 solo dziesmas E. Ezergailes klavieŗu pavadījumā.

■ Baltijas komiteja Stokholmā, kas darbojas prof. Birgera Nērmaņa vadībā, savā pēdējā sēdē nolēma sastāvu paplašināt, pieaicinot Nacionālā fonda pārstāvi A. Landsmani, kas darbosies 2. sekretāra amatā. Līdz šim no latviešu puses Baltijas komitejā piedalījās doc. Dr. J. Āboliņš, J. Breikšs un sūtnis J. Tepfers.

■ DV Sidnejas nod. valde pateicas rūpniekam V. Eglītim par ziedotiem produktiem Latviešu leģiona dienas atceres sarīkojuma vakariņu galdam un nodaļas grāmatnīcas vadītājam R. Renbušam par bibliotēkai ziedoto A. Sildes grāmatu Važu rāvēji. — Nodaļas valde piešķīrusi 10:0:0 pabalstu trūkumā nonākušai ģimenei un Vanadžu kopa tai sarūpējusi apģērbus.

ASV BAZNĪCĀS

Nujorkas ev. - lut. draudzē svētdien, 4. jūnijā, Betlēmes baznīcā, pl. 2.00 p.p. dievkalpojums, māc. Kr. Valters; tajā pašā laikā — pl. 2.00 Ņuarkas skolas izlaidums YMCA's telpās, Oranžā (Orange, N. J.); dievvārdus teiks māc. A. Ozols.

Port Vašingtonā, Mūsu Pestītāja baznīcā, svētdien, 4. jūnijā dievkalpojums sāksies jau pl. 1.00 dienā (nevis pl. 2.00); Port Vašingtonas kopas 10 gadu darbības atcere un māc. O. Gulbja ordinācijas jubileja. Prāv. K. A. Birznieks, pastor loci J. von Schlichten, māc. O. Gulbis un R. Zariņš; dziedās Longailendas sieviešu ansamblis, diriģents Robers Balodis. Pēc svinīgā dievkalpojuma svētku azaids īpašās telpās (12 Franklin Ave., Port Washington, L. I., N. Y.).

Čikagas latviešu Ev.-lut. Ciānas draudzē, 5015 W. Ferdinand St., svētdien, 4. jūnijā, pl. 10 dievkalpojums ar dievgaldu un draudzes darbinieku ievešanu amatos. Māc. A. Rautenšilds.

G. BATCHELLER REAL ESTATE BROKER
33 Fairview Blvd., Toronto HO 3-6612
V. PALMA PĀRSTĀVIS
61 Hogarth Ave., Toronto HO 1-3670

NEMAKSĀJIET VELTI ĪRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPĒRCIET PAŠI SAVUS ĪPAŠUMUS!

DANFORTH - BROADVIEW: Playter Blvd. — 9 istabu atsevišķa dubultķieģeļu māja, ūdens - eļļas apkure, 2 vannas istabas, ķieģeļu garāža. Kopīgā cena $18.700,-, īpašums brīvs no parādiem.

JACKMAN AVE.: Atsevišķa divstāvīga, 8 istabu dubultķieģeļu māja, 2 virtuves, ūdens - eļļas apkure, ķieģeļu garāža. Kopīgā cena $18.500,-,u iemaksa $3.500,-. Atlikums uz izdevīgām obligācijām.

DANFORTH - BROADVIEW: 6 istabu dubultķieģeļu māja, moderna virtuve, eļļas apkure, garāžas iespēja. Kopīgā cena $14.500,-, iemaksa $1.000,-. Atlikums uz izdevīgām 10 gadu obligācijām.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 3 GADIEM UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

ABESĪNIJAS IEKAROTĀJA TRAĢISKAIS GALS

JAUNA VERSIJA PAR PATIESIEM MUSOLINI NĀVES APSTĀKĻIEM (4)

Bircers apgriež savu mašīnu un brauc atpakaļ. Kā posteni atstāj kaprāli Ginteru, pats brauc uz Menaggio.

Viesnīcā tas pamana Musolini. Lai Duče viņu neatklātu, tas nerādās. Musolini grib atkratīties no viņa. 24 stundu laikā tas noticis divas reizes.

Bircers savus novērošanas posteņus novieto neuzkrītoši viesnīcas apkārtnē. Pēc 20 minūtēm kāds no posteņiem atskrien pie Bircera un aizelsies ziņo:

„Viņš mēģināja atkal bēgt."

Bircers noskaidro, ka Musolini, Claretta, gauleiters Porta un Bambacci nejauši iznākuši no viesnīcas pa aizmugures durvīm. Viņu apģērbs un izturēšanās norāda uz bēgšanu. Bircera paredzējums piepildījies.

Pamazām viesnīcā sarodas aizvien vairāk dižvīru, kuŗus šveicieši nelaiž pāri robežai. Tie lamā šveiciešus un lamāšanā piedalās arī Musolini. Trakās dusmās viņš svież savu ādas portfeli uz galda, kuŗā atrodas rakstiski dokumenti, ka Šveice atzīs azila tiesības.

Musolini pavadoņu pulkā atrodas jauna, ļoti skaista, blonda meitene, kas pavadoņu pulkam pievienojās Milānā. Tā ir Dučes īstās mīļākās meita un Claretta to nezina.

Claretta iedomājas, ka jaunā meitene ir jauna Dučes mīļākā. Greizsirdīgās Clarettas balss tālu sadzirdama dārzā. Robežsargi izliekušies pa logiem un uzjautrinās par šo bezmaksas teātri.

Pulkstens 15.00. No Milānas Menaggio ierodas SD kapteinis Kisnāts.

Liekas, Musolini atmetis domu par tikšanu Šveicē. Tagad viņš grib uz Meranu, jo tur atrodas vācu vienības. Klīst baumas, it kā vācu vadība grib tā saucamā „Alpu cietoksnī" nostiprināties pēdējai pretestībai. Tur viņš vismaz pasargāts no saviem ļaudīm.

Gadījumā, ja krīt angļu vai amerikāņu rokās, Musolini pārliecināts, ka viņu nenogalinās.

Pirms kādām dienām tas sarunājās ar savu draugu Silvestri:

„Man mans liktenis vienaldzīgs. Sabiedroto tribunāls nebeigsies ar manu nāvi. Pasaule to nepieļaus."

Iespējams, ka šī prognoze nebija bez pamata. Musolini savu tautu ierāva karā, bet viņam nevar pieskaitīt tos grēkus, kādi bija Hitleram. Arī amerikāņiem būtu jāievēro, ka ASV dzīvo 7 miljoni itāļu.

Ir 27. aprīlis. Tumšā, bezzvaigžņainā nakts lēni atkāpjas un tās vietā aust lietains rīts. Kolonnas galvā brauc italiešu bruņu mašīna, SS smagā mašīna, Bircera mašīna, Musolini, 2 SD mašīnas, vesels bars civīlo mašīnu, bet kolonnu noslēdz zenītartilerijas vienība.

Musolini nav skuvies un bālā sejas krāsa norāda, ka nav mazgājies. Tas ir noguris, salauzts, un viņa sasarkušās acīs atspoguļojas šaubas. Tas varbūt vēl cer atrast kādu spraugu, caur kuŗu izdotos nokļūt Šveicē.

Iela šaura. Pa kreisi paceļas stāva klinšu siena, bet pa labi zems mūris un zem tā Como ezera līmenis.

Ap plkst. 07.30 kolonna nobraukusi tikai 13 km. Tuvojas Musso sādžiņa, kad atskan šāvieni.

Itāļu bruņu mašīnai rodas defekts. Vai tas cēlies no straujas bremzēšanas, vai no kādas lodes, tas ātrumā nav noskaidrojams. No kalna darbojas patšautene, un lodes ļoti zemu lido pāri galvām. Kalna nogāzē var saskatīt stāvus. Vācu un itāļu kaŗavīri ieņem aizsegu aiz mūŗa žoga un atklāj uguni.

Bircers ierauga uz ceļa tālumā divus vīrus, kas vicina baltu karogu un lēni tuvojas kolonnai.

„Pārtraukt uguni!" komandē Bircers.

Ierodas arī virsleitnants Fallmeijers.

„Partizāni!" sauc Bircers.

Partizāni pienākuši tuvu. Viņu tērps pa pusei civils, pa pusei militārs. Ap kakliem koši sarkani kaklauti.

Uz ceļa sarunvežus gaida virsleitnants Fallmeijers un leitnants Bircers. Fallmeijers drusku runā itāliski, kādēļ tas iziet uz priekšu. Sarunu laikā tas visādā veidā mēģina dabūt kolonnai brīvu ceļu, gan ar draudiem, gan lamājoties, bet partizāni paliek pie sava.

„Kur atrodas komandants?" jautā Fallmeijers.

„Dongo," saka partizāni un parāda ar ikšķi uz aizmuguri.

Abi virsnieki vienojas, ka jābrauc pie viņu priekšnieka, bet neiedomājas atbrīvot ceļu ar rokas granātām. Kā laiki mainījušies!

Varoņi noguruši . . . Tie grib veseli nokļūt mājās . . .

Fallmeijers aizbrauc uz Dongo. Pulkstenis ir 08.00, pulkstenis 09.00 . . . pulkstenis 10.00 . . . Minūtes velkas lēni, ļoti lēni . . .

Musolini baidās, kļūst nervozs un nepacietīgs bruņu mašīnā. Sādžas iedzīvotāji iznāk no mājām. Daļa aiz ziņkārības, daļa naidīgi uzlūko skaistās mašīnas, elegantos virsniekus un lielpilsētas civīlistus.

Drīz izveidojas kaut kas tirgum līdzīgs. Fašistu virsnieki pazūd mājās. Tur viņi novelk skaistos formas tērpus un atgriežas tērpušies strādnieku drēbēs. Viens pat bija uzģērbis sievietes tērpu. Viltotus dokumentus tie sev sagatavoja vakar Menaggio pilsētas valdē.

Bircers iet garām Musolini mašīnai un dzird, ka Milānas radio ziņo:

„No Šveices robežas drošiem avotiem ziņo, ka Palenco tuvumā Musolini kritis itāļu partizānu gūstā."

„Vai tas nav labi, ka esmu sagūstīts? Varbūt viņi nemeklēs mani?" jautā Musolini Birceram. Tas parausta plecus, jo viņu nomāc citas rūpes — partizāniem Dučes klātbūtne zināma.

Pēc 7 stundām atgriežas virsleitnants Fallmeijers. Tas bijis līdz Morbegno, Veltliner ielejā. Sarunas ar partizānu komandieri bijušas asas.

Fallmeijers sniedz informāciju par partizānu noteikumiem:

„Visiem itāļiem jāpaliek uz vietas. Kolonu pārmeklēs, vai nav kāds paslēpies. Vācieši var braukt ar saviem ieročiem līdz Šveices robežai. Tur notiks ieroču nodošana un brīva pāreja uz Šveici un tālāk uz Tiroli."

Virsleitnants aizbrauc uz Dongo pie partizāniem, bet Bircers lēni tuvojas bruņu mašīnai. Viņam pienācis visgrūtākais brīdis.

„Duče, situācija ir ļoti nopietna. Visā Ziemeļitālijā notiek nemieri. Ja jūs nemēģināt uzsākt, jūs pēc pāris dienām atrastos drošībā aiz vācu līnijām."

„Es baidos, leitnant, jo viss te ož pēc nodevības," saka Musolini.

„Nē, Duče," atbild Bircers. „Jums jāpārģērbjas vācu formā un jānoslēpjas kādā zenītartilērijas mašīnā. Partizāni mašīnas pārmeklēs, bet pastāv iespēja, ka tiksit cauri."

Neizsakāmi noguris, Musolini uzlūko leitnantu, it kā no viņa acīm gribētu nolasīt patiesību un saka:

„Kārtībā . . . Tikai neaizmirstiet viņu . . . Jums mani jāaizstāv . . ."

„Saprotu, Duče," atbild Bircers.

Bircers dabū no kāda virsseržanta vācu formas tērpu, kurā ietērpjas Duče.

Uztraukts Musolini staigā šurp un turp, tad pienāk pie Bircera, uzliek roku uz pleca un lūdz:

„Vienīgais manu draudzeni, leitnant, atstājat pie manis."

Claretta notupusies pie bruņu mašīnas un izmisumā raud. Lai apslāpētu elsas, tā muti aizspiedusi ar zīda kabatas lakatiņu.

„Tas nav iespējams, Duče," atbild Bircers.

Musolini zaudē pašsavaldīšanos. Viņš novelk mēteli un nomet uz sola, turpat noliek bruņu cepuri.

Bircers pamāj smagās mašīnas šoferam, kurā tas grib noslēpt Musolini, lai brauc šurp un mašīna piebrauc cieši blakus bruņu mašīnai.

„Duče, tagad pēdējā iespēja nepamanītam pārsēsties," noteikti saka Bircers.

Musolini stāv kā sasalis, bet Claretta lūdzās asarainām acīm:

„Duče, glābjiet sevi. Es par jums lūgšu!"

Musolini paķer mēteli un Bircers palīdz to uzģērbt, bet Claretta pasniedz saules brilles.

Vai šis vīrs patiesībā ir Musolini? Pēc vārda un pēc izskata — jā. Bet tas Musolini, kuru visa pasaule apbrīnoja 20 gadus — ir miris.

Ar šo pārģērbšanās komēdiju viņš izdzēsa savu vārdu no pasaules lielo saraksta. Viņa rīcībā paliek niecīga iespēja labot šo kļūdu, jo viņa krekla kabatā paslēpta maza pistole ar monogrammu B. M.

Pulksten 15.00 atgriežas Fallmeijers. Tas ļoti steidzas, jo pirms tumsas iestāšanās tas grib sasniegt Šveices robežu, kur priekš viņiem šis karš būs beidzies.

„Aizbraukšana pēc 10 minūtēm," paziņo Fallmeijers.

Visām mašīnām jābrauc uz Dongo tirgus laukumu, kur tās pārmeklēs partizāni. Bircers vēlreiz apskrien kolonnu. Karavīri Duči paslēpuši tik labi, cik tas iespējams. Viņš guļ zem sola. Bruņu cepure dziļi uz acīm, mēteļa apkakle uzcelta, bet kājas apsegtas ar segām.

Karavīru sirdīs cīnās līdzjūtība un nicināšana. Kas no viņiem varēja sapņot, ka viņu vidū kā zaglis paslēpies atradīsies viens no pasaules dižvīriem, kuru Hitlers sauca par savu lielo draugu.

Pie kādas mašīnas Bircers redz Clarettu, kas lūdzoši uzlūko leitnantu, bet viņas acis kļuvušas sarkanas no raudāšanas.

„Es braukšu Dučem līdz," čukst Claretta vājā vācu valodā, „lūdzu, atļaujat man braukt."

Bircers šo lūgumu noraida.

(Turpinājums sekos)

Agr. Fr. Grava

LAUKU BĒRNU PRIEKI UN BĒDAS

ATMIŅAS PAR LAIKIEM, KAD VĒL BIJU ZĒNS

„Ai bērnība, ai saules dienas,
Vai tikai reizi spīdat jūs?"

„Žani, pamet tur apakšā vairāk salmu, lai mēs lēcot nesasistos, bet labi ātri, citādi lēkšu tāpat lejā," kliedz no kūtsaugšas Žaņa brālis Fernāts. Zēns Žanis, kurš kopā ar Fernātu atnācis no kaimiņiem še parotaļāties un patlaban atrodas apakšā, paķer dakšu ar salmiem un met uz norādīto vietu, bet Fernāts jau savā straujumā un nepacietībā lec lejā un — uzdūŗas dakšas zariem . . .

Mēs, pārējie 4 bērni, skaļi iekliedzamies un sastingstam aiz bailēm. Tur lejā, ar dakšas zariem galvā, vaid Fernāts, bet tā brālis Žanis, palaidis dakšas kātu vaļā, kliegdams dodas no kūts prom, saukdams pēc palīdzības. Atskrien mans tēvs, steidzīgi izvelk dakšas zarus un steidzīgi jūdz zirgus, lai ievainoto vestu pie ārsta. Dzīvību izdodas glābt, bet paralizēta paliek visa labā puse. Arī garīgās spējas paliek ierobežotas.

Tā viens neapdomāts, pārsteidzīgs lēciens atnes nelaimi visam mūžam . . .

Tas notika Kurzemē 1892. gadā, manās tēva mājās. Tanī laikā visiem bērnu vēl bija Dieva svētība, un neviens par tiem sevišķi nerūpējās, jo vienkārši vecākiem nebija laika savus daudzos bērnus pieskatīt. Lēkšana no kūtsaugšas vai citas augstākas vietas tad bija visai pazīstama un iemīļota bērnu rotaļa.

Sportu toreiz vēl nepazina, bet tā vietā bija peldēšanās, slidošana, šūpošanās šūpolēs vai garas kārts, kā pārlikta žogam, peldēšanās un saulošanās Adama kostīmā, makšķerēšana un vizināšanās ar laivu, ratu riteņa vai no tā nokritušās vecas stīpas velšana, laišanās ar lielajām meža ragavām no sniegota kalna, slidošana pa aizsalušiem purviem un upju attekām u.t.t.

Dažas no šīm rotaļām tomēr bija savienotas ar dzīvības briesmām, tāpat kā tagadējie sporta rekordi. Katrs gribēja otru pārspēt, ja ne vienā, tad citā rotaļā, jo tādus uzvarētājus visi cienīja un sauca par „malaci".

Mēs, zēni, tādas sacīkstes iemācījāmies no lielajiem puišiem, kuri tāpat centās viens otru pārspēt vai arī vienkārši izklaidēties. Un kāda piekrišana, sevišķi pie meitām, tiem puišiem, kuri uzvarēja, vienalga kādā sacīkstē!

Arī šūpoles notika pa retam nelaimes gadījumam, sevišķi Lieldienās, kad lielie puiši un meitas ņēmās ar šūpošanos uz augstu jo augstu šūpolēm. Meitas kliedza, bet puiši tik tad tās laida vaļā, kad tiem sasolīja lieldienu olu. Tad puiši lēnām apturēja savu „lidmašīnu", un nu viens pāris varēja atpūsties un dot vietu citam.

Bet gadījās arī, ka šūpoles neturēja un nokrita ar visiem šūpotājiem, kuri dabūja lielākus vai mazākus bojājumus.

Kad lielajiem šūpoties bija apnicis, arī mēs, bērni, „izmēģinājām roku" un šūpojāmies, līdz galva sāka reibt. Mazos bērnus gan nelaidām lielās šūpolēs, jo tie viegli varēja no tām izkrist.

Tā kā netālu no mājām tecēja diezgan dziļa upe, tad iecienīta bija arī peldēšanās. Jau no pirmā sākuma peldējām seklākās vietās, kur kājas varēja kaut kā aizskart dibenu, bet tikko iemācījāmies daudz maz turēties virs ūdens, meklējām jau dziļākas vietas. Bet tur [illegible] lielajiem puišiem [illegible] sacīkstēs, kā [illegible] jaunie [illegible] vēl peldēt [illegible] sasie[illegible], pēdējo reizi nogāja dibenā. [illegible] gadījās klāt [illegible] viņu aiz matiem izvilka, kad tas iznāca virsū.

Lielāki paaugušies, sākām ganu gaitas, kur garām netika neviens, arī saimnieku bērni nē. Ja ne govis, tad vismaz cūkas vajadzēja ganīt. Un bieži gadījās, ka govju un cūku gani, kā pašu māju, tā arī kaimiņu, sagāja kopā paruņāties un iztrakoties. Bieži tad darīja tādas šķietas, ka mati vai stāvus cēlās.

VAI LAIKRAKSTU SAŅEMAT KĀRTĪGI?
Vai esat nokārtojuši abonementu?

JA SŪTĀT DĀVANU SAIŅUS PIEDERĪGAJIEM uz LATVIJU, TAD UZTICIET TOS DV GRĀMATNĪCAI,
123 Huron St., Toronto 2 - B, Ontario — Canada.
Pieprasiet cenu sarakstu, sekojiet sludinājumiem.

REALTOR
BĒRZIŅŠ Realty Limited
REAL ESTATE
INSURANCE
MORTGAGE BROKERS
NOTARY PUBLIC
Nekustami īpašumi pārdošanā: mājas, veikali, farmas, apbūves gabali u. c.
Apdrošināšana — apdrošina auto, mājas, mēbeles, zādzības, nelaimes, slimības u. c.
Obligācijas — obligāciju un aizdevumu sagāde u. c.
Notārs — līgumi, tulkojumi, notāriāli apstiprinājumi u. c.
LE. 4-8447
316 Harboard St., Toronto

Latvijas Amerikā pārstāvis Hamiltonā,
JĀNIS GAILĪTIS,
72 GREEN MEADOW RD., Hamilton, Ont. Tel. FU 3-7717.

Kur pēkšņi izgaisa tavas skumjas?
Kas tevi iepriecināja?
Es ziedu uzlūkoju . . .
SVEICIET AR ZIEDIEM!
802 Bathurst ielā, pie Bloor ielas, tel.: LE 3-3884, Toronto.
KANADAS DAIĻAMATNIEKU SAVIENĪBAS SALONS.
LOTUS

SWISS CANADIAN MEAT & SAUSAGE VEIKALS,
1622 un 1148 Bloor St., W., Toronto.
Piedāvā jums visāda veida gaļas izstrādājumus, kā žāvētu gaļu, dažādu šķirņu desas, uzkožamos, delikateses. Tāpat liela saldumu izvēle. Laipna apkalpošana. Runājam vāciski.

MĒS
MODERNS ŽURNĀLS JAUNIEM LATVIEŠIEM
- ar interesi skatāms, ar interesi lasāms
- lieliska dāvana kādam jaunam latvietim
Latvian Youth Magazine MĒS, P. O. Box 44, Kalamazoo, Mich., USA.
$4,- par 6 numuriem gadā. 75 ¢ par atsevišķu burtnīcu.

ĻEŅINA REAKCIONĀRIE LABOJUMI

ATMIŅAS PAR NOTIKUMIEM PIRMS 20 GADIEM

Kad Padomju armija 1940. g. bija iesoļojusi Latvijā, melna aizdomu, nodevības un terrora atmosfaira smagi nogūlās pār visu zemi.

Šinīs bīstamajās sajukuma dienās strādāju Latvijas telegrafa aģentūrā LETA. Gandrīz katram Letas redaktoram bija labs draugs vai paziņa ārzemēs, bet tas tagad bija lielākais noziegums. Neviens nejutās drošs, jo aģentūrā iefiltrējās komūnistiski elementi. Vecā gvarde tomēr nezaudēja dūšu un savu humora izjūtu.

Vienam no mūsu redaktoriem, Fricim, bija paradums savas nakts dežūras laikā vārīt zupas. Jau dienas laikā tas iepirka tirgū kaulus un saknes un ap pusnakti sāka rīkoties pa virtuvi. Viņa vārītās viras bija garšīgas un viņa tuvākie draugi to parasti baudīja kopā ar dažām glāzītēm „dzidrā". Šīs tradicionālās pusnakts maltītes virtuvē sāka pievērst komūnistiskās administrācijas uzmanību. Lai mūs neturētu aizdomās kādu slepenu nakts apspriežu rīkošanā, laiku, kas nebija veltīts ēšanai, mēs aizpildījām ar kādu spēli. Tā bija ļoti vienkārša: vajadzēja pasviest sērkociņu kastīti un skatoties pēc tā, kādā stāvoklī tā nokrita uz galda, skaitīja punktus. Man spēlē parasti nebija laimes, bet šinī naktī es katrreiz vinnēju. Uzmācās māņticība — šāda traka laime nevarēja nozīmēt neko labu.

Toreiz strādāju Letā kā tulks, bet tanī naktī man bija pirmo reizi jāpilda dežūrējošā redaktora pienākumi. Pēc tradicionālās nakts maltītes, papildinātas ar dažām šņabja glāzītēm, sadalīju pēdējos biļetenus laikrakstiem un nolikos gulēt.

Pulksten 6 no rīta mani pamodināja telefona zvans. Kad atsaucos, otrā galā atskanēja: „Šeit runā N.K.V.D."

„Klausos", bija vienīgais, ko varēju izrunāt.

„Vai esat lasījuši šīsdienas „Proļetarskaja Pravda?" jautāja auksta, metalliska balss telefonā.

„Nē," atbildēju.

„Labi", teica balss telefonā. „Paņemiet avīzi un izlasiet to uzmanīgi. Pievērsiet uzmanību paziņojumam par Ļeņina darbu ceturto izdevumu un pasakiet man, ko jūs tur atrodat. Piezvanīšu."

Paķēru avīzi. Paziņojums bija īss: „V. I. Ļeņina darbu ceturtam izdevumam piešķirama īpaša vērtība tādēļ, ka tur ir vairāki Ļeņina paša izdarīti redakcionāri labojumi." Pārlasīju to vairākas reizes, bet nevarēju atrast nekā aizdomīga. Bet tad man sacēlās mati stāvus. Vārdā „redakcionāli" bija izlaists burts „d" un tas piešķīra rakstam nenoliedzami kontrrevolūcionāru nokrāsu.

Šinī brīdī ieskanējās telefons. „Vai jūs lasījāt avīzi?" jautāja balss. — „Jā". — „Ko par to teiksit? — Noskaidrojiet, kā vaina tā ir", runātājs telefonā stingri pavēlēja un uzkāra klausuli.

Paķēru biļetena kopijas un sameklēju liktenīgo lapu. Tā nebija mana kļūda.

Traģikomēdija noslēdzās „Proļetarskaja Pravda" redakcijā. Kādreiz tā bija visā pasaulē pazīstamā krievu avīze „Sevodņa". Pēc komūnistu ienākšanas tur notika pamatīga tīrīšana un avīzes nosaukumu pārmainīja. Pēc Ļeņina „reakcionārā" artikeļa tur atlaida visus korektorus un dažus redaktorus. Nākošā dienā avīzē parādījās sludinājums, ka meklē korektorus. Sludinājums atkārtojās, bet neviens nepieteicās. Kuŗš gan gribēs riskēt ar savu galvu viena nepareizi iespiesta burta dēļ?

Nepagāja ilgs laiks, kad līdzīgs liktenis ķēra arī Letas redakciju. Kādu dienu no Maskavas pa radio pienāca Maļenkova runas teksts. Mašīnrakstītāja to uztvēra krievu valodā. Mums vajadzēja pārtulkot latviski. Kā tas pie komūnistiem parasts, katra viņu runa noslēdzas ar vairākiem „Lai dzīvo" saukļiem. Nelaimīgā kārtā mašīnrakstītājas pēdējā lapa ar šiem saukļiem kaut kādā veidā bija atšķīrusies no pārējā runas teksta. Runa tīri loģiski noslēdzas arī bez saukļiem un mēs to tādā veidā izdevām.

Nāk. dienā Letas redakcijā bija uztraukums. Nopratināja visus darbiniekus. Maļenkova runa bija jāizdod otrreiz un avīzes to arī iespieda otrreiz, pievienojot attiecīgos saukļus. Tanī pašā vakarā visām avīzēm no Letas direktora tika izsūtītas īpašas slēgtas aploksnes. Mūsu izsūtāmie zēni nebūtu zēni, ja tie neizdibinātu, kas tur iekšā. Tur bija paziņojums avīzēm, ka Fricis un vēl otrs redaktors atlaisti. Tā mēs dabūjām zināt Letas vadības lēmumu jau iepriekš. Nākošā dienā paziņojums parādījās avīzēs un pēc tam tikai attiecīgiem redaktoriem pateica par atlaišanu.

J. Eberšteins.

MARGARĪNA KAŖI MANITOBĀ

LĒMUMS UZ KUŖU BIJA JĀGAIDA 24 GADI

Divdesmitčetrus gadus atpakaļ Manitobas konservātīvo partija zaudēja liberāļiem provinciālās vēlēšanās.

Tūliņ, pārņemot opoziciju, konservātīvie pacēla jautājumu par krāsota margarīna pārdošanas atļauju vietējā tirgū. Izcēlās karstas debates, kur deputāti svīzdami pūlējās pierādīt katrs savu taisnību. Konservātīvie aizrādīja, ka tirgotāji sūdzoties, ka margarīns izskatoties balts un atgādinot taukus, mājas mātēm tāds nepatīkot. Liberāļi oponēja tikai ar vienu iebildumu: krāsots margarīns atgādināšot sviestu un tā cietīšot lauksaimnieki.

Tā nu deputāti 22 gadus katrā sesijā strīdējās par margarīna krāsošanu. Laikraksti atreferēja visu šo lietu slejās un bieži pat tauta iekarsa. Ļaudis sēdot pie alus glāzēm tavernā, runāja par margarīnu. Braucot tramvajā vai vilcienā, bieži gadījās, ka blakus sēdētājs uzprasīja: „Ko jūs domājat par margarīna krāsošanu?"

Dāmām pēcpusdienas tējas un bridža partijās bija temats, ar ko atsvaidzināt sarunas, bet, kad apklusa balsis parlamentā un presē, temats apklusa arī tautā, uz vienu gadu, lai nākamā sesijā to sāktu atkal no jauna. Parlamentā konservātīvo priekšlikumu vienmēr noraidīja liberāļu vairākums.

Divus gadus atpakaļ provinciālo vadību pārņēma konservātīvie. Tā kā tiem nebija noteicošs vairākums parlamentā, un bija iemesls pieņemt, ka lauksaimnieki var apskaisties, margarīna jautājums gulēja vienkārši aktīs.

Kamēr deputāti 20 gadus strīdējās, Manitobas saimniecībā bija notikušas lielas pārmaiņas, kuŗas vai nu tie nebija ievērojuši jeb arī izlikās neredzam. Proti, Manitobas dienvidus daļā lielas zemes platības tika apsētas ar rapsi, kas provinces lauksaimniekiem dod 2½ miljonu dolaru ienākuma gadā. Pieskaitot vēl darba algas margarīna fabrikās, Kanadas nacionālais ienākums pavairojās par 8 miljoniem dolaru gadā.

Sākoties šī gada parlamenta sesijai, kāds jauns provinces dienvidu daļas deputāts pacēla no jauna margarīna jautājumu. Konservātīvie bija kā spārnos, bet sašutuši bija liberāļi, jo lūk, deputāts, kas runāja par margarīnu nāca no viņu vidus. Izcēlās karstas debates, līdz nolēma, ka Manitobā atļauts pārdot krāsotu margarīnu, tikai tam jābūt tumšākam par sviestu.

Jaunais liberāļu deputāts, pats par savu priekšlikumu bija tā pārbijies, ka nobalsoja pret to, kas Kanadas parlamenta vēsturē notiek pirmo reizi, kad rezolūcijas pacēlējs balso pret.

Tā nu 6. jūnijā stāsies spēkā likums, kas atļauj Manitobas tirgū pārdot krāsotu margarīnu, deputātu kungi būs pasargāti no liekām debatēm un namamātēm būs simpatiskāka taukviela.

STORM LOGU DEP.

PIEDĀVĀ: LABĀKĀS KVALITĀTES STORM LOGUS PAR $16.55

MAKSĀJAMS PĒC 3 mēn.

Vecākā Latviešu Aluminija Kompanija Kanadā

NORTHFLEX ALUMINUM CO. LTD.

PL 7-1140 124 MANVILLE RD. SCARBOROUGH PL 7-1149

ALUMINIJA LAIVU DEP.

PIEDĀVĀ: PAR FABRIKAS CENĀM 12 un 14 pēdu metinātas aluminija laivas. Negrimstošas, 52 inču platas. Ar labiem panākumiem lietotas kara laikā. Mēs esam vienīgie šāda tipa laivu ražotāji KANADĀ. Pasūtinājumus pieņemam nākošai sezonai. Pasūtiniet šodien tieši no fabrikas.

C.G.TODD LTD.

REAL ESTATE

Aizdevumu sagāde. Lielākais nekustamu īpašumu pirkšanas un pārdošanas birojs Hamiltonā.

418 MAIN ST., E., HAMILTON.

OJĀRS IEVIŅŠ. Tel. JA 8-6336. VALDIS TUKLERS.

J. KREIĻA

FOTO STUDIJA

izdara uzņēmumus iekš- un ārpus studijas, izgatavo bildes pasēm, apliecībām, kā arī pārfotografē un palielina dokumentus un bildes. Amatieru filmas attīsta un kopē. Uzņēmumus līdz iepriekš pieteikt.

HO 6-3800, 445 Pape Ave.

HAMILTONĀ

O. ANDERSONA pārtikas preču veikalā, 26 MARKET St., dabūjami atsevišķi

LATVIJAS AMERIKĀ

†

Mūsu mīļā

LĪGA LAZDIŅŠ,

dzimusi ŠĒFERS

Dzimusi 1911. gada 18. decembrī Aucē — Latvijā. Mirusi 1961. gada 28. maijā Ņujorkā — ASV.

Augšā, aiz zvaigznēm, tur tiksimies atkal.

Dziļās sērās

VĪRS, VECĀKI, BRĀLIS un MĀSA.

MĀKSLAS SALONS

CREST FLORISTS

567 Mt. Pleasant Rd. — blakus Crest teātrim, Toronto.

Piedāvā:

- Visskaistākos un vissvaigākos ziedus — grieztus, ziedu sakārtojumus un tropiskus stādus.

Pasūtinājumus pieņem pa tālruni

HU 7-0491.

Pāri ziediem lielā izvēlē

LATVJU GLEZNOTĀJU ORIĢINĀLDARBI nesaistošai apskatei un iegādei pēc vēlēšanās

ZIGFRIDS ART POTTERY

ZIGFRĪDS JURŠEVSKIS

KERAMIKAS DARBNĪCA - SALONS

1425A BLOOR ST., W., TORONTO. TEL. LE 6-8183

viena tramvaja pietura rietumos no Lansdowne.

Piedāvā LATVISKU, MODERNU KERAMIKU un citus LIETIŠĶAS MĀKSLAS IZSTRĀDĀJUMUS.

- Turpat dabūjami BILŽU LOGĀ I.

KALUPE

Zeltkalis **A. ĶIVLENIEKS**

Gatavo un labo visu, kam sakars ar rotām.

19 Pretoria Ave., Toronto 6, Ont.

HO 3-1008.

PIEPRASIET KATALOGU.

AUSTRA ŠMITS

DĀMU FRIZIERSALONS

737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792.

Jūs ietaupīsit naudu un laiku ar

Alfreda STIKUTS Realtor

uzticamiem pakalpojumiem Jūsu nekustamu īpašumu iegādē.

Alberts UZĀNS HO 5-2892

Ralph LUCCETTA RU 7-9947

Lita STIKUTS HU 1-7103

BIROJS HU 1-0431

189 Balliol St., Toronto 7.

SŪTIET ĀDAS

STANDARTSAIŅUS jūsu piederīgiem.

SPECIĀLPIEDĀVĀJUMS

2 pāriem garo zābaku ar visiem piederumiem — virsāda oderāda, zoļāda u. c. piederumi $20.00

Pasūtinājumus pa pastu izpildām nekavējoties pēc naudas pārveduma saņemšanas.

ENCHIN LEATHER

466 BATHURST STREET, TORONTO.

ATVERTS IK DIENAS LĪDZ PLKST. 5.30

LATVIEŠU PUĶU VEIKALS

CALLA

727 Danforth Ave., Toronto.

HO 6-9911.

BAGĀTĪGAS ZIEDU VELTES UN ZIEDU SAKĀRTOJUMI KATRAM GADĪJUMAM. ZAĻUMU UN TROPISKIE STĀDI.

TAUTISKIE IZSTRĀDĀJUMI.

PIEGĀDE MĀJĀS.

KAŽOKU DARBNĪCA UN VEIKALS

(IGAUŅU VADĪBĀ)

LEE FURS

707 Mt. Pleasant Rd., Toronto 7, tel. HU 3-6851.

- PIEŅEMAM UZGLABĀŠANĀ
- Gatavi dāmu kažokādu mēteļi, žaketes, apmetņi u. c.
- Pieņem pasūtinājumus
- Labo un pārveido kažokus
- Augstvērtīgas kvalitātes materiāls
- Speciālas cenas vasarā
- Pirmklasīgs darbs
- Kreditēšanās iespējas
- Ņemam pretī jūsu vecos kažokus.

Kaimiņtautas latviešu klienti ļoti gaidīti. A. LEE

JAUNIZNĀKUŠĀS GRĀMATAS

Klāra Zāle — MĒNESS KOKLE, dzejoļi $2.80

Velta Sniķere — NEMITAS MINAMAIS, dzejoļi $2.80

CHESS PSYCHOLOGIST TAHL — (angliski) — šacha grāmata $3.20

SAGATAVOŠANĀ

Ed. Freimanis — DAIGĀS ROTAĻAS, noveles un stāsti $3.20

Tahl-Botviņņik — MATCH I / II ā $1.00

Dr. D. Bīskaps — DZĪVES VĒJOS, atmiņu stāsti (apm. 500 lpp.) ....

ALF. KALNĀJA APGĀDS

719 W. WILLOW ST., CHICAGO, ILL., USA.

Jaukākā dāvana ir laba un skaista LATVJU GRĀMATA. 25% atlaide pēdējo 2 gadu ievērojamākiem un skaistākiem darbiem:

St. Cveiga biogr. rom. — MARIJA ANTUANETE $5.80

J. Miesnieka rom. — BĒRZUPJU ĢIMENES PORTRETS I, II, III $7.20

A. Gulbja biogr. rom. — Z. A. MEIEROVICS, I, II kopsēj. $8.00

Andr. Niedras rom. — SIKSPĀRNIS $3.90

T. Zeltiņa rom. — DRUPU REPUBLIKA $5.60

J. Ezergaiļa — ANDRIEVS NIEDRA, 8 autoru kopdarbs $4.80

A. fon Chamisso — PĒT. ŠLEMĪLA BRĪNUMAINAIS STĀSTS, ill. $5.20

Aspazijas autobiogr. — ZILA DEBESS - ZELTA MĀKOŅI, I, II $6.80

E. Birznieka-Upīša — PASTARIŅA DIENAS GRĀMATA, I, II, III $7.80

SADEGUŠIE SPĀRNI, cena $3.60

Pirmo reizi mūsu literātūrā tiek rakstūrots vistraģiskākais mūsu tautas likteņa posms — pats bēgšanas laiks no dzimtenes.

Mums ir daudz jaunu rakstnieku, bet līdzīga gadījuma nav visā trimdas 16 gadu vēsturē, un tālu meklējams arī pagātnē, ka pēkšņi mūsu literātūrā ienāk jauna rakstniece ar darbu, kas padara bālu dažu labu jau ilgi spīdošu zvaigzni. Notikumi nav nekādi sevišķie, tie paši, ko jau ik dienas piedzīvojam, bet ar Dieva dotu valodas vienkāršību un skaistumu, kādu balvu guvuši tikai pavisam reti starp miljoniem, mūsu priekšā nostājas latviešu sieviete — meitene, jaunava, māte.

Skaistāku dāvanu pats sev un draugiem vairs neatradīsit.

Informējiet draugus. Grāmata iznākusi.

Atbalstiet jaunās rakstnieces ienākšanu mūsu literātūrā.

Grāmatu pasūtinot apgādā, Jūs to iegūsit par net. $3,-.

Gatavojas lielākais un varenākais trimdas izdevums, latviešu gara mantu pamatu pamats

LATVIEŠU TAUTAS TEIKAS UN PASAKAS

prof. P. Šmita oriģinālsakārtojumā, pilns nesaīsināts izdevums 15 greznos sējumos.

Cena atkarā no pasūtinājuma veida no $5.00 — $8.00.

Pasūtināšana:

grāmatnīcās būs pilna izsludinātā cena,
apgādā 25% atlaide ar pasūtinājumu bez iemaksas,
apgādā 35% atlaide pasūtinājumam ar $20.00—$50.00 iemaksu.

Nāciet talkā ar pasūtinājumiem un iemaksām. Grāmatas būs skaistas, ka galva nevilus un vienmēr griezīsies tās uzskatīt. Ar mīlestību un prieku tās nebeidzami skatīsit un lasīsit.

CITAS JAUNĀS GRĀMATAS AR 25% ATLAIDI:

A. Liepniek — The Chess Psychologist Tahl, angļu val. $3.20

E. Freimaņa noveles — DAIGĀS ROTAĻAS $3.20

K. Zāles dzejas — MĒNESS KOKLE $2.80

J. Ziemeļnieka — KOPOTAS DZEJAS, I $7.00

— KOPOTI STĀSTI, II $4.50

L. Ozolkalnes stāsts dzejā — PĒTERĪŠA SAPNIS, ill. $2.40

H. Kreicera atmiņu stāsti — CEĻI UN GĀJĒJI $5.50

K. Ķezbera romāns — MAINAS HERCOĢISTE $3.60

LATVJU GRĀMATA,

P. O. Box 332, Waverly, Iowa, USA.

NOTARS

OSKARS PERRO

pieņem klientus katrā laikā, iepriekš pieteicoties pa tālr. LE 5-5555, Toronto.

VECĀKU SIEVIETI

pie diviem bērniem un viegliem mājas darbiem. Jādzīvo klāt.

Tuvākai informācijai un algas prasības, lūdzu rakstīt šīs avīzes kantorim Nr. 1022.

Apkuru un ūdensvadu speciālists

Adolfs LAGŪNS

Tel. LE 1-6583, Toronto.

LABO elektriskos ledusskapjus

Zvaniet CH 1-3097, Toronto.

A. JAUNZARIŅŠ

IZDARU APMETUMA DARBUS,

kā arī

apmainu koka kāpnes pret cementa kāpnēm pusstundas laikā.

Zvanīt katrā laikā RO 6-3026, Toronto

Pilsētas centrā IZĪRĒJAMAS trīs nemēbelētas istabas.

Zvanīt vakaros — EM 6-0101, Toronto.

Parliament - Carlton raj.

IZĪRĒJAMA

mēbelēta istaba. Vārīšanas iespējas un ledusskapis.

Zvanīt WA 3-4842, Toronto.

H. Rosar

FUNERAL DIRECTOR

APBEDĪŠANAS BIROJS,

467 Sherbourne St., Toronto.

Tel. WA 4-1408.

*

Rūpīga un smalkjūtīga apbedīšanas ceremoniju izkārtošana.

A. EGLĪTIS —

RADIO un TELEVĪZIJAS veikals - darbnīca

Ierīko TV antenas. Atvērts līdz pl. 8 v., sestdienās līdz pl. 6 v.

IZĪRĒ TV par $8,- MĒNESĪ.

161A Roncesvalles Ave., Toronto. Tel LE 7-1401

APGĀDS IMANTA

Zentas Mauriņas

eseja

DIVAS KULTŪRAS SAKNES

iznāks šajās dienās. Ievērojamā autore šajā darbā atgādina, ka karam frontē ir beigas, bet karš garīgajā plāksnē nebeidzas nekad. Lai aizsargātu kultūras saknes, ir vajadzīgi brīvprātīgi cīnītāji un gara varoņi. Viņu galvenās rūpes — nezaudēt savu dvēseli, viņu stiprākie balsti — bijība un līdzjūtība.

Grāmata pieder apgāda IMANTA luksa sērijai, tā sagatavota greznā ietērpā un iespiesta tikai 600 eks.

Subskribentu cena $ 1.95.

Jūlijā iznāks

Osvalda Freivalda

LATVIEŠU POLĪTISKĀS PARTIJAS 60 GADOS

Ar šo grāmatu „Kurzemes cietokšņa", „Lielās sāpju draudzes" u. c. pazīstamo darbu autors aizpilda krasi jūtamo robu mūsu polītiskajā literātūrā, kurā līdz šim trūka informātīva izdevuma par latviešu tautas polītiskās domāšanas sākumiem un tās attīstību. O. Freivalds ar vēstures faktu un plaša statistiska materiāla palīdzību parāda tās gaitu kopš mūsu polītiskās darbības pirmsākumiem — no tautas atmodas laika līdz pirmajām latviešu polītiskajām partijām, no valsts dibināšanas līdz tās okupācijai, nobeidzot interesanto izdevumu ar polītisko partiju darbību trimdā.

Ap 220 lapp. aptverošo grāmatu papildina pielikumi par Latvijas satversmi, likums par Saeimas vēlēšanām un tautas nobalsošanu, kā arī plašs personu rādītājs ar apm. 200 latviešu polītisko darbinieku vārdiem, un 60 attēlu, to vidū daudzi līdz šim vēl nepublicēti.

Cena subskribentiem: $3.50 ies.

Jāņa Šīrmaņa

pasakas

VAKARA VIESIS

ar Anša Bērziņa illustrācijām.

Pazīstamais jaunatnes rakstnieks ar šo krājumu nodod mūsu jaunās paaudzes priekam 31 pasaku, kuŗu vidū tīkamu laika kavēkli sev atradīs gan visjaunākie lasītpratēji, gan vairāk paaugušies grāmatu mīļotāji.

Glīti izdoto darbu, kas aptveŗ 192 lappuses, rotā Anša Bērziņa 26, pa visu grāmatas lapu ieklātas, illustrācijas.

Cena subskribentiem: $3.00 ies.

Visas trīs grāmatas par subskribentu cenu pasūtināmas Eiropā līdz 15. jūnijam, ārpus Eiropas līdz 30. jūnijam. Pasūtinājumus izpildīs to ienākšanas kārtībā. Ja šīs grāmatas atliks pārdošanai brīvā tirgū, to cena būs par apm. 25% dārgāka.

Grāmatas pieprasāmas, iemaksājot naudu, pie apgāda IMANTA pārstāvja

DAUGAVAS VANAGU grāmatnīca,

123 HURON ST., TORONTO 2 - 8.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ,

123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKA

līdz .... **uz** .... **mēnešiem uz šādu adresi:**

Mr., Mrs., Miss ....

Mr., Mrs., Miss ....

Adrese: ....

Pievienoju Money Order!, čeku vai skaidrā naudā $ ....

.... **abonementa uzsākšanai — pagarināšanai**

(Nevajadzīgo svītrot).

Paraksts ....

Abonēšanas maksa: $ 1.50 par 1 mēn., $ 4.50 par 3 mēn. $ 8.50 par 6 mēn., $ 16.00 par gadu.

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanagi, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. Lāci, 101 Brightwater Court, Brooklyn 35, N.Y., U.S.A.

A. E. LE PAGE
LIMITED REALTORS
MEMBER TORONTO REAL ESTATE BOARD
Pārstāvis Konst. KĀRKLIŅŠ
982 DANFORTH AVE., TORONTO.
Birojā: HO 5-7527. Mājās: HO 6-5024.

ĪPAŠUMI UN VEIKALI VISOS PILSĒTAS RAJONOS.

DANFORTH - LOGAN: 7 istabu dubultķieģeļu māja, ūdens - eļļas apkure, 2 modernas virtuves, vannas istaba, apsildīta saules istaba. Iebraucamais ceļš un garāža. Cena — $ 13.900,-.

BROADVIEW - DANFORTH: 8 istabu dubultķieģeļu māja, ūdens - eļļas apkure, moderna virtuve, vannas istaba. Viena desmitgadīga obligācija.

$ 1.500,- IEMAKSA — 6 istabu dubultķieģeļu mājai ar plašu virtuvi. Jauna eļļas apkure. Viena obligācija. Cena $ 10.900,-.

Sagādājam iztrūkstošo naudu iemaksām par zemiem procentiem.

✝

Pēc grūtām ciešanām Dieva mierā aizgājusi mūsu mīļā māmuļa un vecmāmiņa

ANNA OZOLIŅŠ

dzim. TAURIŅA,

dzimusi 1872. gada 7. jūnijā, mirusi 1961. gada 1. jūnijā, Toronto. Izvadīšana 3. jūnijā no Rosary bēru mājas uz North York kapu latviešu nodalījumu.

Sēro: MEITA, ZNOTS un MAZBĒRNI.

Darba vēl daudz,
Bet rokas jau klus . . .

KĀDA DIKTĀTORA GALS

Atentātā nošauts Dominikāņu Republikas diktātors Truhiljo, kas savas ilgās valdīšanas laikā paguva sanākt naidā ar visiem saviem kaimiņiem.

Vašingtonā. Vajadzēja paiet vairāk kā trīsdesmit gadiem, līdz lodes apstādināja Dominikāņu Republikas diktātoru Truhiljo. Savas valdīšanas laikā septiņu uzbruceju sašautais diktātors bija paspējis sanākt naidā ar visām kaimiņvalstīm, Sav. Valstis ieskaitot. Viņu neatzina pat pret visu iecietīgā Amerikas Valstu Organizācija, un viens no viņa nāvīgākajiem ienaidniekiem bija kāds cits diktātors — pašrocīgi ministru prezidenta amatā ieceltais Kubas Fidels Kastro. Nebūtu nekāds brīnums, ja atentāta organizēšanas pirksts rādītu Kastro virzienā. Truhiljo, katrā ziņā, pielika visas pūles, lai likvidētu Kastro. Tādēļ ļoti iespējams, ka šai gadījumā viena diktātora spēlēšanās beigusies ar otra atspēlēšanos.

SAGAIDA, KA DOMINIKĀŅU REPUBLIKA KĻŪS SARKANA

Toronto, 1. jūnijā. Telegrafa un telefona satiksme ar Dominikāņu Republiku joprojām pārtraukta, kamdēļ vietējā dominikāņu konsulātā trūkst tuvāku ziņu pa notikumu tālāko norisi.

Konsuls Mario Calcagno telefoniski sazinājies ar sūtniecību Otavā, bet arī tai trūkst izsmeļošas tālākas informācijas. Pielaiž iespēju, ka Fidels Kastro izrādīs aktīvitāti Dominikāņu Republikas iesaistīšanai komūnistu blokā. Nebūtu pārsteidzīgi rēķināties pat ar bruņotu varas parņemšanu.

Pēdējās ziņas liecina, ka atentāta organizēšanā galvenais rīkotajs bijis atvaļināts dominikāņu ģenerālis Juans T. Diazs.

Rēķinās, ka mazajai Karaību jūŗas republikai priekšā stāv daža laba asiņaina diena.

Daži karstgalvji, piem., ASV senātors George Smathers (dem., Fla.) jau aicina ASV floti doties uz notikumu vietu, lai nepieļautu komūnistiem labvēlīgas valdības nodibināšanos, citi ieteic amerikāņiem tik parasto nogaidīšanas politiku.

Presē izskan pārliecība, ka atentāts ir komūnistu inspirēts, ar nolūku panākt kreiso uzvaru.

ALŽĪRIJAS DUMPINIEKIEM PIESPRIESTI 15 GADI

Kaŗa tiesa revolūcionāriem nāves sodu neprasīja.

Parīzē. Kamēr franču Alpos notiek sarunas starp Alžīrijas nacionālistu nemiernieku pagaidvaldības delegātiem un Francijas valdību, Parīzē uzsākta divu franču ģenerāļu tiesāšana. Pēdējie ne tikai kā gribēja izjaukt gaidāmās miera sarunas, bet kategoriski nostājās pret ģen. de Golla lēmumu piešķirt Alžīrijai neatkarību, tādējādi pieliekot punktu septiņu gadu ilgajam kaŗam, ko 500.000 vīru lielā franču armija Ziemeļafrikā nav spējusi uzvarēt.

Aprīļa mēneša revolūcijas rezultātā Francija tagad tiesāja valsts nodevībā apsūdzētos ģenerāļus Šalē un Zelleru. Divi citi ģenerāļi, to starpā pagājušajā gadā no Alžīrijas izraidītais ģen. Salans līdz šim no apcietināšanas izvairījušies un, domājams, ka atrodas trimdā.

Alžīrijas militāristu revolūcijas sākumā prezidents de Golls paziņoja, ka ar vainīgajiem izrēķināsies visiespējamāki krāsākā veidā. Tam būtu vajadzējis nozīmēt, ka apsūdzētajiem prasītu nāves sodu. Tas tomēr nenotika. Ģenerālprokurors tiesas sēdē, kaut gan likums apsūdzēto nodarījumam paredz nāves sodu, paziņoja, ka viņa sirdsapziņa neatļaujot šo prasību uzturēt.

Francijā prāva nebūt netiek uzņemta kā nodevēju tiesāšana. Apsūdzētiem ir daudz piekritēju kā Francijā, tā Alžīrijā, jo sevišķi militārajās aprindās. Kaŗa tiesai apsūdzētie ģenerāļi paskaidroja, ka viņu acīs sacelšanās bijusi nepieciešama, lai izjauktu prezidenta de Golla Alžīrijas neatkarības politiku. Apsūdzētie izteicās, ka neatkarīgai Alžīrijai, atdalītai no Francijas, draud saimnieciska bojāeja, politiskas jukas un nabadzība, kuŗu procesā jaunradītās valsts valdīšanu savās rokās pārņemtu komūnisti, kas uz šādiem notikumiem tikai gaidīt gaida.

Kaŗa tiesā pret ģen. Zelleru un Šalē liecināja agrākais franču Alžīrijas bruņoto spēku štaba priekšnieks ģen. Heritjē, apgalvojot, ka revolūcionāri pret de Gollu tik pārdroši rīkojušies vienīgi tādēļ, ka gaidījuši palīdzību no ārpasaules. Ģen. Heritjē minēja vairākas valstis, kuŗām visām ir politiskas un saimnieciskas intereses Afrikā un kuŗām, melno nacionālistu kustības rezultātā šīs intereses var nākties zaudēt. Liecinieks apgalvoja, ka franču militāristi cerējuši uz atbalstu no Dienvidafrikas, Portugāles un Spānijas, varbūt, pat Izraēlas un vairākām Latīņu Amerikas valstīm. Šai sakarībā jāatzīmē, ka franču ģen. Salans, kas sākumā atbalstīja prezidentu de Gollu, bet drīz' sāka pretoties viņa Alžīrijas politikai un tika izraidīts no Ziemeļafrikas, par trimdu izvēlējās Franko Spāniju, no kurienes turpināja cīņu pret prezidentu de Gollu, aprīļa revolūcijas laikā pat atgriežoties Alžīrijā.

Tiesa piesprieda abiem apsūdzētiem 15 gadus spaidu darbos. Notiesātiem atņemtas ģenerāļa dienesta pakāpes, kā arī tiesības uz vecuma pensiju.

ZIEDOJUMU DEVĒJI LIELOS UN MAZOS LATVIEŠU CENTROS

KO DOMĀ LATVIEŠI KANADAS PRĒRIJU PROVINCĒS

Latvieši - jaunieceļotāji Kanadā ir izkaisīti no krasta līdz krastam, tomēr dažādu apstākļu dēļ, izveidojušies lielāki centri, īpaši austrumu krastā un vidienē, kā Toronto, Montreālā, Hamiltonā, Edmontonā ut.t. Kanadas rietumos un prēriju provincēs, latvieši skaitāmi tikai sīkās grupiņās. Protams, kā tas latviešiem raksturīgi, katrā sīkā grupiņā ir vismaz divas draudzes, latviešu biedrība, Daugavas Vanagi un citas organizācijas. Cik tas pareizi, par to negribu runāt, lai tur atbild visu šo organizāciju un draudžu dibinātāji.

Prēriju provincēs algas par 20 - 30% zemākas nekā Ontario vai Kvebekā. Dzīves dārdzība, kas gan prēriju provincēs dažus gadus atpakaļ bija daudz zemāka nekā pārējā Kanadā, tagad cēlusies, un liekas, ka šinī ziņā panākts izlīdzinājums no krasta līdz krastam.

Apskatīšu Vinipegu, pie kuŗa latviešu centra es piederu. Mums ir divas draudzes, Daugavas Vanagi, latviešu biedrība, jaunatnes pulciņš, sestdienas skola un akadēmiskā kopa. Pavisam Vinipegā 94 latviešu ģimenes, kopā 241 persona. Varam pieņemt, ka visas šīs organizācijas bazējas uz 94 maksātājiem, tādā kārtā iznāk, ka viens Vinipegas latvietis gada laikā ziedo organizācijām $101, no kuŗas summas lielākā daļa aiziet abām draudzēm, tad Daugavas Vanagiem, latviešu biedrībai un tikai dažus sīkumus saņem jaunatnes pulciņš, latviešu skola un akadēmiskā kopa. Lielākos centros, protams, šī aina citāda, tur draudzes ņem tikai no saviem draudzes locekļiem, Vanagi no Vanagiem un biedrības no saviem biedriem. Šīs atsevišķās organizācijas financiāli neskaŗ visus latviešus, kas dzīvo attiecīgā pilsētā.

Protams, lielos centros tiek izvestas gadskārtējas ziedojumu vākšanas akcijas, kuŗas skaŗ vienīgi tos, kas dod un ir apzināti. Jāpieņem, ka lielajās pilsētās vēl daudzi latvieši vispār nav apzināti un nekur nerādās.

Vinipegā, un, es domāju, līdzīgi tas arī citos mazākos centros, katra ziedojumu akcija skaŗ ikvienu tanī pilsētā dzīvojošo latvieti.

Nevaru nepiezīmēt, ka, piemēram, Vinipegā dzīvojošie latvieši ļoti atsaucīgi un atbalsta katru organizāciju, kas kādu akciju uzsāk.

Ja nu gadskārtējās akcijas notiek vienreiz gadā, kā tas līdz šim bija, uz Ziemassvētkiem, tad tas vēl pieņemams, bet ja atkārtojas divas vai trīs reizes gadā, tad, man liekas, mazākiem latviešu centriem tas ir par smagu un nedos panākumus. Kā piemēru es varu minēt š. g. jūnija akciju. DV Manitobas nodaļa bija spiesta ziedot no nodaļas līdzekļiem, skaidri zinot, ka ziedojumu vākšanai panākumu nebūs, jo patlaban šeit vāc Baltijas federācija, kuŗā ietilpst arī Vinipegas latviešu biedrība. Mēs šeit, Vinipegā, gan plēšamies savā starpā, bet financiāli tomēr atbalstām katru, kas prasa lokālām vajadzībām. Ja kādas ziedojumu vākšanas akcija nāk, tā sakot, no augšas, tad organizācijai, kam šīs listes piesūtītas, ir liela galvas grozīšana.

Domāju, ka visām centrālām organizācijām, kas griežas pie maziem centriem ar kādu listi, vajadzētu šo apstākli ņemt vērā. Manuprāt visai svētīgi būtu novērst sadrusmstalotību sabiedriskā dzīvē. Lokāli tas nav iespējams, jo kopš nometņu laikiem latviešos izplatīta slimība, dibināt cik iespējams vairāk organizāciju, lai iznāktu daudz skanīgu amatu, kā priekšnieks, sekretārs, daļas vadītājs, referents u.t.t. Ikviens amata vīrs uzskata sevi par absolūti nemaldīgu, iedomādamies pareizi esam visu, ko dara, kaut arī tās būtu lielākās ačgārnības.

Ar šo rakstu es nedomāju nevienu kritizēt, ne arī dot kādus norādījumus, bet vienīgi norādīt uz apstākļiem, kas traucē sekmīgu Kanadas latviešu sabiedrisko darbu.

Jānis Zariņš.

LATVIJAS AMERIKĀ
pārstāvis
ST. KATARINĒS
H. Greble, 85 Maple St.,
St. Catharines, Ont.,
kārto abonementu, sniedz un pieņem informāciju.

VAI RED RIVER NETĪRĪBĀ PĀRSPĒS TEMZU?

(J. Z.) Temzas netīrība, kas ceļas sakarā ar visas Londonas atkritumu un noteku ūdeņu novadīšanu tajā, bijusi par cēloni daudzajām slimību epidēmijām Anglijā.

Tagad šī pati problēma Kanadā piemeklējusi Red River, kuŗa kā čūska vijas cauri Manitobas galvaspilsētai Vinipegai. Jau trīs gadus atpakaļ Vinipegā nodibinājās īpaša nodaļa pie Veselības departamenta ar uzdevumu pētīt Red River ūdeni. Tā kā upē tiek novadītas visas Vinipegas metropoles notekās, tad ūdens ķīmiskā ziņā kļuvis bīstams zivīm. Tādēļ arī zivju daudzums upē beidzamo piecu gadu laikā samazinājies par 70%.

Ūdens skābuma grads PH (ūdeņraža jonu koncentrācija) noslīdējis no normālā 6,2 - 7,0 uz 4,5, kas ļauj attīstīties pelējumiem un slimību dīgļiem. Ūdenī konstatēta coli baktērija un ir bažas, kas var parādīties arī tīfa dīgļi. Veselības departaments brīdina nepeldēties un nezvejot Red Riverā, bet vēl vienmēr ir pārdrošnieki, kas to neievēro, riskēdami ar veselību.

Manitobas valdība apspriež projektu, kā tikt vaļā no bīstamajām coli baktērijām un kā nogulsnēt sīkķermenīšus, kas ieplūst no fabriku notekām.

Red River (Sarkanā upe) savu nosaukumu guvusi no ūdens krāsas, kas ir mālaini dzeltens. Krāsu ūdens iemantojis tekot caur dzeltenā un sarkanā māla iežiem.

Kāds gudrinieks bija ieteicis vietējā presē, ka sarkanā upe savu nosaukumu vairs neattaisnojot, bet būtu jāsauc par zaļo upi.

KANADAS BAZNĪCĀS

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX 9-3331, Toronto Sv. Andreja baznīcā, Carlton un Jarvis ielu stūrī. Tel. WA 4-1563.

Svētdien, 4. jūnijā, plkst. 3 p. p. dievkalpojums.

Svētdien, 11. jūnijā, plkst. 11 no rīta dievkalpojums.

Svētdien, 18. jūnijā, plkst. 3 p. p. Aizvesto piemiņas dievkalpojums.

Svētdien, 25. jūnijā, dievkalpojuma nebūs.

Svētdien, 2. jūlijā, plkst. 11 jaunatnes iesvētes dievkalpojums ar dievgaldu. Dziedās draudzes koris.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto Ont., tel. LE 6-2510.

4. jūnijā, plkst. 2 p.p. Trīsvienības baznīcā dievkalpojums.

11. jūnijā, plkst. 2 p.p. Jāņa baznīcā dievkalpojums. Iesvētes mācība.

14. jūnijā (trešdien), plkst. 8 vakarā Trīvienības baznīcā Aizvesto piemiņas dienas dievkalpojums.

Māc. A. Briedis, 191 Ferris Rd., Toronto, tel. PL 7-2739.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

3. jūnijā (sestdienā), plkst. 8 vak. dievkalpojums Sv. Barnaba baznīcā.

11. jūnijā, plkst. 2.30 p.p. dievkalpojums Sv. Barnaba baznīcā.

Bramptonas latviešu Ev.-lut. draudzē: 18. jūnijā, pl. 1.30 p. p. Aizvesto piemiņas dievkalpojums Grace United baznīcā.

Māc. J. Prauliņš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Catharines, Ont. Tel. MU 5-5098.

Niagara Falls, (Ont.) latv. ev.-lut. dr. dievkalpojums anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā, 580 Portage Rd., 4. jūnijā, pl.2 p.p., māc. J. Prauliņš.

Sv. Katarīnas latv. ev.-lut. draudzē, Kristus baznīcā, 140 Russel Ave., 18. jūnijā, pl. 3.30 p.p.. Aizvesto piemiņas dievkalpojums. Dziesmu lapiņas. Māc. J. Prauliņš.

HAMILTONĀ

Hamiltonā, Latviešu ev. - lut. Kristus draudzē, 18 Victoria Ave. South. Māc. E. Pavasars.

Svētdien š. g. 4. jūnijā, plkst. 11.00 no rīta dievkalpojums pieaugušiem, un blakus telpās svētdienas skola; pēc dievkalpojuma apakšējās telpās svētdienas skolas mācības gada noslēguma akts. Kristīta Susan Charlene Vattay, John'a un Olitas meitiņa.

Londonas latv. ev.-lut. draudzē, Trīsvienības lut. baznīcā, Oxford un Colburne St., Aizvesto piemiņas dievkalpojums 1961. g. 11. jūnijā, plkst. 1.30 p.p. Dziesmu lapiņas. Māc. J. Prauliņš.

Londonas latv. ev.-lut. draudzē kristīti: Rutulis Pauls Marks, Māŗa un Mirdzas dēls, un Raibacis Andrs Edgars, Edgara un Aleksandras dēls.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās pl. 3 p.p. un trešdienās pl 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās

HAMILTONAS LATVIEŠU BAPTISTU MISIONĀRU

dievkalpojumi **notiek Stanley** Ave. baptistu **baznīcā. Sniedz** visus garīgus paskaidrojumus

Bībeles studēšana un lūgšanas stundas katru nedēļu. JA 9-1097

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās, plkst. 8 vakarā — 14 Park Rd., Bloor pazemes pieturas tuvumā. Svētdienu rītos plkst. 10.45 —11.00 garīgs radio raidījums — Brīdis ar Dievu. Viļņu garums 1350 — Ošavas raidītājs. Tel. Ami - 4218.

MONTREĀLĀ

Trīsvienības ev.-lut. latviešu draudzē Montreālā.

Mācītājs Artūrs Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P. Q., tel. HU 9-3224. Dievkalpojumi notiek 4345 Marcil Ave., Jāņa ev.-lut. baznīcā.

Svētdien, 4. jūnijā, plkst. 1,30 p.p. dievkalpojums. Māc. A. Voitkus.

Svētdien, 11. jūnijā, plkst. 1,30 p.p. dievkalpojums Aizvesto piemiņai. Pēc tam iesvētību stunda.

Montreālas Sv. Paula draudzes dievkalpojumi:

4. jūnijā, plkst. 11.00 no rīta draudzes lauku īpašumā, Tērvetē. dievkalpojums, māc. V. Šēfers.

10. jūnijā, plkst. 7.00 vakarā Presbiteriāņu baznīcā (Hutchison un Viateur ielu stūrī) Aizvesto piemiņas dievkalpojums, māc. V. Šēfers. Solo Līgita Caunītis.

18. jūnijā, plkst. 11.00 no rīta lauku īpašumā, Tērvetē, dievkalpojums, māc. V. Šēfers.

24./25. jūnijā turpat Jāņu sarīkojums.

MŪSU LAIKRAKSTA
GALVENAIS PĀRSTĀVIS
CIKĀGĀ
OTTO KROLLS.
800 S. Halsted St., Hull House,
Chicago 7, Illinois, USA.
Tel. MOnroe 6-5399.

Ārī tā atgadās...

„Negrieziet bez jēgas un neiztaisiet man vēderā pārāk lielu rētu, jo pēc pusgada man jāprecās", tādu uzlīmētu uzrakstu nesen nācies lasīt kādas Londonas slimnīcas chirurgiem uz kādas 18-gadīgas narkotizētas pacientes vēdera. Šo „pēdējo brīdinājumu" ārsti arī centušies ievērot.

★

Tā kā Rietumvācijā arvien vairāk pieņemas alkohola izraisītās satiksmes nelaimes, tad Bavārijas viesnīcnieku apvienība, starp citu, ieteikusi brūžiem sākt ražot „vieglāku" alu, kas piemērots auto braucējiem. Uz šo priekšlikumu alus lietotāju un arī automobilistu kluba (ADAC) atbilde visumā ir tāda, ka „vieglo" alu vācieši līdz riebumam esot atdzērušies jau kaŗa laikā un tagad tādu suslu, ja vēloties, varot dzert paši krodzinieki.

★

Nesen kādā naktī Gelstedas veco ļaužu mītnes dežūrējošais personāls Dānijā notrūcies ne pa jokam no kāda „spoka", jo pa otrā stāva logu starp debesīm un zemi gaisā plivinoties bijis redzams kāds puskails večuks. Drīz tomēr atklājies, ka „spoks" ir kāds mēnešsērdzīgs veco ļaužu mītnes iemītnieks, kuŗš naktskreklā caur trešā stāva logu devies savā „pastaigā" un neatmostoties nedz arī sevi ievainojot, iekritis telefona stieplēs.

★

Bijušā Ēģiptes karaļa Faruka rokās pēc kaŗa par 4000 dolariem nonāca angļu gūstā mirušā feldmāršala V. von Brauchiča māršala zizlis (kuŗš reiz maksājis 14.000 marku), un tagad tas atrodas kādā Ēģiptes mūzejā. Ēģiptieši vairākkārtīgi Brauchiča zizli vāciešiem piedāvājuši apmaiņai pret Berlīnē esošo Nofretetes krūšu tēlu — taču vāciešiem par tādu maiņu un Brauchiča zizli nav ne mazākās intereses. Lineburgas tiesa nesen arī noraidījusi Brauchiča atraitnes prasību Bonnas valdībai atlīdzināt par nelaiķa māršala zizli 600 markas, jo, lai gan šo grezno rīku angļu karavīri esot „noorganizējuši" nelikumīgi, šī rīcība esot uzskatāma par kaŗa sekām.

AUKSTAIS KAŖŠ

(Pārnesums no 1. lpp.)

tu laiku. Kanadas valdes kasieris (arī viens no Padomju Savienības tūristiem) ziņojuma sastādītājam teicis: „Ja jūs publicēsit šo ziņojumu, mēs jūs apglabāsim sešas pēdas zem zemes." Jādomā, ka būs jokojies. Ziņojums tomēr tika publicēts. Tur nebija nekā tāda, kas jau nebūtu zināms. Ziņojumā nodaļas valde konstatē, ka arodbiedrības līdzekļi tiek izlietoti komūnistu partijas atbalstam, arodbiedrības politiku nosaka partija u. t. t.

Šais arodbiedrības iekšējās cīņās piedalās ar latvieši. Tas būtu dabiski un saprotami, bet nesaprotami tas, ka arī pretējā puse var lepoties ar dažiem latviešiem, kas nevairas uzņemties tādus melnos darbus, kā denuncēšanu un kaušanos. Panākumi gan izpaliek.

Jūnija sākumā būs jaunas vēlēšanas, tad izšķirsies arī arodbiedrības turpmākais liktenis. Kandidātos ir arī latvieša vārds, V. Kārkliņš. Jādomā, ka viņš, tāpat kā viss saraksts, iegūs visu to jaunkanadiešu balsis, kas pieder pie kādas no Sadberijas etniskām grupām un tādu nav mazums.

E. T.

DIENVIDAFRIKA KĻŪST REPUBLIKA

Krāsaino iecerētais vispārējais streiks piedzīvo galīgu neveiksmi.

Johannesburgā. Šī gada 31. maijā Dienvidafrika pārrāva savas 155 gadu ilgās saites ar Anglijas karaļnamu un pasludināja sevi par brīvu un neatkarīgu republiku. Jaunās republikas prezidents būs Čarls Svārts, līdzšinējais ģenerālgubernātors, kamēr visa faktiskā vara atradīsies ministru prezidenta Vervorda rokās, kas turpinās kā Dienvidafrikas krāsaino starpā, tā visā pasaulē nepopulāro apartheida politiku. Opozīcija šai rasu dalīšanas politikai bija arī par iemeslu Dienvidafrikas aiziešanai no britu kopvalsts nāciju saimes. Pēc piecdesmit gadu ilgas sadarbības britu kopvalstī Dienvidafrika ir trešā nācija, kas no tās izstājusies. Agrāk to jau paspēja izdarīt Īrija un Burma.

Republikas proklamēšanu Dienvidafrika paredzējusi svinēt trīs dienas. Tai pašā laikā uz trīs dienu ilgu vispārēju streiku gatavojās jaunās republikas krāsainie strādnieki, vairumā nēģeri un indieši. Iecerētais streiks tomēr piedzīvoja galīgu neveiksmi, — to ievēroja vienīgi apmēram puse no Johannesburgā dzīvojošiem nēģeriem. Citiem vārdiem runājot, Dienvidafrikas pāreja republikas kategorijā pagāja pavisam mierīgi, bez gaidītām demonstrācijām un nemieriem.

ARTŪRS ZUTIS, B. A.
ADVOKĀTS & NOTĀRS
133 RICHMOND ST., W.,
TORONTO 1, ONTARIO.
EM 6-8996 (darbā).
RO 6-8354 (mājā).

Abonentu ievērībai Zviedrijā
Latvijas Amerikā abonēšanas maksu lūdzam kārtot ar
DV STOKHOLMAS NODAĻU.
BOX 220, STOCKHOLM.

Diždancis sudmaliņu dejā Pav asaŗa svētkos Sidrabenē. Foto B. Savickis.

MĀJU ĪPAŠNIEKI, SAGĀDĀJU
1-ās un 2-ās
OBLIGĀCIJAS
Visizdevīgākie maksāšanas noteikumi.
Nesaistoša informācija, ME 3-8305, Toronto.
V. LIEPIŅŠ,
PIRMAIS LATVIEŠU OBLIGĀCIJU BIROJS TORONTO.